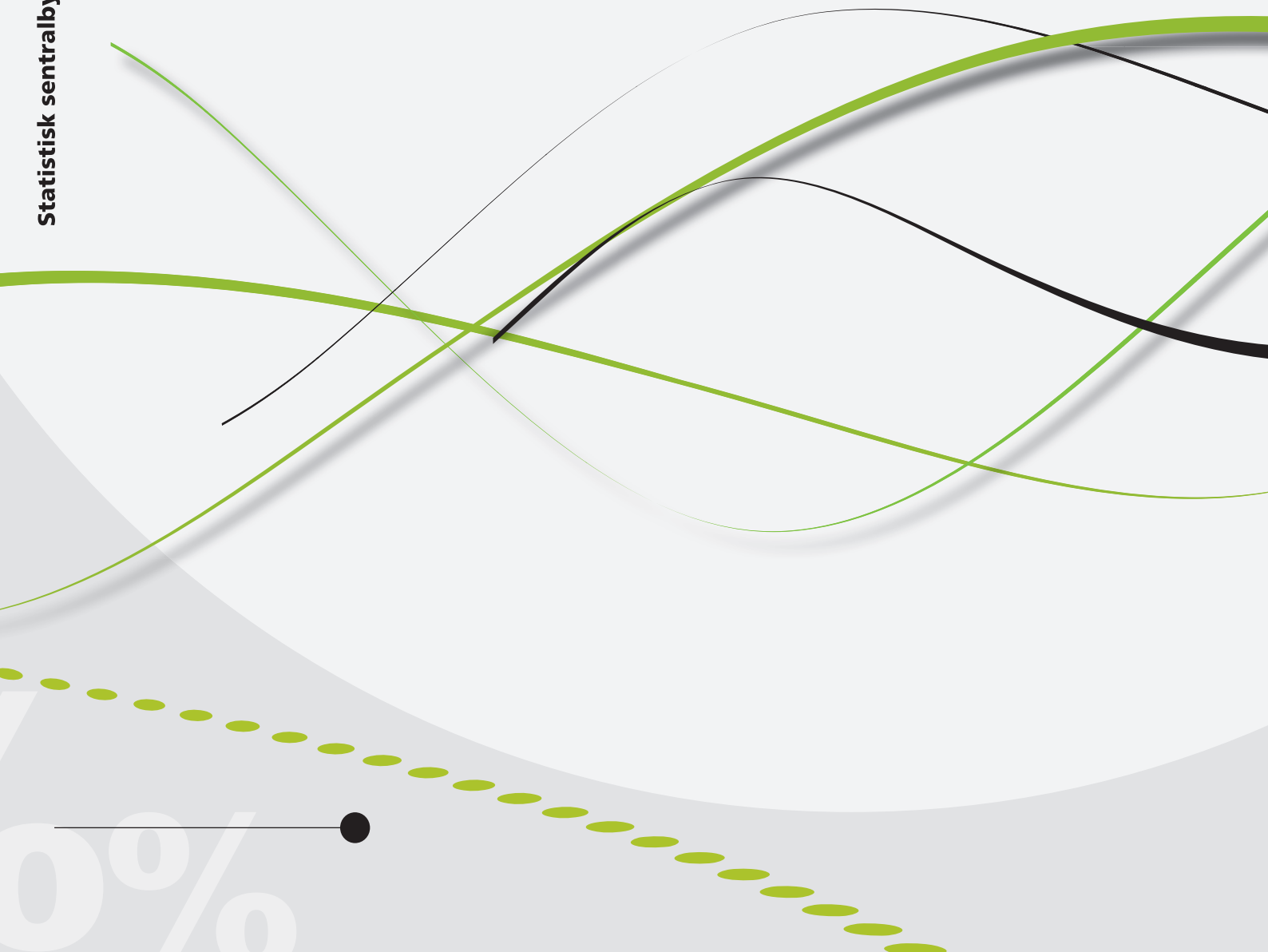

Svein Blom

Holdninger til innvandrere og innvandring 2012

Svein Blom

Holdninger til innvandrere og innvandring 2012

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler	...
Publisert desember 2012	Oppgave mangler foreløpig	...
	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-8553-0 (trykt)	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISBN 978-82-537-8554-7 (elektronisk)	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
ISSN 0806-2056	Foreløpig tall	*
Emne: 00.01.30	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Desimaltegn	,

Forord

Rapporten presenterer resultater fra Statistisk sentralbyrås (SSBs) undersøkelse av befolkningens holdninger til innvandrere og innvandring i juli/august 2012. Undersøkelsen finansieres av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og gjennomføres årlig. Formålet er å lodde stemningen i befolkningen til forskjellige sider ved landets innvandrings- og flyktningpolitikk og til innvandrere som gruppe. Data innhentes gjennom Statistisk sentralbyrås reise- og ferieundersøkelse, tredje kvartal.

Spørsmålene som benyttes har vært stilt siden 2002, opprinnelig i SSBs omnibusundersøkelse (til og med 2004). Et par spørsmål er blitt føyd til underveis. Også i perioden 1993-2000 gjennomførte SSB årlig kartlegginger av holdninger til innvandrere. Spørsmålene hadde en noe annen ordlyd enn dem som benyttes nå. For et par av dagens spørsmål lar det seg gjøre å trekke linjer tilbake til 1993.

Resultatene av kartleggingen ble til og med 2006 presentert i SSBs serie *Notater* - senere i serien *Rapporter*. Resultater har også blitt presentert og kommentert i flere utgaver av publikasjonen ”*Innvandring og innvandrere*” i serien *Statistiske analyser* (SA) med parallellutgaver på engelsk. Der ble likeledes data fra Den europeiske samfunnsundersøkelsen (The European Social Survey) gjengitt for i noen grad å belyse hvor den norske opinionen ligger i forhold til opinionen i andre europeiske land når det gjelder holdninger til innvandrere og innvandring.

Temaet ble til dels også kartlagt før SSB innledet sine årlige undersøkelser i 1993. I 1988 og 1993 gjennomførte SSB i samarbeid med Norges samfunnsviteskapelige datatjeneste (NSD) to intervjuundersøkelser med formål å kartlegge holdninger til innvandrere og innvandring. Resultater fra disse undersøkelsene ble publisert av Hernes og Knudsen (1990, 1992, 1994).

De norske valgundersøkelsene i etterkant av stortingsvalgene har siden 1985 hatt med spørsmål om holdninger til innvandrere (Aardal 2011). Det samme har intervjuundersøkelsen Norsk Monitor gjort fra 1993 (Hellevik 2008, 2010). Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi 2012) har likeledes laget såkalte ”integreringsbarometre” der holdninger til innvandring, integrering og mangfold er kartlagt etter modell av en tilsvarende svensk undersøkelse (Integrationsverket 2002, 2007). Forrige års holdningsrapport (Blom 2011) omtaler resultater fra noen av disse (norske) undersøkelsene og gir noen flere referanser.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har finansiert denne rapporten.

Statistisk sentralbyrå, 4. desember 2012

Hans Henrik Scheel

Sammendrag

Undersøkelsen av holdninger til innvandrere og innvandring, som ble gjennomført av Statistisk sentralbyrå i juli og august 2012, viser at en større andel enn året før sluttet seg til påstanden ”*Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*”. Andelen som sa seg helt eller nokså enig, økte med 5 prosentpoeng fra 2011, mens andelen som var uenige eller som svarte ”både og”, gikk ned med 2 prosentpoeng hver. Endringen er statistisk signifikant. Det er nå 80 prosent som er enig i at innvandrere gjør en nyttig innsats i arbeidslivet, den høyeste andelen som hittil er målt. 11 prosent er helt eller nokså uenige i påstanden, mens 9 prosent svarer ”både og” og 1 prosent ”vet ikke”.

Økningen i andelen som mener at innvandrere flest gjør en nyttig innsats i arbeidslivet, kan ha sammenheng med at Norge er inne i en konjunkturoppgang samtidig som arbeidsinnvandringen er rekordhøy. Arbeidsinnvandringen omtales gjerne som en bidragsyter til den økonomiske oppgangen i Norge – en oppgang som står i sterk kontrast til statsgjeldskrisen og nedgangstidene i Sør-Europa.

I underkant av tre av fire synes fortsatt at innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge, mens 86 prosent mener at innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn. Sju av ti er enige i at arbeidsinnvandring fra land utenom Norden for det meste bidrar positivt til norsk økonomi, og en av tre tror innvandrere flest misbruker sosiale velferdsordninger, mens halvparten er uenig i dette. Like mange, én av tre, mener innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet, men 54 prosent avviser dette. Befolkningen deler seg som i fjor omtrent på midten når det gjelder holdningen til å ta imot flyktninger: 43 prosent synes det bør bli vanskeligere å få opphold, mens 44 prosent synes adgangen til opphold bør være som i dag. 7 prosent synes det bør bli lettere å få opphold. Ingen av disse resultatene er signifikant forskjellige fra i fjor.

Terroraksjonen 22. juli 2011 fant sted under datainnsamlingen til fjorårets holdningsundersøkelse. Det gjorde det nærliggende å reise spørsmålet om det kunne ses spor av denne rystende hendelsen i dataene som ble samlet inn i ukene etter udåden. Vi fant at reaksjonen på flere av holdningsspørsmålene var signifikant mer ”innvandrervennlige” i tiden etter 22. juli enn i tiden før. Størst var endringen for utsagnet at innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet. 70 prosent av dem som ble intervjuet etter attentatet, var uenige i dette utsagnet, mot 48 prosent blant dem som ble intervjuet før.

Årets undersøkelse tyder på at bølgen av mer positive holdninger som ble registrert i etterkant av attentatet, var forbigående. På fire holdningsspørsmål er opinionen signifikant mindre ”innvandrervennlig” i juli/august i år enn den var i ukene like etter fjorårets terroraksjon. Når årets resultater sammenliknes med resultatene for *alle* som ble intervjuet i fjor, finner vi - med få unntak - at årets holdninger ikke er signifikant forskjellige fra fjorårets.

Siste del av rapporten viser hvordan holdningene varierer etter faktorer som kjønn, alder, utdanning, bosted, landsdel, økonomisk hovedaktivitet osv. Nytt av året er at vi undersøker holdningene til den lille gruppen av respondenter som selv er innvandrere eller norskfødte barn av innvandrere. Innvandrere med europeisk bakgrunn er i noen spørsmål like kritiske eller mer kritiske til innvandrere enn majoritetsbefolkningen. Det kan påvises i spørsmål om misbruk av sosiale velferdsordninger, at innvandrere innordner seg mest mulig og ubehag ved tanken på innvandrere som hjemmehjelp eller framtidige svigersønner/svigerdøtre. I andre spørsmål inntar innvandrere og deres norskfødte barn, uansett landbakgrunn, et mer velvillig standpunkt enn den øvrige befolkningen. Det gjelder for eksempel i spørsmålet om verdsetting av innvandreres arbeidsinnsats og ønske om at det skal bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i landet.

Abstract

The survey on attitudes towards immigrants and immigration, conducted by Statistics Norway in July and August 2012, shows that the proportion agreeing strongly or on the whole that “*Most immigrants make an important contribution to the Norwegian working life*” increased by 5 percentage points from 2011. The proportion disagreeing or being indifferent (“either – or”) was reduced by 2 percentage points each. The change is statistically significant. Now, 80 percent agree with the statement, the highest percentage measured so far. 11 percent disagree “strongly or on the whole”, while 9 percent answer “either - or” and 1 percent say “don’t know”.

The increase in the proportion thinking that most immigrants make an important contribution to the working life, may be related to the present economic recovery in Norway combined with an all time high level of labour immigration. Labour immigration is generally considered to contribute to Norway’s economic recovery - a recovery strongly in contrast with the debt crisis and the economic recession in Southern European countries.

A little less than three out of four still hold that most immigrants enrich the cultural life in Norway, whereas 86 per cent think that immigrants in Norway should have the same job opportunities as Norwegians. Seven out of ten agree that labour immigration from non-Nordic countries makes a mainly positive contribution to the Norwegian economy, and one out of three thinks that most immigrants abuse the social welfare system, while every second disagrees on this. One out of three also thinks that most immigrants represent a source of insecurity in society, while 54 per cent disagree in this. The population almost split in two regarding the question of receiving refugees: 43 per cent think that it should be more difficult for refugees and asylum seekers to obtain a residence permit in Norway, while 44 per cent think that access should remain as today. Only 7 per cent think that it should be made easier. None of these results differ significantly from what was found last year.

The terror actions on July 22nd took place during the collection of data last year. It was therefore possible to ask whether these shocking events affected the answers right after the misdeeds. We found that the reactions to several of the attitude questions were significantly more positive towards immigrants after July 22nd than during the weeks before. Changes in response to the statement about immigrants as a source of insecurity in society were most clear. 70 per cent of the respondents interviewed after July 22 disagreed with this statement, in contrast with 48 per cent among those interviewed before.

This year’s survey indicates that the more positive attitudes shortly after the terror was temporary. In four attitude questions the opinions are significantly less positive towards immigrants in July/August 2012, than in the weeks immediately after the terror actions last year. When this year’s results are compared with the results from *all* who were interviewed last year, we find - with few exceptions - that present attitudes are not significantly different from the ones measured last year.

The last part of the report shows how the attitudes vary according to background factors such as gender, age, educational level, place of residence, main economic activity etc. Novel of the year is that we investigate the attitudes of the group of respondents who themselves are immigrants or born in Norway of immigrant parents. Immigrants with European background appear in some questions as equally critical or more critical than the majority population. This can be seen in questions regarding abuse of social welfare, recommending assimilation of immigrants, and feeling uncomfortable about having an immigrant as a domestic help or as a future son- or daughter-in-law. In other questions immigrants and their children born in Norway, regardless of country background, express a more positive attitude than the majority, for instance in appreciating immigrant’s labour efforts and wishing an easier access for refugees and asylum seekers to the country.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
Innhold	6
1. Innledning	7
2. Data	7
3. Hovedresultater	10
3.1. Spørsmål 1: Seks utsagn om innvandrere	10
3.2. Spørsmål 2: Eget forhold til innvandrere i tre forskjellige "scenarier".	12
3.3. Spørsmål 3: Flyktninger og asylsøkeres adgang til opphold i Norge.....	13
3.4. Spørsmål 4: Personlig kontakt med innvandrere.....	14
3.5. Spørsmål 5: Holdning til arbeidsinnvandring.....	17
3.6. Årets resultater sammenliknet med holdningene etter attentatet 22. juli i fjor	18
4. Hvilke endringer fra 2011 er statistisk signifikante?	21
5. Kommentarer til endringene fra 2011 til 2012	24
5.1. Nyttig innsats i norsk arbeidsliv	24
5.2. 22. juli-effekten - hva viser andre undersøkelser?.....	25
6. Holdninger etter bakgrunnskjenne­tegn	27
6.1. Kjønn.....	27
6.2. Alder.....	27
6.3. Utdanningsnivå	28
6.4. Bostedsstrøk	29
6.5. Landsdel.....	29
6.6. Økonomisk hovedaktivitet	30
6.7. Antall arenaer for kontakt med innvandrere	30
6.8. Antall innvandrere som omfattes av kontakt.....	31
6.9. Hvor ofte kontakt med innvandrere?	31
6.10. Personlig erfaring med innvandrer­kontakt.....	32
6.11. Innvandringskategori og landbakgrunn	32
Litteratur	34
Vedlegg A: Spørreskjema	36
Vedlegg B: Toveis tabeller, veide for frafall etter utdanning	38
Tabellregister	73

1. Innledning

Rapporten presenterer resultater fra Statistisk sentralbyrås (SSBs) årlige undersøkelse av befolkningens holdninger til innvandrere og innvandring i tredje kvartal 2012. Undersøkelsen er utført på oppdrag fra Integrerings- og mangfoldsavdelingen i Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Formålet er å lodde stemningen i befolkningen til forskjellige sider ved innvandrings- og flyktningpolitikken og til innvandrere som gruppe. Spørsmålssekvensen inngår i Statistisk sentralbyrås reise- og ferieundersøkelse for tredje kvartal. Feltarbeidet for den aktuelle undersøkelsen fant sted i juli og august 2012.

Undersøkelsen gjentar spørsmålene som er blitt stilt siden 2002. For et par av spørsmålene foreligger det tidsserier helt tilbake til 1993. Noen nye spørsmål om mengden av kontakt med innvandrere ble innført i 2003 og gjenopptatt i 2007 etter noen års "hvile". Et spørsmål om den økonomiske betydningen av arbeidsinnvandring ble innført i 2009 som følge av økt arbeidsinnvandring til Norge i kjølvannet av EU-utvidelsene mot øst i 2004 og 2007. Spørsmålet stilles i år for fjerde gang. Av bakgrunnsvariabler har vi denne gang også fått tilgang til data om innvandringskategori og landbakgrunn som gjør det mulig å se nærmere på betydning av at noen respondenter selv har innvandrerbakgrunn.

Sammenliknet med i fjor er årets svarprosent 3 prosentpoeng høyere. Dette er andre år på rad at svarprosenten går opp fra året før etter en kontinuerlig nedgang på vel 17 prosentpoeng siden oppstart i 2002. Årets svarprosent er likevel 11 prosentpoeng lavere enn i 2002. For å kompensere for selektivt frafall etter utdanningsnivå begynte vi i 2010 å veie opp resultatene for de lavt utdannede på bekostning av de høyt utdannede for å sikre at fordelingen etter utdanningsnivå er den samme i brutto- som i nettoutvalget. Utdanningsnivå er en kritisk variabel når det gjelder holdninger til innvandrere ettersom høyt utdannede erfaringsmessig har mer liberale eller "innvandervennlige" holdninger enn lavt utdannede. Med en underrepresentasjon av lavt utdannede i nettoutvalget risikerer en ellers å måle for "innvandervennlige" holdninger. Selv om frafallet har sunket de to siste årene, har vi også i år veid resultatene på samme måte som de to foregående årene, det vil si med en frafallsvekt som retter opp skjevheten i nettoutvalget etter utdanningsnivå.

2. Data

Den gjennomsnittlige intervju tiden for reise- og ferieundersøkelsen i tredje kvartal 2012 var på 12,6 minutter, det vil si omtrent som i fjor. Spørsmålene om holdninger til innvandrere utgjorde bare en mindre del av dette.

Datainnsamlingen foregikk i tiden 2. juli til 11. august, det vil si i seks uker. Intervjuene ble gjennomført over telefon med PC-assistanse. Besøksintervju ble benyttet i 18 intervjuer, hvilket tilsvarer 1,5 prosent av dem som ble intervjuet.

I alt ble 2 000 personer i alder 16-79 år (per 31.12.2012) trukket ut for intervju. Blant disse gikk 22 personer til avgang pga. død, flytting til utlandet eller opphold på institusjon. Flytting til utlandet var den klart vanligste grunnen til avgang. De 22 personene regnes ikke som en del av målpopulasjonen som vi ønsket å intervju. Bruttoutvalget utgjorde dermed 1 978 personer. Av dem ble det ikke oppnådd intervju med 785 personer. Det vil si at nettoutvalget omfatter 1 193 personer - de som ble intervjuet. Fraffallet utgjør denne gang 39,7 prosent av bruttoutvalget (etter avgang), hvilket er 2,8 prosentpoeng lavere enn i 2011 (tabell 2.1). Tabellen viser at tendensen til stadig høyere frafall kulminerte i 2010 og siden har gått tilbake med til sammen 6,5 prosentpoeng. Frafallsprosenten er nå tilbake på nivået rundt år 2007-2008 (midt imellom).

Tabell 2.1. Frafallprosent etter år, 2002-2012

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
28,8	30,0	33,3	34,7	34,7	36,0	43,7	44,1	46,2	42,5	39,7

Kilde: Omnibusundersøkelsene 2002-2004, reise- og ferieundersøkelsene 2005-2012, tredje kvartal.

Det store frafallet for noen år siden hadde blant annet sammenheng med tekniske problemer i forbindelse med innføringen av et nytt standardisert administrasjonssystem for intervjuundersøkelser - System for intervjuvirksomheten (SIV). Disse vanskene ble etter hvert løst. I 2012 utgjorde nekting en større andel av frafallet enn i 2011, mens frafall som skyldtes at intervjueren ikke kom i kontakt med personene som var trukket ut for intervju, ble redusert.

Bruttoutvalget på 1 978 personer ble trukket slik at det utgjør et statistisk representativt utvalg av målpopulasjonen. Selv om frafallet er blitt suksessivt lavere de to siste årene, er det likevel ikke ubetydelig, og det er derfor relevant å undersøke i hvilken grad de som har latt seg intervjuet (nettoutvalget), likner på de opprinnelig uttrukne personene (bruttoutvalget) med hensyn til egenskaper vi kan sammenlikne. Er forskjellene store, gir det grunn til uro for at også andre egenskaper, spesielt holdningene, kan være skjevt representert i nettoutvalget i forhold til i bruttoutvalget.

Tabell 2.2. Fordeling av kjønn, alder, landsdel og utdanningsnivå (per oktober 2011) i undersøkelsens bruttoutvalg, nettoutvalg og frafall, samt tilsvarende veide fordelinger i nettoutvalget. 2012. Prosent

Kjennemerker	Bruttoutvalg	Nettoutvalg	Frafall	Veid nettoutvalg ¹
I alt	100,0 (N=1 978)	100,0 (N=1 193)	100,0 (N=785)	100,0 (N=1 193)
Kjønn				
Mann	50,6	50,2	51,1	49,9
Kvinne	49,4	49,8	48,9	50,1
Alder				
15-24 år	16,3	16,6	15,9	18,7
25-44 år	36,2	31,3	43,8	30,4
45-66 år	35,8	38,6	31,5	37,6
67-79 år	11,6	13,5	8,8	13,3
Landsdel				
Akershus og Oslo	24,0	22,3	26,6	21,8
Hedmark og Oppland	7,7	8,0	7,1	8,1
Østlandet ellers	18,9	19,1	18,5	19,5
Agder og Rogaland	14,9	15,0	14,8	14,7
Vestlandet	16,5	17,9	14,5	17,9
Trøndelag	9,0	9,3	8,7	9,5
Nord-Norge	8,9	8,4	9,8	8,5
Utdanningsnivå				
Grunnskolenivå	25,7	23,1	29,7	25,7
Videregående skolenivå	40,0	41,7	37,5	40,0
Universitets-/høgskolenivå, kort	21,2	23,1	18,5	21,2
Universitets-/høgskolenivå, lang	7,5	9,4	4,7	7,5
Uoppgitt	5,5	2,8	9,7	5,5

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

Kilde: Reise- og ferieundersøkelsen 2012, tredje kvartal.

Tabell 2.2 viser at fordelingen etter *kjønn* ikke er særlig forskjellig i nettoutvalget sammenliknet med i bruttoutvalget. Det marginale mannsoverskuddet i bruttoutvalget er ubetydelig lavere i nettoutvalget som følge av en litt høyere mannsandel i frafallet.

Nettoutvalgets andel av 25-44-åringene er 5 prosentpoeng lavere enn i bruttoutvalget, mens andelen 45-66-åringene er om lag 3 prosentpoeng høyere i nettoutvalget enn i bruttoutvalget. Dette så vi også i fjorårets undersøkelse. De eldste (67-79 år) er likeledes noe sterkere representert i nettoutvalget enn i bruttoutvalget (2 prosentpoeng). I den yngste aldersgruppen er det liten forskjell i andelen i netto- og bruttoutvalget. Samlet sett betyr dette at aldersgjennomsnittet er noe høyere i nettoutvalget.

Det er noe større sprik mellom brutto- og nettoutvalg i år når det gjelder fordelingen etter *landsdel* enn i fjorårets undersøkelse. Akershus og Oslo er noe underrepresentert i nettoutvalget, mens Vestlandet er tilsvarende overrepresentert. De øvrige forskjellene er mindre enn dette og ikke verdt å nevne (maksimalt 0,5 prosentpoeng).

Forskjellene er større etter utdanning, men likevel mindre enn vi har sett de to siste årene. Mens de grunnskoleutdannede i nettoutvalget var underrepresentert med nesten 5 prosentpoeng i 2011, er underrepresentasjonen i år på knapt 3 prosentpoeng. Personer med uoppgitt utdanning er også underrepresentert med knapt 3 prosentpoeng i år. I stedet er høyere utdanning (kort eller lang) overrepresentert i nettoutvalget med nærmere 4 prosentpoeng mot 6 prosentpoeng i 2011. Andelen med utdanning på videregående nivå er også nærmere 2 prosentpoeng høyere i netto- enn i bruttoutvalget i årets undersøkelse.

Som vi vet fra tidligere, går høy utdanning sammen med mer velvilje overfor innvandrere og innvandring. Med en viss overrepresentasjon av høyt utdannede i nettoutvalget og underrepresentasjon av respondenter med utdanning på grunnskolenivå, vil de målte holdningsindikatorne sannsynligvis i beskjeden grad overdrive velviljen til innvandrere og innvandring i befolkningen. For å unngå denne feilkilden konstrueres en frafallsvekt egnet til å rette opp skjevheten i nettoutvalget i forhold til i bruttoutvalget med hensyn til utdanningsnivå.

Kolonnen lengst til høyre i tabell 2.2 viser hvordan fordelingen av verdiene for de samme kjennemerkene er når frafallsvekten er koplet inn. At vekten virker etter hensikten, ser vi av at fordelingen av utdanningsnivåene er blitt den samme i den veide nettofilen som i bruttoutvalget.

Hva gjør så veiingen med fordelingene etter kjønn, alder og landsdel? Menn var ubetydelig underrepresentert i nettoutvalget før veiingen. I det veide nettoutvalget er underrepresentasjonen blitt ørlite større. Forskjellene etter *kjønn* er likevel så små at de er uten praktisk betydning..

Etter *alder* øker veiingen overrepresentasjonen av den yngste aldersgruppen med vel 2 prosentpoeng, samtidig som underrepresentasjonen av aldersgruppen 25-44 år også øker (1 prosentpoeng). På den annen side minsker veiingen overrepresentasjonen av de to eldste aldersgruppene i nettoutvalget med til sammen vel 1 prosentpoeng. Alt i alt bidrar veiingen til at aldersfordelingen i netto- og bruttoutvalget blir marginalt mer ulik.

Akershus og Oslo var noe underrepresentert i nettoutvalget i forhold til i bruttoutvalget. Veiingen gjør denne *landsdelen* litt mer underrepresentert enn den var i utgangspunktet, men endringen er bare på et halvt prosentpoeng. I stedet vokser andelen fra "Østlandet ellers" (dvs. Østfold, Buskerud, Vestfold og Telemark) noe. Øvrige endringer i sammensetningen av nettoutvalget etter landsdel, er neppe verdt å nevne. Overrepresentasjonen av Vestlandet endres ikke av veiingen.

Sett under ett vil de veide resultatene som presenteres i de følgende kapitler, trolig gi mer korrekte estimater for befolkningens holdninger til innvandrere og innvandring i 2012 enn hva de uveide estimatene ville gjøre.

3. Hovedresultater

Hovedresultatene fra undersøkelsen i tredje kvartal 2012 presenteres nedenfor. Alle resultatene fra i år er veid med den omtalte frafallsvekten. Den eksakte ordlyden for spørsmålene er gjengitt i vedlegg A bak i rapporten. Nedenfor kommenteres også små endringer fra året før selv om de ikke er statistisk signifikante (utsagnskraftige). Hvilke endringer fra 2011 til 2012 som faktisk er signifikante, presenteres først i kapittel 4. Merk at tallene fra 2002-2009 i tabell 3.1 - 3.5, *ikke* er veid med noen frafallsvekt. I avsnitt 3.6 vil vi se på årets holdninger i lys av holdningene som ble målt etter terrorhandlingene 22. juli i fjor. Det aktuelle spørsmålet i den forbindelse er om økningen i velviljen til innvandrere og innvandring som avtegnet seg i intervjuene foretatt etter 22. juli, kan gjenfinnes i årets undersøkelse. Kapittel 5 gir kommentarer til endringene fra 2011 til 2012, og kapittel 6 viser hvordan holdningene varierer etter bakgrunnsfaktorer.

3.1. Spørsmål 1: Seks utsagn om innvandrere

Tabell 3.1 viser svarfordelingen for seks utsagn som inngår i spørsmål 1. Resultatene fra tidligere år er tatt med for å vise utviklingen over tid. Det siste utsagnet (f) ble først innført i 2003 og er således uten opplysninger for 2002. Når kommentarene her i mange tilfeller refererer til andelen "enige" eller "uenige", er de to nivåene av "enig" eller "uenig" ("nokså" eller "helt") slått sammen og omtalt under ett. Størrelsen på andelen som oppgis i teksten kan, på grunn av desimalavrunding, avvike +/-1 prosentpoeng fra hva som kan utledes av tallene i tabellen. Dersom endringene i svarfordelingen fra året før består i forskyvninger mellom kategoriene "helt enig" og "nokså enig" eller mellom "nokså uenig" og "helt uenig", kommenteres endringene i hele sin bredde. I tabell 4.1 er alle svarkategoriene unntatt "vet ikke" benyttet i beregningen av gjennomsnittene.

Andelen som er enig i at "*Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*", økte med 5 prosentpoeng fra i fjor til i år. Det er nå 80 prosent som sier seg enig i dette utsagnet, den høyeste andelen som er målt siden spørsmålet ble innført i 2002. Økningen i andelen enige veies opp av en nedgang i andelen som svarer "både og" og andelen "uenige", hver på 2 prosentpoeng. Andelen uenige er nå på 11 prosent, og andelen som svarer "både og" er på 9 prosent. Av de seks utsagnene som presenteres i denne spørsmålsbolken, er det foruten spørsmålet om like muligheter til arbeid, dette spørsmålet som får størst oppslutning i befolkningen.

I fjor så vi en statistisk signifikant dreining i innvandrerskeptisk retning når det gjaldt utsagnet "*Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene*". Andelen som sa seg enige i denne påstanden, økte da med 4 prosentpoeng, mens andelen uenige sank tilsvarende. Dette var den eneste signifikante endringen i holdningene fra 2010 vi kunne påvise i fjorårets undersøkelse. I år dreier svarfordelingen svakt i motsatt retning, men neppe nok til å være signifikant på 0,05-nivå (undersøkes senere i rapporten). I 2012 er andelen helt eller nokså enige i utsagnet på 33 prosent, det vil si 2 prosentpoeng lavere enn året før. Parallelt med dette øker andelen uenige med 1 prosentpoeng til 50 prosent. Andelen som unnlater å ta stilling ved å svare "både og", er uendret 14 prosent. Selv om en tredel av befolkningen er enige i utsagnet, er det likevel halvparten som er uenige.

Når det gjelder utsagnet "*Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge*", er endringen fra i fjor ubetydelig. Andelen enige har gått ned med 1 prosentpoeng til 73 prosent, mens andelen uenige er uendret 15 prosent. (1 prosentpoeng har riktignok flyttet over fra "nokså uenig" til "helt uenig".) I år som i fjor svarer dessuten 9 prosent "både og". Det har vært tidspunkter tidligere da oppslutningen om dette utsagnet har vært omtrent den samme som oppslutningen om betydningen av innvandrernes innsats i arbeidslivet. Slik var det senest i fjor, da tre av fire sluttet opp om begge utsagnene.

På samme måte som for utsagnet om misbruk av sosiale velferdsordninger er det en

Tabell 3.1. Holdning til seks påstander om innvandrere, 2002-2012. Prosent

År	Alle	Helt enig	Nokså enig	Både og	Nokså uenig	Helt uenig	Vet ikke	Tallet på personer som svarte
(a) "Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv."								
2002	100	18	48	12	14	5	2	1 410
2003	100	21	45	9	18	6	1	1 385
2004	100	21	47	10	15	6	2	1 320
2005	100	24	45	10	13	5	2	1 289
2006	100	26	46	10	12	5	1	1 288
2007	100	31	41	16	8	3	1	1 269
2008	100	33	42	15	7	2	1	1 113
2009	100	26	45	15	9	4	1	1 104
2010 ¹	100	31	47	8	10	3	1	1 056
2011 ¹	100	29	45	11	10	3	1	1 135
2012 ¹	100	32	48	9	8	3	1	1 186
(b) "Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene."								
2002	100	14	27	14	30	13	2	1 405
2003	100	14	25	10	33	15	2	1 384
2004	100	13	27	12	31	15	2	1 318
2005	100	12	25	10	30	20	4	1 289
2006	100	12	24	13	33	16	2	1 289
2007	100	11	20	21	27	18	3	1 269
2008	100	8	19	19	32	19	3	1 113
2009	100	9	20	19	34	17	2	1 103
2010 ¹	100	10	21	12	35	19	4	1 052
2011 ¹	100	10	25	14	32	16	2	1 136
2012 ¹	100	8	24	14	34	16	3	1 186
(c) "Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge."								
2002	100	24	39	12	14	8	2	1 409
2003	100	31	39	9	13	7	1	1 381
2004	100	27	39	10	14	8	1	1 318
2005	100	36	35	8	11	8	3	1 289
2006	100	31	37	11	13	7	1	1 289
2007	100	32	35	14	11	7	1	1 270
2008	100	33	38	12	10	5	2	1 111
2009	100	32	38	14	10	4	1	1 105
2010 ¹	100	34	38	9	10	5	3	1 055
2011 ¹	100	35	39	9	11	4	2	1 137
2012 ¹	100	34	39	9	10	5	3	1 189
(d) "Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet."								
2002	100	17	28	13	25	16	1	1 410
2003	100	17	28	10	28	17	1	1 385
2004	100	14	27	10	31	16	1	1 317
2005	100	13	27	10	26	23	2	1 286
2006	100	14	27	13	28	18	1	1 288
2007	100	11	23	19	27	19	1	1 272
2008	100	12	21	18	29	20	1	1 110
2009	100	10	23	15	33	19	1	1 103
2010 ¹	100	11	25	8	33	21	2	1 054
2011 ¹	100	11	24	11	29	23	1	1 136
2012 ¹	100	10	23	12	31	23	2	1 188
(e) "Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn."								
2002	100	60	26	4	6	4	1	1 410
2003	100	61	22	3	8	4	1	1 384
2004	100	64	23	3	6	4	0	1 319
2005	100	69	21	3	4	3	1	1 287
2006	100	62	24	4	6	4	1	1 288
2007	100	68	22	5	3	2	1	1 272
2008	100	70	20	5	4	2	0	1 113
2009	100	67	22	4	4	2	1	1 104
2010 ¹	100	66	22	3	5	3	1	1 053
2011 ¹	100	67	21	3	5	3	1	1 135
2012 ¹	100	63	23	4	6	3	1	1 186
(f) "Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig."								
2003	100	29	25	7	25	14	1	1 381
2004	100	25	27	8	26	13	0	1 318
2005	100	28	26	7	20	18	1	1 286
2006	100	24	25	10	26	14	1	1 288
2007	100	23	22	18	22	15	0	1 273
2008	100	22	24	15	26	14	0	1 110
2009	100	21	26	13	25	13	1	1 103
2010 ¹	100	27	24	8	27	12	2	1 054
2011 ¹	100	25	27	11	23	14	1	1 134
2012 ¹	100	25	27	11	23	13	1	1 185

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.
Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2012

liten endring å spore i retning økt uenighet når det gjelder utsagnet "*Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet*". Andelen uenige er opp med 2 prosentpoeng til 54 prosent, mens andelen enige synker fra 36 til 33 prosent. Valget av "både og" går opp med 1 prosentpoeng til 12 prosent. Befolkningens holdning til dette utsagnet er med andre ord ganske lik holdningen til utsagnet om misbruk av velferdsordningene i 2012. Andelen uenige er imidlertid noe større (4 prosentpoeng) når det gjelder påstanden at innvandrere er en kilde til utrygghet.

På utsagnet "*Alle innvandrere bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn*" synker andelen "helt enige" med 4 prosentpoeng, mens andelen "nokså enige" til gjengjeld øker med 2 prosentpoeng. Andelen uenige øker med 1 prosentpoeng, og det samme gjør også andelen som svarer "både og". I 2012 er det 86 prosent som er helt eller nokså enige i at innvandrere bør ha samme mulighet til å arbeide som nordmenn, mot 88 prosent i 2011. Knappt én av ti er uenig, og 5 prosent stiller seg avventende til spørsmålet ("både og" eller vet ikke).

Det siste av de seks utsagnene har ordlyden "*Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig*". Dette er et noe mindre entydig utsagn når det gjelder hvilket av svarene som vil måtte regnes som "innvandrervennlig". Tidligere undersøkelser har imidlertid vist at personer som på de øvrige holdningsspørsmålene inntar kritiske standpunkter til innvandrere, er mer tilbøyelige til å si seg enige i utsagnet. Spørsmålet kan sies å dreie seg om hvordan tilpasningen til et nytt samfunn skal foregå. Å bli mest mulig lik majoritetsbefolkningen (her omtalt som "nordmenn") innebærer en tilpasningsform som ofte kalles assimilering (av latin *assimilare*, gjøre lik). En mer offisielt anerkjente tilpasningsform er integrering som i prinsippet innebærer at innvandrerne og mottakersamfunnet kommer hverandre i møte i gjensidig tilpasning til begge parters beste.

Når de som svarte "helt enig" og "nokså enig" summeres, var 53 prosent enige i utsagnet i 2012 mot 51 prosent året før, til tross for at andelen "helt enige" og "nokså enig" hver for seg var uendret de to årene (slik tabell 3.1 viser). Dette skyldes ulikheter ved avrunding av desimalene. Mens enig-andelen altså øker med 2 prosentpoeng, reduseres andelen uenige med 1 prosentpoeng. For øvrig er det ingen endringer i andelen "både og" og "vet ikke". Vi ser i dette spørsmålet at flertallet velger å støtte det "innvandrerkritiske" perspektivet ved at de gir sin tilslutning til ideen om tilpasning gjennom assimilasjon. Denne prioritering har vært den samme siden 2003 da spørsmålet ble introdusert.

3.2. Spørsmål 2: Eget forhold til innvandrere i tre forskjellige "scenarier".

Spørsmål 2 har ordlyden: "*I de følgende spørsmålene forutsetter vi at innvandreren behersker norsk. Ville du synes det var ubehagelig dersom (a) du eller noen i din nærmeste familie fikk en hjemmehjelp som var innvandrer, (b) du fikk en innvandrer som ny nabo, eller (c) du hadde en sønn eller datter som ville gifte seg med en innvandrer?*" Tabell 3.2 gjengir svarfordelingene for 2012 og tidligere år. Andelen som synes det ville være ubehagelig å ha en *hjemmehjelp* med innvandrerbakgrunn for en selv eller andre i den nærmeste familien, har i noen år ligget stille på 7 prosent inntil den i år økte til 9 prosent. "Nei"-andelen havnet dermed på 90 prosent med 1 prosent på "vet ikke".

For femte år på rad er det 6 prosent som sier de ville synes det var ubehagelig dersom de fikk en innvandrer som ny *nabo*. 92 prosent synes ikke dette ville være noe problem, mens 2 prosent svarer "vet ikke".

I år som tidligere år er det inngifte av innvandrere i familien som volder størst bekymring. Resultatet er imidlertid det samme i år som i fjor. 25 prosent svarer ja på spørsmålet om de ville synes det var ubehagelig dersom de "hadde en sønn eller datter som ville gifte seg med en innvandrer". På dette spørsmålet har imidlertid

toleransen økt over tid. Da spørsmålet ble stilt for første gang i 2002, var det hele 40 prosent som svarte at de ville finne en slik situasjon ubehagelig. I 2012 var det 69 prosent som avviste dette, mens 6 prosent svarte ”vet ikke”. Sammenliknet med i fjor har 1 prosentpoeng ”flyttet” fra ”nei” til ”vet ikke”.

Tabell 3.2. Svar på tre spørsmål om eget forhold til innvandrere, 2002-2012. Prosent
"Ville du synes det var ubehagelig dersom .."

År	Alle	Ja	Nei	Vet ikke	Tallet på personer som svarte
(a)..du eller noen i din nærmeste familie fikk en hjemmehjelp som var innvandrер?"					
2002	100	11	88	1	1 410
2003	100	10	89	1	1 385
2004	100	10	90	1	1 319
2005	100	6	93	1	1 288
2006	100	8	91	1	1 286
2007	100	10	89	1	1 274
2008	100	10	90	1	1 109
2009	100	7	92	1	1 104
2010 ¹	100	7	91	2	1 054
2011 ¹	100	7	92	1	1 136
2012 ¹	100	9	90	1	1 188
(b) ..du fikk en innvandrер som ny nabo?"					
2002	100	8	90	2	1 410
2003	100	9	89	2	1 384
2004	100	9	90	1	1 316
2005	100	6	92	1	1 288
2006	100	7	91	2	1 287
2007	100	8	91	1	1 270
2008	100	6	94	1	1 110
2009	100	6	93	1	1 104
2010 ¹	100	6	92	2	1 053
2011 ¹	100	6	92	2	1 136
2012 ¹	100	6	92	2	1 188
(c) ..du hadde en sønn eller datter som ville gifte seg med en innvandrер?"					
2002	100	40	53	7	1 409
2003	100	37	58	6	1 380
2004	100	35	60	5	1 317
2005	100	33	61	7	1 288
2006	100	32	62	6	1 286
2007	100	32	64	4	1 269
2008	100	24	69	6	1 107
2009	100	25	70	5	1 102
2010 ¹	100	26	67	7	1 052
2011 ¹	100	25	70	5	1 132
2012 ¹	100	25	69	6	1 184

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

Kilde: Holdinger til innvandrere og innvandring 2002-2012

3.3. Spørsmål 3: Flyktninger og asylsøkeres adgang til opphold i Norge.

Tabell 3.3 viser befolkningens oppfatning om det bør bli lettere for flyktning og asylsøkere å få opphold i Norge ”sammenliknet med i dag”, om det bør bli vanskeligere, eller om adgangen til å få opphold bør ”være som i dag”, det vil si uendret.

Endringen fra i fjor er minimal. 7 prosent synes det bør bli *lettere* å få opphold, 1 prosentpoeng mer enn i fjor. Andelen som synes det bør bli *vanskeligere*, synker tilsvarende med 1 prosentpoeng til 43 prosent, mens 44 prosent synes adgangen til opphold bør være *som i dag*, en nedgang på 1 prosentpoeng. Denne kompenseres ved en økning i ”vet ikke” andelen med 1 prosentpoeng til 5 prosent. I år som i fjor er det praktisk talt like stor oppslutning om at det bør bli vanskeligere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, som at den nåværende ordningen er tilfredsstillende og bør beholdes. Andelen som ønsker lettelse i adgangen til asyl, er bare om lag en sjettedel av dette.

Tabell 3.3. Holdning til flyktningers adgang til Norge, 2002-2012. Prosent
"Sammenliknet med i dag, bør det bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, bør det bli vanskeligere, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag?"

År	Alle	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke	Tallet på personer som svarte
2002	100	5	39	53	2	1 408
2003	100	5	37	56	3	1 381
2004	100	6	44	47	2	1 317
2005	100	9	49	39	4	1 287
2006	100	7	46	45	2	1 288
2007	100	8	50	39	3	1 270
2008	100	7	51	38	4	1 108
2009	100	7	41	49	3	1 101
2010 ¹	100	6	42	46	6	1 052
2011 ¹	100	6	45	44	4	1 135
2012 ¹	100	7	44	43	5	1 185

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2012

3.4. Spørsmål 4: Personlig kontakt med innvandrere.

Neste spørsmål har til hensikt å måle hvor mange som har kontakt med innvandrere, på hvilke arenaer, hvor mange den enkelte har kontakt med, hyppigheten av kontakt og graden av tilfredshet med kontakten. Spørsmålene er opprinnelig tenkt rettet mot personer som tilhører "majoritetsbefolkningen", det vil si som ikke selv er innvandrere, men etter hvert som innslaget av innvandrere i befolkningen øker, vil det også i økende grad gå til respondenter som selv har innvandrerbakgrunn.¹ Da spørsmålene ble utformet kort etter årtusenskiftet, var formålet primært å undersøke i hvilken grad kontakt med innvandrere er assosiert med større velvilje mot innvandrere (jf. den såkalte "kontakthypotesen", Jenssen og Pedersen 1991). Er det slik at det er individer uten personlig kontakt med innvandrere som er mest kritiske og negative? Intensjonen var med andre ord å benytte disse målene som uavhengige variabler.

Vi innså imidlertid snart at graden av kontakt og hvordan kontakten utviklet seg over tid var interessant i seg selv. Hvordan varierer kontakten mellom ulike demografiske og sosioøkonomiske grupper i befolkningen, og blir det etter hvert færre som er helt uten kontakt med innvandrere? Med denne type problemstillinger blir det aktuelt å betrakte disse variablene som studieobjekter i seg selv, det vil si som avhengige variabler. I denne og tidligere rapporter opptrer kontaktvariablene både som avhengige og uavhengige variabler.

Tabell 3.4a. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, andel med kontakt. 2002-2012. Prosent

År	Alle	Ja	Nei	Tallet på personer som svarte
Kontakt med innvandrere?				
2002	100	67	33	1 408
2003	100	64	36	1 384
2004	100	67	33	1 318
2005	100	66	34	1 286
2006	100	68	32	1 288
2007	100	70	30	1 274
2008	100	74	26	1 111
2009	100	75	25	1 103
2010 ¹	100	75	24 ²	1 054
2011 ¹	100	76	23	1 137
2012 ¹	100	71	28 ²	1 187

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

² "Vet ikke" utgjorde 1 prosent av svarene.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2012

¹ Vi vil senere i rapporten se at 90 av respondentene, det vil si 7,5 prosent er innvandrere eller norskfødte barn av (to) innvandrere. På landsbasis er tilsvarende andel per 1.1.2012 13,1 prosent. Selv om utvalget er representativt trukket, vil innvandrere på grunn av språkproblemer, flytting osv. bli underrepresentert.

Bolken med spørsmål om kontakt med innvandrere innledes med denne formuleringen: "Har du selv kontakt med innvandrere som bor i Norge, for eksempel på jobben, i nabolaget, blant venner, familie eller lignende?" Svarfordelingen gjengis i tabell 3.4a. I 2012 var det 71 prosent som svarte ja på spørsmålet og 28 prosent "nei". 1 prosent svarte "vet ikke". Dette er en noe lavere ja-andel enn hva som har vært vanlig de siste fire årene (2008-2011) da andelen har ligget på tre av fire.² Vi har vansker med å finne noen plausible grunner til nedgangen.

Tabell 3.4b. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, ulike arenaer, 2002-2012. Prosent

	År	Ja	Nei	Tallet på personer som svarte
Andel med kontakt...				
På jobben	2002	41	59	1 408
	2003	40	60	1 382
	2004	39	61	1 318
	2005	42	58	1 285
	2006	41	59	1 288
	2007	45	55	1 271
	2008	48	52	1 111
	2009	50	50	1 103
	2010 ¹	49	51	1 045
	2011 ¹	49	51	1 134
	2012 ¹	45	55	1 180
Blant venner/kjente	2002	27	73	1 408
	2003	29	71	1 382
	2004	29	71	1 318
	2005	28	72	1 285
	2006	31	69	1 288
	2007	32	68	1 271
	2008	32	68	1 111
	2009	37	63	1 103
	2010 ¹	38	62	1 045
	2011 ¹	36	64	1 134
	2012 ¹	35	65	1 180
I nabolaget	2002	22	78	1 408
	2003	23	77	1 382
	2004	24	76	1 318
	2005	20	80	1 285
	2006	24	76	1 288
	2007	24	76	1 271
	2008	26	74	1 111
	2009	30	70	1 103
	2010 ¹	29	71	1 045
	2011 ¹	29	71	1 134
	2012 ¹	28	72	1 180
I nær familie	2002	9	91	1 408
	2003	9	91	1 382
	2004	9	91	1 318
	2005	9	91	1 285
	2006	10	90	1 288
	2007	11	89	1 271
	2008	13	87	1 111
	2009	14	86	1 103
	2010 ¹	12	88	1 045
	2011 ¹	12	88	1 134
	2012 ¹	12	88	1 180
På annen måte	2002	10	90	1 408
	2003	8	92	1 382
	2004	9	91	1 318
	2005	7	93	1 285
	2006	9	91	1 288
	2007	10	90	1 271
	2008	9	91	1 111
	2009	13	87	1 103
	2010 ¹	16	84	1 045
	2011 ¹	14	86	1 134
	2012 ¹	11	89	1 180

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.
Kilde: Holdinger til innvandrere og innvandring 2002-2012

² Endringen er statistisk signifikant ($p=0,0101$) ifølge en enkel kji-kvadrattest ($\chi^2=6,62$, d.f.=1).

Allerede i innledningsspørsmålet gis noen hint om forskjellige arenaer det kan være aktuelt å ha kontakt med innvandrere på. I oppfølgingsspørsmålet, som bare de får som har svart ”ja” på det innledende ja/nei-spørsmålet, blir respondenten bedt om å utdype ... ”I hvilke sammenhenger har du kontakt med innvandrere som bor i Norge?” Flere mulige svar leses opp - ”På jobben”, ”I nabolaget”, ”Venner og kjente”, ”I nær familie” og ”På annen måte” - og intervjueren får vite at flere svar kan registreres. Tabell 3.4b gjengir utfallet av dette spørsmålet. Vi har valgt å presentere andelen som svarer ja, av alle som fikk det innledende spørsmålet om kontakt. Det vil si at også dem som innledningsvis sa at de var uten kontakt med innvandrere, er med i prosentierungsgrunnlaget i tabell 3.4b.

Flest oppgir at de har kontakt med innvandrere *på jobben*. 45 prosent sier at de har kontakt på denne arenaen. Dette er en (ikke-signifikant) nedgang på 4 prosentpoeng fra året før ($p=0,105$). 35 prosent, omtrent like mange som i fjor, sier de har kontakt blant *venner og kjente*. Ganske uendret er også andelen som oppgir å ha kontakt *i nabolaget*. Andelen er 28 prosent. Kontakt *i nær familie* forekommer sjeldnere. 12 prosent svarer dette, og andelen er uendret de siste tre årene. Til slutt kommer restkategorien ”*på annen måte*” som samler 11 prosent ja-svar, en liten nedgang fra 2011.

Ettersom spørsmålet om i hvilke sammenhenger respondenten har kontakt med innvandrere tillater flere svar, er det mulig - uten spørsmål - å telle opp antall sammenhenger som den enkelte har nevnt. Vi omtaler dette som *antall arenaer for kontakt med innvandrere*. I tabell 3.4c er dette gjengitt for 2012 og foregående år. Foruten de 28 prosent som ikke er i kontakt med innvandrere, har en av tre kontakt på én arena. Dette er nær opp til andelen som har vært målt de senere årene. Videre har vel to av ti kontakt på to arenaer og én av ti på tre arenaer. 5 prosent oppgir å ha kontakt på fire eller flere arenaer.

Tabell 3.4c. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, antall arenaer, 2002-2012. Prosent

År	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010 ¹	2011 ¹	2012 ¹
Antall arenaer en har kontakt med innvandrere på											
Ingen kontakt	33	36	33	34	32	30	26	25	24 ²	23	28 ²
En	38	35	37	37	36	36	38	33	33	36	34
To	19	18	20	19	21	22	23	24	24	24	22
Tre	6	8	7	6	7	8	8	12	12	11	10
Fire	2	3	3	2	3	3	4	5	5	4	4
Fem	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1
Alle	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Tallet på personer som svarte	1 408	1 382	1 318	1 286	1 288	1 271	1 111	1 103	1 045	1 134	1 181

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

² Vet ikke² utgjorde 1 prosent av svarene.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2012

Tabell 3.4d. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, antall personer, 2003-2012. Prosent

År	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010 ¹	2011 ¹	2012 ¹
Antall innvandrere en har kontakt med										
Har ikke kontakt	36	33	34	32	30	26	25	24 ²	23	28 ²
En	6	9	6	10	4	5	4	6	5	4
To til fire	26	41	27	40	24	37	28	41	27	38
Fem til ti	19	29	19	29	20	30	21	31	23	33
Flere enn ti	14	22	15	22	15	23	15	22	15	22
Vet ikke	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alle	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Tallet på personer som svarte	1 382	890	1 317	886	1 286	844	1 287	886	1 271	894
	1 111	819	1 103	831	1 044	802	1 133	869	1 181	857

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

² Vet ikke² utgjorde 1 prosent av svarene.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2003-2012

Tabell 3.4e. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, hyppighet, 2003-2012. Prosent

År	2003	2007	2008	2009	2010 ¹	2011 ¹	2012 ¹
Hvor ofte en vanligvis har kontakt med innvandrere.							
Har ikke kontakt	36	30	26	25	24 ²	23	28 ²
Sjeldnere enn månedlig	3 5	4 5	4 5	3 4	2 3	4 6	3 4
Månedlig	9 14	11 15	10 13	10 14	11 14	11 15	10 13
Ukentlig	23 36	28 40	29 39	31 41	34 44	29 38	30 42
Daglig	29 45	28 39	32 43	30 40	29 38	31 41	29 40
Alle	100 100	100 100	100 100	100 100	100 100	100 100	100 100
Tallet på personer som svarte	1 382 890	1 271 894	1 111 819	1 103 831	1 045 803	1 134 870	1 181 857

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

² Vet ikke" utgjorde 1 prosent av svarene.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2003-2012

Tabell 3.4f. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, personlig erfaring, 2003-2012. Prosent

År	2003	2007	2008	2009	2010 ¹	2011 ¹	2012 ¹
Personlig erfaring med kontakten med innvandrere							
Ingen kontakt	36	30	26	25	24 ²	23	28 ²
Hovedsakelig positiv	44 69	51 72	58 78	56 74	56 74	58 76	55 76
Både positiv og negativ	20 31	19 27	15 21	19 25	19 25	18 23	17 23
Hovedsakelig negativ ...	0 1	1 1	0 1	1 1	1 1	1 1	0 0
Alle	100 100	100 100	100 100	100 100	100 100	100 100	100 100
Tallet på personer som svarte	1 382 890	1 271 894	1 111 819	1 103 831	1 045 803	1 134 870	1 181 857

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

² Vet ikke" utgjorde 1 prosent av svarene.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2003-2012

Intervjueren stiller deretter spørsmålet "Hvor mange innvandrere har du kontakt med?" Her er svaralternativene forhåndsdefinert til "1", "2-4", "5-10" og "flere enn 10". Tabell 3.4d viser utfallet av dette spørsmålet. Personer som på det innledende kontaktspørsmålet svarer benektende, er lagt inn under kategorien "Har ikke kontakt" i tabellen og prosentuert sammen med de øvrige svarene. Blant annet er det 22 prosent i 2012 som har kontakt med fem til ti innvandrere, mot 26 prosent i 2011. Av dem som *har* kontakt med innvandrere, er kontakt med to til fire vanligst. 34 prosent av dem som har kontakt, oppgav dette. Bare 6 prosent sier de har kontakt med én innvandrer.

Det blir også spurt om hyppigheten av kontakt: "Hvor ofte har du vanligvis kontakt med innvandrere? Er det daglig, ukentlig, månedlig eller sjeldnere enn månedlig?" Av dem som har kontakt med noen, er ukentlig og daglig kontakt mest vanlig (jf. tabell 3.4e). Om lag fire av ti fordeler seg på hvert av disse alternativene. Omtrent det samme var tilfelle i 2011 da daglig kontakt likevel hadde en svak ledelse. Vel en av ti oppgir månedlig kontakt, mens sjeldnere kontakt enn månedlig er ganske uvanlig (4 prosent).

I det siste tilleggsspørsmålet ber vi respondenten uttale seg om *den personlige erfaringen* med kontakten med innvandrere. "Er den hovedsakelig positiv, både positiv og negativ eller hovedsakelig negativ?" Prosentuert av dem som har kontakt med innvandrere, er årets resultat nesten identisk med fjorårets: Tre av fire (76 prosent) finner kontakten "hovedsakelig positiv". 23 prosent har en ambivalent oppfatning, og under en halv prosent (avrundet til 0 i tabellen) synes kontakten er "hovedsakelig negativ" (jf. tabell 3.4f).

3.5. Spørsmål 5: Holdning til arbeidsinnvandring.

I år er det fjerde år på rad at vi stiller spørsmålet om holdning til arbeidsinnvandring. Spørsmålet har følgende ordlyd: "Til slutt en påstand om arbeidsinnvandring. Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til den norske økonomien. Er du helt enig i dette, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?" Da de nordiske landene har hatt felles arbeidsmarked siden 1954, og fordi

arbeidsinnvandrere fra Norden knapt oppfattes av befolkningen som innvandrere, avgrenses spørsmålet til arbeidsinnvandring fra land utenom Norden.

Spørsmålet stilles til slutt i vår sekvens om holdninger til innvandrere for å sikre at det ikke bidrar til å endre assosiasjonene i tilknytning til de forutgående spørsmålene. Der brukes ordet ”innvandrere” uten noen nærmere presisering av innhold hvilket betyr at det er respondentens egne assosiasjoner i forbindelse med begrepet som blir toneangivende for svarene. Instruksen inneholder riktignok noen setninger til belysning av begrepet (Blom 2011:17), men elementer fra instruksen blir erfaringsmessig sjelden brakt på bane under intervjuene.

Tabell 3.5 viser svarfordelingen på holdningsspørsmålet om arbeidsinnvandring. I alt 71 prosent er helt eller nokså enig i at arbeidsinnvandring (fra land utenom Norden) er gunstig for norsk økonomi. Dette er en økning på 1 prosentpoeng fra året før. I samme omgang synker andelen som er uenige i dette synspunktet, med 3 prosentpoeng til 14 prosent - samme nivå som i 2009 da spørsmålet var nytt. Andelen som svarer ”både og”, øker med 1 prosentpoeng, mens ”vet ikke”-andelen ligger uendret på 4 prosent.

Tabell 3.5. Holdning til arbeidsinnvandring fra land utenom Norden, 2009-2012. Prosent

År	Alle	Helt enig	Nokså enig	Både og	Nokså uenig	Helt uenig	Vet ikke	Tallet på personer som svarte
”Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til norsk økonomi.”								
2009	100	24	44	17	11	3	2	1 101
2010 ¹	100	26	44	9	12	4	6	1 052
2011 ¹	100	25	45	9	13	4	4	1 133
2012 ¹	100	27	45	10	10	4	4	1 182

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.
Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2009-2012

På bakgrunn av økningen i oppslutning om utsagnet ”Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv”, er det noe overraskende at ikke tilsvarende holdningsendring kan observeres på spørsmålet om arbeidsinnvandringens bidrag til norsk økonomi. Vi skal komme tilbake til dette i et senere kapittel (5.1).

3.6. Årets resultater sammenliknet med holdningene etter attentatet 22. juli i fjor

Feltarbeidet for fjorårets holdningsundersøkelse ble gjennomført i tiden 4. juli til 13. august 2011. Attentatet på regjeringskvartalet og Utøya 22. juli kom dermed til å skje midtveis i den seks ukers datainnsamlingsperioden. Størstedelen av intervjuene ble imidlertid gjennomført i perioden før attentatet fant sted. Bare 17 prosent av intervjuene (191 i tallet) ble foretatt i tiden etter attentatet. I vedleggstabellene til fjorårets rapport vises utfallet av holdningsundersøkelsene når intervjuene splittes etter hvorvidt de fant sted før eller etter attentatet (Blom 2011). I flere av spørsmålene framstår holdningene som signifikant mer ”innvandrervennlige” etter attentatet enn før, spesielt i spørsmål 1(a) om innsats i norsk arbeidsliv, 1(b) misbruk av velferdsordninger, 1(c) berikelse av kulturen og 1(d) kilde til utrygghet.

I fjorårets rapport reiste vi spørsmålet om endringene i ”innvandrervennlig retning” blant dem som ble intervjuet etter attentatet, ville vare til neste års undersøkelse. Tabell 3.6 antyder et svar på dette idet vi presenterer resultatene for *hele* utvalget i 2011, for *undergruppen* som ble intervjuet *etter* attentatet i 2011 (merket ’post 22.7.’) og resultatene for 2012. I kapittel 4 tester vi om noen av forskjellene til 2012 er statistisk signifikante.

Tabellen viser at holdningene i de fleste tilfeller har vendt tilbake til omtrent samme nivå som i 2011. Mens andelen som var uenig i at innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene, var 7 prosentpoeng høyere etter 22. juli

enn for alle som ble intervjuet i fjor, var andelen uenige i år tilbake på omtrent samme nivå som året før (50 prosent i år mot 49 prosent i 2011). Omtrent slik var det også med hensyn til andelen enige i utsagnet om innvandrernes berikelse av kulturen (fra 74 prosent i 2011, via 82 prosent etter 22. juli, tilbake til 73 prosent i år) og for andelen uenige i oppfatningen om innvandrere som en kilde til utrygghet (fra 52 prosent, via 70 prosent, tilbake til 54 prosent i år). Det ene mulige unntaket kan noteres for utsagnet "Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv" der andelen enige i år er 5 prosentpoeng høyere enn for hele utvalget i fjor (men også 5 prosentpoeng lavere enn for de intervjuede etter attentatet i fjor).

Svarfordelingene for utsagnet om verdien av arbeidsinnvandring fra land utenfor Norden er også tatt med i tabell 3.6. Spørsmålet stilles som nevnt til slutt i sekvensen om holdninger til innvandrere, men har samme format som de øvrige holdningsutsagnene. Endringen i svarfordelingen for dette utsagnet er små, men minner likevel om endringene for de øvrige utsagnene.

Tabell 3.6. Holdning til seks påstander om innvandrere og en påstand om arbeidsinnvandring, 2011-2012. Prosent

År	Alle	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	Tallet på personer som svarte
1 (a). "Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv."						
2011 ¹ alle	100	75	11	13	1	1 135
2011 ¹ post 22.7.	100	85	7	8	0	190
2012 ¹	100	80	9	11	1	1 186
1 (b). "Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene."						
2011 ¹ alle	100	35	14	49	2	1 136
2011 ¹ post 22.7.	100	30	13	56	1	190
2012 ¹	100	33	14	50	3	1 186
1 (c). "Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge."						
2011 ¹ alle	100	74	9	15	2	1 137
2011 ¹ post 22.7.	100	82	7	11	1	190
2012 ¹	100	73	9	15	3	1 189
1 (d). "Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet."						
2011 ¹ alle	100	36	11	52	1	1 136
2011 ¹ post 22.7.	100	21	8	70	1	189
2012 ¹	100	33	12	54	2	1 188
1 (e). "Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn."						
2011 ¹ alle	100	88	3	8	1	1 135
2011 ¹ post 22.7.	100	91	4	5	1	189
2012 ¹	100	86	4	9	1	1 186
1 (f). "Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig."						
2011 ¹ alle	100	51	11	37	1	1 134
2011 ¹ post 22.7.	100	47	9	44	1	189
2012 ¹	100	53	11	36	1	1 185
Spm 5. "Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til norsk økonomi."						
2011 ¹ alle	100	70	9	17	4	1 133
2011 ¹ post 22.7.	100	73	9	16	3	188
2012 ¹	100	71	10	14	4	1 182

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.
Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2011-2012

Tabell 3.7. Svar på tre spørsmål om eget forhold til innvandrere, 2011-2012. Prosent
"Ville du synes det var ubehagelig dersom .."

År	Alle	Ja	Nei	Vet ikke	Tallet på personer som svarte
2 (a) ..du eller noen i din nærmeste familie fikk en hjemmehjelp som var innvandrer?"					
2011 ¹ alle	100	7	92	1	1 136
2011 ¹ post 22.7.	100	4	94	2	189
2012 ¹	100	9	90	1	1 188
2 (b) ..du fikk en innvandrer som ny nabo?"					
2011 ¹ alle	100	6	92	2	1 136
2011 ¹ post 22.7.	100	6	92	2	189
2012 ¹	100	6	92	2	1 188
2 (c) ..du hadde en sønn eller datter som ville gifte seg med en innvandrer?"					
2011 ¹ alle	100	25	70	5	1 132
2011 ¹ post 22.7.	100	22	75	3	189
2012 ¹	100	25	69	6	1 184

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

Kilde: Holdinger til innvandrere og innvandring 2011-2012

Samme hovedtendens som i tabell 3.6 kommer til syne også i tabell 3.7 der spørsmålene gjelder ulike grader av personlig nærhet til innvandrere. I 2011 syntes 7 prosent det ville være ubehagelig dersom de selv eller et nært familiemedlem skulle få en hjemmehjelp som var innvandrer. Blant dem som ble intervjuet etter 22. juli, var denne andelen lavere: 4 prosent. I år var andelen tilbake på 9 prosent. Tilsvarende var det 25 prosent i 2011 som syntes det ville være ubehagelig å få en innvandrer som svigersønn eller -datter. Andelen var 3 prosentpoeng lavere blant undergruppen som ble intervjuet etter attentatet, men i 2012 var andelen igjen tilbake på 25 prosent. Følelsen av ubehag ved å få en innvandrer som nabo var imidlertid like utbredt blant alle intervjuede i 2011, blant de post 22. juli-intervjuede og blant alle i 2012; den omfattet 6 prosent.

Tabell 3.8. Holdning til flyktingers adgang til Norge, 2011-2012. Prosent
"Sammenliknet med i dag, bør det bli lettere for flyktinger og asylsøkere å få opphold i Norge, bør det bli vanskeligere, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag?"

År	Alle	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke	Tallet på personer som svarte
2011 ¹ alle	100	6	45	44	4	1 135
2011 ¹ post 22.7.	100	4	48	44	4	189
2012 ¹	100	7	44	43	5	1 185

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

Kilde: Holdinger til innvandrere og innvandring 2011-2012

Til slutt viser vi hvordan svarene fordelte seg i 2011 og 2012 i spørsmålet om flyktingers adgang til opphold i Norge. Som tabell 3.8 viser, er endringene små og noe annerledes enn forventet. I stedet for at flere ønsket lettelse i adgangen til opphold, var det blant de få som ble intervjuet i 2011 etter 22. juli, litt færre som syntes det burde bli lettere. I stedet valgte flere å svare "som i dag" på dette spørsmålet. I 2012 var imidlertid svarfordelingen tilbake på samme nivå som året før.

4. Hvilke endringer fra 2011 er statistisk signifikante?

Dataene som er presentert i tabellene foran, stammer fra intervju med et *utvalg* av befolkningen, ikke befolkningen selv. Etter at de få personene som går til avgang er trukket fra (fordi de er døde, utflyttet eller i institusjon), har vi et bruttoutvalg som forventes å være representativt for befolkningen i alder 16-79 år. Sannsynlighetsregning gjør det mulig å anslå hvor stort intervallet rundt et punktestimert basert på disse dataene må være for at den faktiske verdien i befolkningen med 95 prosent sannsynlighet skal ligge innenfor det anslåtte intervallet. Dette ligger til grunn for statistisk signifikanstesting.

I praksis oppnås aldri intervju med hele bruttoutvalget. Dermed introduseres en ekstra feilkilde ved at personene som lar seg intervju (nettoutvalget), ikke nødvendigvis har de samme egenskapene som personene i bruttoutvalget. Det er uheldig dersom avviket i nettoutvalget etter kjente kjennemerker som kjønn, alder, utdanning og bosted er stort, og vi vet at det som skal undersøkes varierer systematisk med noen av disse kjennemerkene. Tidligere undersøkelser har for eksempel vist at holdninger til innvandrere og innvandring varierer etter utdanningsnivået. Lavt utdannede er mindre positive til innvandrere og innvandring enn høyt utdannede. I 2010 var forskjellen mellom brutto- og nettoutvalget etter utdanningsnivå så stort at det ble innført en vekt for å rette opp skjevheten (Blom 2010a). Liknende vekter har vært benyttet hvert år siden for å ”rette opp” underrepresentasjonen av de lavt utdannede.

Skjevheter i nettoutvalget i forhold til i bruttoutvalget er som nevnt ikke eneste feilkilden. Det kan også hende at bruttoutvalget i første instans ble trukket skjevt i forhold til universet vi ønsker å si noe om, det vil si befolkningen i alder 16-79 år. Skal vi ha tillit til at to målinger i samme undersøkelse eller i to forskjellige undersøkelser er reelt forskjellige, må forskjellen mellom målingene være tilstrekkelig stor og spredningen rundt gjennomsnittene (standardfeilen) tilstrekkelig liten. I motsatt fall kan den målte forskjellen skyldes sjansesvariasjon i tilknytning til trekkingen av utvalget/utvalgene.

Før vi gjennomfører noen test av dette, tilordner vi verdier til de forskjellige svarkategoriene og setter *vet ikke* og *vil ikke svare* til uoppgitt. I spørsmål 1 og 5 betraktes svarene som skårer på 5-punkts skalaer, og data ordnes slik at stigende verdier betyr økende "innvandrervennlighet". Det betyr at verdiene som knyttes til svarkategoriene, må kodes om for utsagn a, c og e under spørsmål 1 og det ene utsagnet i spørsmål 5. Spørsmål 3, som har tre verdier, må også kodes om.

I testene som følger undersøker vi om holdningene som ble målt det ene året, med tilstrekkelig stor sannsynlighet er forskjellig fra tilsvarende målinger året før. Dette gjøres ved å estimere sannsynligheten for at den såkalte nullhypotesen (H_0) er riktig. H_0 sier at forskjellen mellom de målte verdiene i virkeligheten er null. Er sannsynligheten for dette liten, fortrinnsvis under 5 prosent, antar vi i stedet alternativhypotesen som sier at de målte verdiene er forskjellige.

I årets undersøkelse har vi to overordnede spørsmål vi ønsker svar på. Det ene er om årets resultater for noen av enkeltspørsmålene er signifikant forskjellige fra fjorårets resultater. Har med andre ord opinionen endret seg fra i fjor til i år når det gjelder det enkelte spørsmål? Nytt av året er at vi denne gang også ønsker å undersøke om årets holdninger er lik eller signifikant forskjellig fra tilsvarende målinger som ble gjort i fjor *etter* terrorhandlingene 22. juli. Vi ønsker med andre ord å teste om forskjellene som er påvist og omtalt i foregående avsnitt, er statistisk signifikante.

Tabell 4.1 gjengir resultatene av tosidige t-tester for begge disse par av forskjeller. I de tre første tallkolonnene fra venstre i tabellen gjengis gjennomsnittene på holdningsskalaene målt for henholdsvis alle respondentene i 2011 ($\bar{x}_{2011\text{ alle}}$), for undergruppen av respondenter intervjuet etter 22. juli 2011 ($\bar{x}_{2011\text{ post}22.\text{juli}}$) og for

alle som ble intervjuet i 2012 (\bar{x}_{2012}). Jo høyere gjennomsnittsverdier, desto mer ”innvandrervennlig” er holdningene som er målt. I de to neste kolonnene gjengis sannsynligheten (p) for hver av de to aktuelle null-hypotesene. H_0^1 postulerer at den gjennomsnittlige holdningen målt i 2012 er lik den gjennomsnittlige holdningen målt i 2011 for hele nettoutvalget. H_0^2 på sin side postulerer at den gjennomsnittlige holdningen målt i 2012 er lik den gjennomsnittlige holdningen målt i 2011 for respondentene som ble intervjuet etter attentatet 22. juli.

Tabell 4.1. Holdning til sju utsagn om innvandrere og innvandringspolitikk, 2011-2012. For 2011: Alle intervjuede og bare intervjuede etter 22. juli. Gjennomsnitt på skala¹ (\bar{x}) og t-test for om forskjellen mellom holdningene etter intervju og -dato er statistisk signifikant.² Veide verdier.³ Standardfeil i parentes

Utsagn	\bar{x}_{2011} alle	\bar{x}_{2011} post 22.7.	\bar{x}_{2012}	p for t under H_0^1	p for t under H_0^2
Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv (Spm 1a)	3,88 (0,031)	4,08 (0,065)	4,00 (0,029)	0,0081	0,2949
Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene (Spm 1b)	3,20 (0,038)	3,43 (0,089)	3,26 (0,037)	0,2643	0,0921
Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge (Spm 1c)	3,91 (0,034)	4,12 (0,075)	3,89 (0,034)	0,5958	0,0079
Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet (Spm 1d)	3,27 (0,041)	3,74 (0,086)	3,33 (0,039)	0,2752	0,0001
Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn (Spm 1e)	4,45 (0,030)	4,56 (0,060)	4,37 (0,030)	0,0679	0,0047
Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig (Spm 1f)	2,75 (0,042)	2,93 (0,102)	2,71 (0,041)	0,4614	0,0412
Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til den norske økonomien. (Spm 5)	3,78 (0,033)	3,88 (0,075)	3,84 (0,032)	0,1796	0,6678
Sammenliknet med i dag, bør det bli lettere for flyktninger å få opphold i Norge, bør det bli vanskeligere, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag? (Spm 3)	1,60 (0,018)	1,58 (0,042)	1,62 (0,019)	0,4122	0,3453

¹ Fem-punkts skala for de sju første utsagnene (spm1a-f, spm5) og tre-punkts skala for det åttende (spm3). Svarfordelingene er omkodet slik at høye verdier uttrykker «innvandrervennlig» holdning for samtlige utsagn.

² $H_0^1: \bar{x}_{2012} = \bar{x}_{2011}$ alle; $H_0^2: \bar{x}_{2012} = \bar{x}_{2011}$ post 22.7.

³ For årene 2011 og 2012 er verdiene veid slik at nettoutvalgenes fordeling etter utdanning er den samme som de respektive bruttoutvalgenes fordeling.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2011-2012

Den fjerde tallkolonnen fra venstre i tabellen viser at det bare er det første utsagnet - ”Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv” - som oppviser en endring i svarfordelingen fra 2011 til 2012 som er statistisk signifikant. Sannsynligheten for at en så stor endring skal ha oppstått ved en statistisk tilfeldighet, er under 1 prosent. Null-hypotesen (H_0^1) må dermed i dette tilfellet forkastes og alternativhypotesen (om at det foreligger en reell endring) antas.

Vi ser også at det foreligger en endring i de målte verdiene for det femte utsagnet - ”Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn” - som nærmer seg statistisk signifikans på 5-prosentsnivå, men som likevel ikke når helt opp ($p < 0,07$). I dette tilfellet går endringen - forvirrende nok - i motsatt retning av hva den gjør i første utsagn selv om spørsmålene er tematisk beslektet. Vi unnlater å gå videre på dette ettersom endringen ikke er statistisk signifikant.

Sammenlikner vi gjennomsnittene i andre og tredje tallkolonne i tabell 4.1, ser vi at verdiene for 2012 er gjennomgående lavere enn tilsvarende verdier for post 22. juli 2011, unntatt i det siste spørsmålet som handler om å gi flyktninger og asylsøkere opphold i landet. Dette er imidlertid et spørsmål med et annet tema, et annet format og andre svaralternativer (3-punkts) enn de øvrige spørsmålene. At gjennomsnittsverdiene stort sett er lavere i 2012 enn i ”post 22. juli 2011-intervjuene”, viser at velvilligheten overfor innvandrere har gått litt tilbake siden de første ukene etter terroranslaget i fjor - slik vi også så i tabell 3.6 og 3.8. Hvorvidt tilbakegangen er statistisk signifikant, framgår av p-verdiene i siste kolonne. Vi finner at den målte endringen ikke er signifikant for de to første og de to siste utsagnene. Dette er mest

interessant for de to første utsagnene fordi vi der i fjorårets rapport konstaterte en statistisk signifikant endring i innvandrerennlig retning i intervjuene gjort etter 22. juli sammenliknet med intervjuene gjort før attentatet. I de to siste spørsmålene var det derimot ingen signifikant endring å spore i intervjuene gjort før versus etter 22. juli i fjor. Derfor er det også mindre vesentlig å kunne konstatere at det heller ikke er noen signifikant endring i holdningen til disse utsagnene i år sammenliknet med intervjuene gjort etter 22. juli i fjor.

For fire av utsagnene er imidlertid tilbakegangen i innvandrerennlighet, fra intervjuene gjort i ukene etter 22. juli til intervjuene gjort i år, statistisk signifikant. Tilbakegangen er signifikant på 1-prosentsnivå for de tre første ("beriker kulturen", "kilde til utrygghet" og "bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn") og på 5-prosentsnivå for det siste ("bør bli så like nordmenn som mulig"). Selv om tilbakegangen i "innvandrerennlighet" altså ikke er statistisk signifikant for alle utsagnene, må en kunne konkludere at dette likevel preger bildet når årets målinger sammenliknes med målingene som ble gjort i ukene etter fjorårets terroraksjon.

Spørsmålene om respondenten ville finne det ubehagelig å ha en innvandrer som hjemmehjelp, nabo eller svigersønn/svigerdatter (spørsmål 2) har bare to mulige utfall, *ja* og *nei*, når *vet ikke* og *vil ikke svare* settes til uoppgitt. Vi benytter en kji-kvadrattest for å undersøke om svarfordelingene har endret seg signifikant fra året før eller fra intervjuene som ble gjort i fjor etter 22. juli. Kji-kvadratet (χ^2) uttrykker størrelsen på avviket mellom observerte verdier og forventede verdier ved statistisk uavhengighet mellom holdning og intervjuår. Jo større kji-kvadrat, desto mindre sannsynlig er det at holdning og intervjuår er statistisk uavhengige størrelser (jf. tabell 4.2).

Tabell 4.2. Svar på tre spørsmål om eget forhold til innvandrere, 2011-2012. Kji-kvadrattest for om forskjellen mellom holdningene etter intervjuår og -dato er statistisk signifikant¹ (DF=1). Veide verdier²

Spørsmål:	X_1^2	p for X_1^2 under H_0^1	X_2^2	p for X_2^2 under H_0^2
Ville du synes det var ubehagelig dersom.....				
..du eller noen i din nærmeste familie fikk en hjemmehjelp som var innvandrer? (Spm 2a)	4,5493	0,0329	5,5809	0,0182
..du fikk en innvandrer som ny nabo? (Spm 2b)	0,4559	0,4996	0,0602	0,8062
..du hadde en sønn eller datter som ville gifte seg med en innvandrer? (Spm 2c)	0,0533	0,8174	1,4131	0,2345

¹ H_0^1 : Holdningen i 2012 er lik holdningen i 2011; H_0^2 : Holdningen i 2012 er lik holdningen i 2011 etter 22.7.

² For årene 2011 og 2012 er verdiene veid slik at nettoutvalgenes fordeling etter utdanning er den samme som de respektive bruttoutvalgenes fordeling.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2011-2012

Ifølge tabellen er kji-kvadratene små og sannsynligheten høy (fra 50 til 82 prosent) for at holdningene som uttrykkes i de to siste spørsmålene, ikke er signifikant annerledes i 2012 enn i 2011. Det samme gjelder for holdningen i 2012 sammenliknet med holdningen i ukene rett etter terroraksjonen i 2011. Ingen av disse endringene er statistisk signifikante.

Annerledes er det med holdningen kartlagt ved hjelp av det første spørsmålet. Her ser vi av tabell 4.2 at resultatet i 2012 sammenliknet både med resultatet for alle respondentene i 2011 og med resultatet for undergruppen som ble intervjuet i 2011 etter attentatet, er signifikant forskjellig på 5-prosentsnivå.

I 2012 er det 9 prosent som sier de ville synes det var ubehagelig dersom de selv eller noen i den nærmeste familien fikk en hjemmehjelp som var innvandrer, mot 7 prosent i 2011 (jf. tabell 3.2). Noe overraskende er en forskjell på bare 2 prosentpoeng her statistisk signifikant. Sammenliknet med utfallet for dem som ble intervjuet i 2011 etter 22. juli, der bare 4 prosent svarte bekræftende at de ville finne den skisserte situasjonen ubehagelig (jf. tabell 3.7), er resultatet i 2012 rimeligvis også signifikant

forskjellig. I begge henseender er årets resultater mindre imøtekommende enn fjorårets.

5. Kommentarer til endringene fra 2011 til 2012

I foregående kapittel testet vi om årets målinger av holdninger til innvandrere og innvandring er statistisk signifikant forskjellig fra fjorårets. Vi fant at svaret var ja for utsagnet ”*Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*” og for spørsmålet ”*Ville du synes det var ubehagelig dersom du eller noen i din nærmeste familie fikk en hjemmehjelp som var innvandrere?*”. 80 prosent var i 2012 helt eller nokså enig i det første utsagnet, mot 75 prosent i 2011. Videre uttrykte 9 prosent i år motvilje mot innvandrere som hjemmehjelp, mot 7 prosent i fjor.

Det sistnevnte funnet gir lite rom for nærmere spekulasjoner om mulige samfunnsmessige årsaker til endringen. Den lille andelen som svarer ja på dette spørsmålet, har gjennom flere år vinglet litt fram og tilbake uten at vi har vært i stand til å oppdage noen åpenbar systematikk. Vi ser oss heller ikke i år i stand til å peke på mulige samfunnsendringer som kan tenkes å ligge bak den lille observerte endringen. Da er det annerledes med det første utsagnet.

5.1. Nyttig innsats i norsk arbeidsliv

Ved flere anledninger tidligere har vi satt endringer i oppslutningen om utsagnet ”*Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*” i sammenheng med endringer i de økonomiske konjunktorene (Blom 2009 og 2010b). Som konjunkturindikator har vi først og fremst benyttet andelen registrerte helt arbeidsledige. Mønsteret vi mener å ha iaktatt, er at andelen som sier seg enig i utsagnet, går opp under høykonjunktur, når ledigheten er lav, og ned under lavkonjunktur, når ledigheten er høy. Vi har tidligere antydnet at det kan være variasjoner i ”rausheten” eller viljen til å anerkjenne verdien av innvandrernes bidrag, som ligger bak disse endringene. Opplevs situasjonen på arbeidsmarkedet som truende på grunn av konkurranse fra innvandrere om et minskende antall jobber, vil det kunne tære på viljen til å applaudere deres innsats.

I beskrivelsen fra september i år av konjunkturutviklingen i Norge sier Statistisk sentralbyrå (2012b) at konjunkturbunnen ble nådd i 1. kvartal 2011, og at det deretter har vært en moderat oppgang. Fastlandsøkonomien har vokst med rundt 4 prosent årlig, sysselsettingen har økt, spesielt med hensyn til utførte timeverk, og arbeidsledigheten har falt noe. Ifølge AKU-tall var ledigheten i fjerde kvartal 2010 på 3,6 prosent og har siden sunket til 3,0 prosent i løpet av våren 2012. Prisveksten har vært lav, mens veksten i lønningene har vært stabilt høy. Sammen har dette gitt husholdningene en økning i disponibel realinntekt på over 4 prosent i 2011. Veksten tas ut både ved større konsum og økt sparing. Den økonomiske oppgangen fører også til at husholdningene gir uttrykk for økt optimisme og tro på egen økonomi (Forventningsbarometeret 2012).

Da statsbudsjettet for 2013 ble framlagt i høst, understreket for øvrig finansministeren innvandringens betydning for veksten i norsk økonomi. Uten arbeidsinnvandring ville det ifølge Johnsen vært vanskelig ”å få gjort alle [...] oppgavene og fått den veksten vi har fått” (Haug 2012). Ifølge SSBs registerbaserte sysselsettingsstatistikk var tallet på sysselsatte 45 000 høyere i 4. kvartal 2011 enn ett år tidligere. Av de nye sysselsatte var vel 32 000 innvandrere, det vil si over 70 prosent. Over halvparten var fra EU-land i Øst-Europa (Statistisk sentralbyrå 2012c). I tillegg kommer 71 000 lønntakere som arbeidet i Norge på korttidskontrakter per 4. kvartal 2011. De forventes å være i Norge under seks måneder og er derfor ikke registrert som bosatte. 74 prosent av dem hadde bakgrunn fra Norden eller EU-land i Øst-Europa (Statistisk sentralbyrå 2012d).

At arbeidsinnvandring tallmessig spiller en mer sentral rolle i dag enn på 1990-tallet, framgår for øvrig av statistikken over innvandring etter innvandringsgrunn og innvandringsår (Statistisk sentralbyrå 2012e). Her ser vi at arbeid tok over som viktigste innvandringsgrunn i 2006. Før den tid dominerte familiegrunner (gjenforening eller etablering) sammen med flyktninginnvandring. I 2011 utgjorde arbeidsinnvandringen nærmere halvparten av alle ikke-nordiske innvandringer. Over 26 000 innvandet av arbeidsgrunner i 2011, mens innvandring av fluktkgrunner utgjorde bare en femdel av dette.

Spissformulert er dermed vår forklaring på den økte oppslutningen om utsagnet som hyller innvandreres innsats i arbeidslivet, at både høykonjunktur og arbeidsinnvandring utgjør sentrale trekk i samtiden. At de ofte koples sammen i det offentlige ordskiftet ved at arbeidsinnvandring omtales som en forutsetning for høykonjunkturen, har satt et positivt søkelys på innvandrernes innsats i arbeidslivet.

Fem uker før feltarbeidet for årets holdningsundersøkelse ble innledet, publiserte SSB en rapport om de statsfinansielle langtidsvirkningene av innvandring (Holmøy og Strøm 2012). Rapporten ble presentert på forsiden av Dagens Næringsliv 24. mai under overskriften "Ny SSB-undersøkelse: Innvandring lønner seg ikke" (Haug og Haugli 2012). Oppslagene i tilknytning til rapporten synes ikke å ha bidratt til å redusere andelen som mener at innvandrernes innsats i arbeidslivet har vært nyttig for Norge. Rapporten finner for øvrig at også ikke-innvandrere i gjennomsnitt bidrar mindre til skatteinntektene enn til offentlige utgifter, hvilket følger naturlig av at staten bruker noe av sine oljeinntekter.

Vi mangler imidlertid en god forklaring på hvorfor ikke utsagnet "*Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til norsk økonomi*" øker i oppslutning parallelt med økningen i oppslutningen om utsagnet "*Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*". Erfaringer siden 2009 viser at variasjonen i reaksjonen på det førstnevnte utsagnet har vært liten. Enig-andelen har bare variert 3 prosentpoeng (68-71 prosent) og uenig-andelen like mye (14-17 prosent). I denne perioden har derimot enig-andelen variert 9 prosentpoeng (71-80 prosent) når det gjelder utsagnet om nytten av innvandrernes innsats i norsk arbeidsliv. Det synes således å være noe ved spørsmålet om arbeidsinnvandring som gjør det spesielt ufølsomt overfor dagsaktuelle nyanser i opinionen. Det er mulig det kan skyldes at det så eksplisitt handler om makrovirkningen av en samfunnsmessig institusjon ("arbeidsinnvandring") på en annen ("norsk økonomi"). Noe slikt vekker muligens i mindre grad visuelle og emosjonelle assosiasjoner til live enn når utsagnet gjelder "innvandrere flest".

En annen mulig forklaring på at opinionen har reagert ulikt på de to spørsmålene, kan være at utsagnet om "arbeidsinnvandring" er blitt tolket som å gjelde mottak av nye innvandrere, mens spørsmålet om "innvandrere flest" lettere kan tenkes å gjelde bare dem som *allerede er i landet*.

5.2. 22. juli-effekten - hva viser andre undersøkelser?

I tiden etter 22. juli 2011 har det forekommet oppslag i media med sprikende konklusjoner når det gjelder spørsmålet om hvorvidt terroraksjonene i regjeringskvartalet og på Utøya førte til endrete holdninger til innvandrere eller andre holdningsendringer. I første omgang virker slike oppslag forvirrende når de konkluderer ulikt, men ved å undersøke enkeltbidragene nærmere, finner vi faktisk at de ikke nødvendigvis står i motstrid til hverandre og heller ikke i motstrid til våre funn i denne rapporten. Nedenfor gjennomgår vi dette.

For vår del fant terroraksjonen sted under selve feltarbeidet til fjorårets undersøkelse (Blom 2011). 83 prosent av intervjuene ble gjennomført før terroraksjonen og 17 prosent etter. Vår konklusjon etter å ha analysert både fjorårets og årets intervjudata er at intervjuene som ble gjort rett etter terroraksjonen, viser en noe

mer positiv holdning til innvandrere enn intervjuene som ble gjort forut for terrorhandlingene. Vi tolker endringen som en indikasjon på at det skjedde en oppmyking av holdningene til innvandrere som følge av 22. juli-hendelsene. Hvis terroren utløste en allmenn følelse i befolkningen av velvilje overfor en gruppe som ikke hadde hatt noe med terrorhandlingene å gjøre, men som var sentral i gjerningsmannens fiendebilde og motivasjon for ugjerningene, vil det kunne forklare hvorfor nettopp holdningene til innvandrere ble påvirket av terrorhandlingene. Årets innsamlede data viser imidlertid at denne liberaliserende effekten ikke lenger preger holdningene et år etter attentatet.

Om lag en måned etter 22. juli i fjor ble det publisert en studie ved Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor som argumenterte for at de hadde påvist en effekt i etterkant av 22. juli når det gjaldt befolkningens tillit til andre mennesker og til samfunnets institusjoner (Wollebæk mfl. 2011, 2012). Tilliten til andre mennesker, særlig til ukjente personer eller personer som en bare så vidt kjente, syntes å ha blitt større i tiden etter terroraksjonen. Det samme syntes også å være tilfelle når det gjaldt tilliten til institusjoner som Regjering og Storting. Undersøkelsen benyttet data fra TNS Gallups internettpanel fra mars/april 2011 og fra august samme år, med andre ord før og rett etter terroraksjonene. Bildet som tegnes i denne studien, fortøner seg fullt forenlig med funnene i våre holdningsundersøkelser.

Rett før årsskiftet 2011/2012 publiseres så en artikkel i *Nationen* under overskriften "22. juli har ikke endra nordmenn sitt syn på innvandrarar" (Dypvik 2011). Her refereres en meningsmåling utført av Sentio for *Nationen* og *Klassekampen* i tiden 7.-14. desember som angivelig viser at 90 prosent ikke har endret syn på innvandrere etter 22. juli, mens 7 prosent har blitt mer positive og 2 prosent mer negative. Tallene skriver seg ikke fra noen sammenlikning av svar fra tiden før og etter 22. juli, men viser hva respondentene selv sier på direkte spørsmål om de har endret syn på innvandrere etter 22. juli eller ikke. Dette er ikke noe ideelt spørsmålsformat, idet respondenten selv ikke alltid er de beste til å identifisere egne holdninger og eventuelle endringer i disse. Svarene som framkommer er likevel en pekepinn om at holdningsendringen etter 22. juli kan ha forvitret ved utgangen av året.

Det overrasker derfor å lese på NRKs nettsider et halvt år senere at nordmenn er blitt "Stoltere av å være norske etter 22.7. (-) samtidig som de er blitt mer positive til innvandrere" (Kolberg og Kristiansen 2012). Artikkelen oppsummerer funn fra undersøkelsen *Norsk Monitor* som presenteres i et innslag i NRK P2s *Søndagsavis* 8. juli av professor Ottar Hellevik ved Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo. Den største endringen i svarene er ifølge Hellevik andelen som sier de er noe eller svært stolte over å være norsk. Denne andelen har gått opp, men det forekommer også endringer i svarene på spørsmål om innvandrere. Andelen som aksepterer muslimske trossamfunn har økt, og det er blitt flere (4 prosentpoeng) som støtter et utsagn om verdien av "et større kulturelt mangfold i Norge" til foretrekkelighet for det konkurrerende utsagnet om at innvandreres levemåte er "til ulempe for omgivelsene" og en "trusel mot norsk kultur".

Ved nærmere ettersyn viser det seg at heller ikke dette funnet går på tvers av funnene i de øvrige undersøkelsene vi har referert ovenfor. Det viser seg nemlig at de nye dataene fra *Norsk Monitor* er fra tiden kort etter 22. juli 2011 ("høsten 2011") og kan som sådan forventes å være påvirket av stemningen som gjorde seg gjeldende i etterkant av terroraksjonen. Slik står de følgelig heller ikke i motsetning til vårt funn fra i fjor av noe større velvilje overfor innvandrere. *Norsk Monitor* bidrar snarere til å styrke dette funnets troverdighet. Dataene fra *Norsk Monitor* er imidlertid ikke egnet til å styrke eller svekke funnene fra årets undersøkelse idet de er innhentet vel trekvart år tidligere. De utfordrer således ikke konklusjonen at årets holdninger til innvandrere er tilbake på omtrent samme nivå som før terrorhandlingene 22. juli 2011 fant sted.

6. Holdninger etter bakgrunnskjenne tegn

Holdningene til innvandrere og innvandring varierer som alltid etter demografiske og sosiale kjennetegn i befolkningen. Her skal presenteres de viktigste forskjellene i årets materiale etter kjønn, alder, utdanningsnivå, bostedsstrøk, landsdel, økonomisk hovedaktivitet, antall arenaer med kontakt til innvandrere, kontakt med antall innvandrere, hyppighet av kontakt og personlig erfaring med kontakten.

Tabellene som danner grunnlaget for kommentarene, gjengis i vedlegg B. Omfanget av kontakt med innvandrere studeres også som fenomen som varierer etter kjønn, alder, utdanningsnivå osv. Samme variabel vil da kunne opptre både som uavhengig og avhengig variabel i samme tabell, men dette er unngått ved at disse tabellene er utelatt.

Som en nyhet denne gang har vi fått tilgang til respondentenes bakgrunn når det gjelder eget og foreldres fødeland, hvilket gjør oss i stand til å skille mellom innvandrere og norskfødte barn av (to) innvandrere og den øvrige befolkningen, henholdsvis 90 og 1101 personer. Gruppen av innvandrere inkludert norskfødte barn med innvandrerforeldre er her splittet i to etter landbakgrunn, det vil si etter eget eller foreldres utenlandske fødeland. Skillet går mellom landbakgrunn fra Europa og Nord-Amerika på den ene side, og resten av verden på den andre side, henholdsvis 44 og 46 personer. Blant de 44 er det i realiteten ingen fra Nord-Amerika, mens fire er fra Europa utenom EU/EØS. De øvrige er fra Europa innen EU/EØS. Tabellene som viser hvordan holdningene varierer etter dette kjennemerket, er samlet til slutt i vedlegg B.

For å forenkle lesningen av tabellene er kategoriene "helt (u)enig" og "nokså (u)enig" slått sammen til "(u)enig". Alle resultatene i tabellene er veid med frafallsvekten for utdanningsnivå som er omtalt i datakapitlet.

6.1. Kjønn

Mens eventuelle forskjeller mellom kjønnene i fjor og tidligere år viste at kvinner hadde mer liberale eller tolerante holdninger enn menn, finner vi i år - til vår overraskelse - at flere kvinner inntar restriktive standpunkter. Kvinner er for eksempel i 2012 i større grad enn menn enige i at innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene (35 mot 30 prosent). De er også i større grad enn menn enige i at innvandrere flest er en kilde til utrygghet (36 prosent mot 30 prosent). I fjorårets undersøkelse var det menn som i størst grad sluttet opp om disse standpunktene. En annen endring er at kvinner nå er på linje med menn i synet på oppholdstillatelse til innvandrere og flyktninger, mens de i fjorårets undersøkelse i større grad enn menn gikk inn for at det burde bli lettere å få opphold (9 prosent mot 3 prosent i 2011).

Som tidligere år er imidlertid kvinner mer tilbøyelige enn menn til å si seg enige i at innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge. Her er forskjellen 6 prosentpoeng i kvinners favør. Menn har på sin side noe mindre tro på den økonomiske verdien av arbeidsinnvandring enn kvinner. 16 prosent blant menn er uenige i at arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi, mot 12 prosent blant kvinnene.

Menn og kvinner er stort sett på linje når det gjelder omfanget av kontakt med innvandrere, og de slutter også i samme grad opp om utsagn om nytten av innvandrernes arbeidsinnsats og at innvandrere bør ha samme mulighet til arbeid som den øvrige befolkningen.

6.2. Alder

Som påvist mange ganger før er forskjeller i alder en faktor å regne med når det skal gjøres rede for hvordan holdningene til innvandrere og innvandring varierer

mellom grupper i befolkningen. Hovedtendensen er som alltid at de eldste (67-79 år) har minst til overs for innvandrere og innvandring mens yngre er mer positive. Det er imidlertid ikke lenger så lett å finne eksempler på utsagn der oppslutningen eller avvisningen følger et strengt monotont mønster, det vil si er jevnt stigende eller synkende med alder. I vårt materiale i 2012 har vi i det minste ett tydelig eksempel som følger et slikt mønster. Det gjelder spørsmålet om en ville finne det ubehagelig dersom en sønn eller datter skulle ønske å gifte seg med en innvandrer. Andelen som svarer ”ja” på dette, stiger fra 11 prosent blant de yngste (16-24 år), via 24 prosent blant de nest yngste (25-44 år) og 28 prosent blant de nest eldste (45-66 år) til 41 prosent blant de eldste (67-79 år). Dette er nesten en økning i ja-andelen med en faktor på 4 fra yngste til eldste aldersgruppe.

En liknende tendens kan ses i andelen som meddeler at de ikke har noen kontakt med innvandrere på et eneste samfunnsområde (arena). Fra 20 prosent blant de yngste stiger andelen monotont til 56 prosent blant de eldste. Størrelsen på økningen er imidlertid ikke like stor for hvert alderstrinn; den er desidert størst mellom nest eldste og eldste alderstrinn (fra 28 til 56 prosent, det vil si en dobling).

Andre varianter forekommer også. Forskjellene i oppslutning kan være neglisjerbare mellom de yngre aldersgruppene unntatt den eldste. Det gjelder for eksempel utsagnet ”*Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*”. Her er andelen enige rundt 80 prosent i alle aldersgrupper unntatt den eldste, der den ligger 10 prosentpoeng lavere. I utsagnet ”*Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn*” er det praktisk talt ingen forskjell i andelen enige etter alder, mens det i utsagn som ”*Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge*” og ”*Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til den norske økonomien*” er de to midterste aldersgruppene som har den høyeste andelen enige. Det er mulig at den yngste aldersgruppen, som i mindre grad enn de noe eldre har funnet sin plass i arbeidslivet, oppfatter innvandrere som konkurrenter på arbeidsmarkedet. I 2. kvartal 2012 var AKU-ledigheten i denne aldersgruppen hele 9,4 prosent (Statistisk sentralbyrå 2012f). Noe kan også skyldes at utdanningsnivået (foreløpig) er lavere i den yngste aldersgruppen.

6.3. Utdanningsnivå

Holdningene til innvandrere og innvandring varierer med utdanningsnivået på en forutsigbar måte. Også i årets undersøkelse er det klart at høy utdanning går sammen med større verdsetting og aksept av innvandrere enn ved utdanning på lavere nivå. For mange av spørsmålene viser utdanningsnivå og ”innvandrer-vennlighet” en monoton sammenheng. For hvert nivå en rykker opp på utdannings-skalaen, desto mer positiv til innvandrere og innvandring er holdningene. Et godt eksempel på dette i årets undersøkelse er andelen som synes det ville være ubehagelig med en innvandrer som hjemmehjelp for en selv eller andre i nær familie. Fra laveste til høyeste utdanningsnivå er andelen som svarer bekreftende på dette, henholdsvis 15, 10, 4 og 2 prosent. Den ”hierarkiske” sammenhengen mellom holdning og utdanningsnivå ble påvist allerede i de første undersøkelsene vi gjennomførte på 1990-tallet og har vært til stede i alle seinere undersøkelser, selvfølgelig med noe varierende styrkegrad og systematikk.

Etter hvert har vi også sett tegn til et større ”sprang” i holdningene i overgangen mellom videregående og høyere utdanningsnivå enn mellom de andre nivåene. Økningen i ”innvandrer-vennlighet” fra kort til lang høyere utdanning (2-4 år versus mer enn 4 år) kan være relativt liten, mens økningen som oftest er større mellom videregående utdanningsnivå og kort høyskole-/universitetsnivå. Dette ble påvist også i fjorårets undersøkelse. Da fant vi imidlertid en noe større økning i positiv holdning til innvandrere ved overgangen fra kort til lang høyere utdanning enn vi finner i årets undersøkelse for flere av spørsmålenes vedkommende. Et eksempel er holdningen til utsagnet at innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv. I år er andelen som er enige i dette, 87 prosent blant personer med kort høyere utdanning og 88 prosent på nivået over, mens tilsvarende andeler i fjor var 78 og

87 prosent ved henholdsvis kort og lang høyere utdanning. Vi har ingen formening om grunnen til slike endringer.

Andelen uten kontakt med innvandrere varierer også monotont etter utdanningsnivå. Den er 34 prosent blant de lavest utdannede og synker for hvert utdanningsnivå til den ender på 13 prosent blant personer med lang universitets-/høgskoleutdanning.

6.4. Bostedsstrøk

Hovedtendensen er at velviljen overfor innvandrere og innvandring er størst i de mest tettbygde strøk og minst i spredtbygde områder. Vi finner dette for utsagnene om innvandreres innsats i norsk arbeidsliv, misbruk av sosiale velferdsordninger, bestrebelser for å bli så lik nordmenn som mulig og arbeidsinnvandringens bidrag til norsk økonomi. Det gjelder også for de tre spørsmålene om ubehag ved innvandrere som hjemmehjelp, nabo eller svigersønn/-datter. For eksempel er det 30 prosent i spredtbygde strøk som ville mislike å få en innvandrer giftet inn i familien, mot bare 16 prosent i de mest tettbygde strøk. Mellom ytterpunktene på skalaen for bostedstetthet er det imidlertid sjelden at holdningene følger en strikt monoton trend. Som eksempel på en holdningsvariabel der dette forekommer, kan nevnes utsagnet "*Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig*". I spredtbygde strøk er 60 prosent enige i dette utsagnet. I tettbygde strøk med under 2000 bosatte er andelen 57 prosent, i strøk med mellom 2000 og 20 000 bosatte er 54 prosent enige, og i strøk med 20 000 til 100 000 innbyggere 52 prosent. I tettbygde strøk med over 100 000 innbyggere er andelen enige nede på 45 prosent.

Andelen som ikke har kontakt med innvandrere, er også størst i grisgrendte strøk og minst i de mest urbane strøk, henholdsvis 42 og 16 prosent. På de mellomliggende plassene er sammenhengen også nesten monoton.

Et strøk regnes for øvrig som spredtbygde om det bor under 200 mennesker der, og avstanden mellom husene er over 50 meter. Tettsteder har minst 200 innbyggere og en avstand mellom husene på mindre enn 50 meter. De mest tettbygde strøkene er områder med 100 000 innbyggere eller flere. Foruten Oslo omfatter det Bergen, Stavanger/Sandnes, Trondheim, Fredrikstad/Sarpsborg og Drammen (Statistisk sentralbyrå 2012a). I våre data utgjør bosatte i Akershus og Oslo 54 prosent av alle som bor i de mest tettbygde strøk.

6.5. Landsdel

På en del områder er de mest liberale eller innvandrervennlige holdningene å finne i landsdelen Akershus og Oslo. Det gjelder andelen som tror innvandrere misbruker de sosiale velferdsordningene, som er enige i innvandrere flest er en kilde til utrygghet, som synes innvandrere bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig og som ville akseptere en innvandrer som svigersønn eller svigerdatter. Akershus og Oslo ligger også øverst på alle indikatorene som gjelder kontakt med innvandrere. Det er der at andelen uten kontakt er lavest, at andelen med kontakt på flest arenaer og med flest innvandrere er størst, og der daglig kontakt er mest utbredt.

Samtidig er Trøndelag og Nord-Norge på linje med Akershus og Oslo når det gjelder andelen som synes innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv. Disse landsdelene går likeledes forbi Akershus og Oslo i oppfatningen om at innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge. Det er også i Nord-Norge at flest sier seg uenige i at innvandrere er en kilde til utrygghet³ og der flest er enige i at arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi.

³ Rangeringen av landsdelene kan variere noe etter hvorvidt andelen enige eller andelen uenige legges til grunn.

Men Nord-Norge er ikke entydig blant de mest ”innvandervennlige” landsdelene. For eksempel ligger de nederst når det gjelder å slutte opp om utsagnet at innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn. Sammen med Vestlandet er de også blant de minst tilbøyelige til å tolerere en innvandrer som framtidig hjemmehjelp. Både Nord-Norge og Trøndelag er dessuten blant landsdelene med minst innvandrerkontakt.

Landsdelen som framstår som minst ”innvandervennlig”, er likevel ikke Nord-Norge. Det ser snarere ut til å variere mellom Hedmark/Oppland, Østlandet ellers (det vil si Østfold, Buskerud, Vestfold og Telemark) og Agder/Rogaland. Hedmark og Oppland er minst enige i at innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv. Østlandet ellers er landsdelen med størst andel som synes det bør bli vanskeligere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i landet. Og Agder og Rogaland har laveste andel som synes innvandrere beriker det kulturelle livet i landet og høyeste andel som mener innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.

6.6. Økonomisk hovedaktivitet

Det benyttes tre kategorier av økonomisk hovedaktivitet: inntektsgivende arbeid, skolegang/studier og mottak av trygd/pensjoner. Til grunn for inndelingen ligger svar på intervju spørsmål om arbeidsforhold, studier og mottak av diverse offentlige ytelser (AFP, alderspensjon, etterlatte-/enkepensjon, uførepensjon, stønad til enslig forsørger, ledighetstrygd og avtjening av verneplikt).

Kort oppsummert er tendensen at skoleelever/studenter tilhører de mest ”innvandervennlige”, mens trygdede/pensjonister er de minst velvillige. Et sted mellom disse plasserer inntektstakerne seg. Når for eksempel utsagnet ”*Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene*” presenteres, er 16 prosent av elevene/studentene enige, mot 43 prosent av de trygdede/pensjonistene og 32 prosent av inntektstakerne. Tidligere års undersøkelser har vist et tilsvarende bilde. En forklaring som har vært lansert, er at pensjonister og trygdemottakere oppfatter innvandrere som konkurrenter om velferdsytelser, mens studenter ikke føler seg berørt av denne type konkurranse (Hernes og Knudsen 1992).

I eksempelet foran er det stor forskjell i svarfordelingen mellom de tre gruppene. For noen av utsagnene er imidlertid avstanden i svarene mellom elever/studenter og inntektstakere liten. Dette er tilfelle i utsagn om innvandreres berikelse av landets kultur, om deres mulighet til arbeid på lik linje med nordmenn, følelse av ubehag ved bruk av innvandrere som hjemmehjelp og ved de forskjellige spørsmålene om kontakt med innvandrere.

På ett spørsmål, det samme som i fjor, er det inntektstakerne som representerer det mest innvandervennlige standpunktet. 74 prosent av inntektstakerne er enige i at arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi, mot 70 prosent blant elever/studenter og 68 prosent blant trygdede og pensjonsmottakere.

6.7. Antall arenaer for kontakt med innvandrere

Etter et innledende ja/nei-spørsmål om respondenten har kontakt med innvandrere i Norge, får de som svarer bekræftende, et tilleggsspørsmål om ”i hvilke sammenhenger” de har kontakt. Det presenteres følgende svaralternativer: ”på jobben”, ”i nabolaget”, blant ”venner og kjente”, ”i nær familie” og ”på annen måte”. Ved å telle sammen antall avkryssede svar får vi et mål på antall arenaer hvor respondenten har kontakt med innvandrere.

Enkelt sagt viser data at velviljen overfor innvandrere og innvandring øker ved økende antall arenaer for kontakt. Dette kan skyldes at usanne generaliseringer og fordommer blir korrigeret ved at respondenten omgås innvandrere som ikke svarer

til stereotypiene. En annen mulighet er selvfølgelig at de som i utgangspunktet har velvillige holdninger, i større grad lar seg eksponere for innvandrere.

For de fleste holdningsindikatorer er sammenhengen mellom holdning og antall kontaktarenaer helt monoton. Dette er tydeligere i årets data enn i fjorårets. På spørsmålet om det ville være ubehagelig om en sønn eller datter skulle ville gifte seg med en innvandrer, er for eksempel svaret ”ja” for 37 prosent dersom de ikke har kontakt med innvandrere på noen arena. Andelen synker til 28 prosent ved kontakt på én arena. Ved kontakt med innvandrere på to arenaer synker andelen som synes det vil være ubehagelig, til 17 prosent, og med kontakt på tre eller flere arenaer er ja-andelen nede på 12 prosent.

Ved en handfull holdningsindikatorer er sammenhengen mellom holdning og antall kontaktarenaer ikke helt monoton. Det forekommer at holdningen blir mindre imøtekommende ved overgang fra to til tre eller flere arenaer for kontakt. Vi finner dette for eksempel for utsagnene om nytten av innvandreres innsats i norsk arbeidsliv og lik mulighet til arbeid som nordmenn. Endringen er imidlertid liten.

Sammenhengen mellom antall arenaer for kontakt med innvandrere og de andre kontaktspørsmålene er for øvrig slik at kontakt på flere arenaer også innebærer kontakt med flere innvandrere, oftere kontakt og med større sjanse for positivt personlig utbytte.

6.8. Antall innvandrere som omfattes av kontakt

Personer som innledningsvis har sagt at de har kontakt med innvandrere, blir også spurt om *hvor mange* innvandrere de har kontakt med. Svaralternativene er én, to til fire, fem til ti og flere enn ti.

I hovedsak er det slik at andelen som har en positiv holdningen til innvandrere og innvandring, går opp desto flere innvandrere respondenten hevder å ha kontakt med. Vi ser det for eksempel i reaksjonen på utsagnet ”*Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge*”. Uten kontakt med innvandrere er 64 prosent enige i det. Med én innvandrerkontakt øker andelen til 68 prosent, mens kontakt med to til fire innvandrere gir 74 prosent enige. Kontakt med fem til ti innvandrere høyner enig-andelen til 78 prosent, og med flere enn ti kontakter er hele 81 prosent enige i utsagnet.

Den monotone sammenhengen mellom holdninger og antall innvandrere som en har kontakt med, brytes noen ganger i overgangen fra ingen til én personkontakt. Vi finner for eksempel at 41 prosent av dem som er uten innvandrerkontakt, mener innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet, mens andelen stiger til 55 prosent blant dem som har kontakt med én person. Noe tilsvarende gjelder for utsagnet om at innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene. Forklaringen kan være at antallet med kontakt med bare én innvandrer er så lavt (her 51 personer) at målingen av holdninger for dem blir spesielt usikker. Dette fenomenet ble også registrert i fjorårets undersøkelse.

6.9. Hvor ofte kontakt med innvandrere?

Det neste spørsmålet til dem som har kontakt med innvandrere, er *hvor ofte* de vanligvis har kontakt. Svaralternativene er ”sjeldnere enn månedlig”, ”månedlig”, ”ukentlig” og ”daglig”. Også her er hovedtendensen at med hyppigere kontakt følger mer positive holdninger. Det ser vi for eksempel i reaksjonen på utsagnet ”*Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*”. Uten kontakt med innvandrere er andelen enige 70 prosent og med sjeldnere enn månedlig kontakt 72 prosent. Med månedlig, ukentlig eller daglig kontakt øker andelen enige til henholdsvis 82, 83 og 86 prosent. På liknende måte varierer også holdningen til utsagnet om at innvandrere bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig. Andelen som er enige i dette, synker her monotont fra 64 prosent uten kontakt til

42 prosent med daglig kontakt. På tilsvarende måte synker andelen som synes det ville være ubehagelig å få en innvandrers giftet inn i familien, monotont fra 37 prosent blant dem som ikke har kontakt med noen innvandrere til 18 prosent blant dem med daglig kontakt.

For noen holdningsindikatorer er sammenhengen mellom hyppigheten av kontakt og hvilken holdning som uttrykkes mindre rettlinjert, men hovedtendensen er likevel alltid at velviljen er større og motforestillingene mindre med høy enn med lav kontaktfrekvens. At få personer (bare 37) har kontakt "sjeldnere enn månedlig", er trolig en faktor som bidrar til å forstyrre en monoton sammenheng.

6.10. Personlig erfaring med innvandrerkontakt

Det siste tilleggsspørsmålet som stilles til dem som har svart at de har kontakt med innvandrere, er hvorvidt deres "personlige erfaring" med kontakten er "hovedsakelig positiv", "både positiv og negativ" eller "hovedsakelig negativ". De som er uten kontakt med innvandrere, er også med i variabelen. Bare fire personer oppgir at erfaringen er "hovedsakelig negativ" (mot dobbelt så mange i fjor). Dette er selvfølgelig et så lavt antall at det ikke har noen hensikt å kommentere fordelingene for denne kategorien. Dermed er det tre verdier å feste seg ved når effekten av variabelen skal undersøkes.

For de fleste holdningsindikatorer er mønsteret at holdningen blir mer "innvandrervennlig" etter hvert som en beveger seg fra dem som ikke har noen kontakt med innvandrere via dem som vurderer sin erfaring med innvandrerkontakt som "både positiv og negativ" til dem som synes kontakten med innvandrere er "hovedsakelig positiv". En variabel som illustrerer dette, er reaksjonen på utsagnet "*Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*". Uten innvandrerkontakt er 70 prosent enige i dette utsagnet. Andelen øker til 74 prosent blant dem som synes egne erfaringer med innvandrere er "både positiv og negativ", mens hele 87 prosent er enige blant dem som har en "hovedsakelig positiv" erfaring med innvandrerkontakt.

6.11. Innvandringskategori og landbakgrunn

Ved flere anledninger har vi blitt spurt om innvandrere selv inngår i utvalgene som trekkes for å måle holdningen til innvandrere. Som en del av befolkningen er både innvandrere og deres norskfødte barn med i undersøkelsen. Kriteriet for å bli med er at en er registrert bosatt i landet og tilhører aldersgruppen 16-79 år ved utgangen av undersøkelsesåret. Vi har imidlertid aldri tidligere forsøkt å kvantifisere antallet innvandrere som har kommet med i nettoutvalget, langt mindre å skille dem ut og undersøke deres holdninger. I stedet har vi nøyd oss med å nevne at de nok er underrepresentert på grunn av høyere frafall.

Denne gang har vi fått tilgang til opplysninger om innvandringskategori og en gruppert indikator for landbakgrunn (eget eller foreldres utenlandske fødeland) for respondentene i nettoutvalget. Innvandringskategori gir informasjon om personen selv og hans/hennes ene eller begge foreldre er født i Norge eller i utlandet (Statistisk sentralbyrå 2008). Dette gjør det mulig for første gang å se litt nærmere på hvordan innvandrerne og deres norskfødte barn velger å svare på spørsmålene i vår holdningsundersøkelse. Er de mer eller mindre kritiske til sin egen gruppe, og hva svarer de på spørsmålene om kontakt med innvandrere?

I alt finner vi 84 innvandrere (utenlandsfødte med to utenlandsfødte foreldre) og 6 norskfødte med to innvandrerforeldre på nettofilen; til sammen 90 personer. Dette utgjør 7,5 prosent av respondentene på nettofilen. Per 1.1.2012 utgjør denne gruppen 13,8 prosent av den registrerte bosatte befolkningen i alder 16-79 år. Vi har følgelig hatt rett når vi har hevdet at innvandrere og deres norskfødte barn har vært underrepresentert. Ettersom svarene kan tenkes å variere etter landbakgrunn, har vi valgt å differensiere gruppen av personer med innvandrerbakgrunn etter

følgende inndeling av landbakgrunn: Europa og Nord-Amerika versus resten av verden (Afrika, Asia og Tyrkia, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania). Respondenter, som verken er innvandrere eller norskfødte med utenlandsfødte foreldre, utgjør den tredje kategorien som vi kaller ”den øvrige befolkningen” eller ”majoritetsbefolkningen”.

Hva viser vedleggstabellene om disse gruppens holdninger og kontakt med innvandrere? På en del områder gir de to innvandrergruppene uttrykk for holdninger til fordel for egen gruppe i noe større grad enn majoritetsbefolkningen gjør. Det kan være på spørsmålet om innvandrere gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv eller på spørsmålet om innvandrere flest beriker kulturen i Norge. I det første tilfellet er det den europeiske gruppen som i størst grad støtter utsagnet, mens det i spørsmålet om berikelse av kulturen er innvandrerne fra den øvrige delen av verden. Også i spørsmålet om adgangen til opphold for flyktninger og asylsøkere er andelen som synes det bør bli lettere, om lag dobbelt så stor i de to innvandrergruppene som i den øvrige befolkningen.

Det fins også spørsmål der innvandrerne er mer negativt innstilt til andre innvandrere enn majoritetsbefolkningen. Det gjelder for eksempel i spørsmålet om det ville være ubehagelig å få en innvandrer som hjemmehjelp. Ja-andelen er der større blant begge innvandrergupper, men størst blant de med europeisk bakgrunn, henholdsvis 19 og 13 prosent - mot 9 prosent i majoritetsbefolkningen. Når det gjelder utsagnet om at innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene, er andelen enige likeledes dobbelt så høy blant de europeiske innvandrere som blant de øvrige innvandrerne (henholdsvis 54 mot 27 prosent). I resten av befolkningen er andelen enige 32 prosent.

I enkelte andre spørsmål er de europeiske innvandrerne omtrent på linje med den øvrige befolkningen til forskjell fra innvandrere fra andre land i verden. Vi har eksempler på dette i spørsmålet om innvandrere flest er en kilde til utrygghet og i spørsmålet om giftermål mellom egne barn og innvandrere. I det siste spørsmålet er det henholdsvis 27 og 26 prosent blant europeiske innvandrere og majoritetsbefolkningen som ville oppfatte dette som ubehagelig, mot bare 8 prosent blant øvrige innvandrere. Det er også 60 prosent blant de europeiske innvandrerne som er enige i at innvandrere bør forsøke å bli så like nordmenn som mulig; mens andelen som mener det samme i de øvrige gruppene, er på 52-53 prosent.

Når det gjelder spørsmålet om mengden av kontakt med innvandrere, finner vi som forventet at kontakten er bredest, hyppigst, omfatter flest og gir størst personlig utbytte blant innvandrerne selv. Innvandrere fra verden utenom Europa og Nord-Amerika oppgir for øvrig noe mer kontakt enn de europeiske innvandrerne. Ingen av gruppene skårer imidlertid andeler over 60 prosent på det øverste steget på noen av kontaktskalaene. Det kan bety at mange innvandrere ikke teller med seg selv (og kanskje heller ikke sin nærmeste familie) når de får spørsmål om de har kontakt med innvandrere som bor i Norge.

Litteratur

- Blom, S. (2009): *Holdninger til innvandrere og innvandring 2009*, Rapporter 2009/44, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/emner/00/01/30/rapp_hold_innv/rapp_200944/
- Blom, S. (2010a): *Holdninger til innvandrere og innvandring 2010*, Rapporter 56/2010, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/emner/00/01/30/rapp_hold_innv/rapp_201056/
- Blom, S. (2010b): Holdninger til innvandrere og innvandring. I K. Henriksen, L. Østby og D. Ellingsen (red.): *Innvandring og innvandrere 2010*, Statistiske analyser 119, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/emner/02/sa_innvand/sa119/kap6.pdf
- Blom, S. (2011): *Holdninger til innvandrere og innvandring 2011*, Rapporter 2011, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/emner/00/01/30/rapp_hold_innv/rapp_201141/
- Dypvik, A.S. (2011): 22. juli har ikkje endra nordmenn sitt syn på innvandrere, *Nationen* 29.12.
http://www.nationen.no/2011/12/29/politikk/terror/regjeringskvartalet/utoya/22_juli/7151147/
- Dysterud, M.V., E. Engelién og P. Schøning (1999): *Tettstedsavgrensning og arealdekke innen tettsteder: Metode og resultater*, Rapporter 1999/29, Statistisk sentralbyrå. http://www.ssb.no/emner/01/90/rapp_9929/
- Forventningsbarometeret (2012): 2. og 3. kvartal, Finansnærings Fellesorganisasjon i samarbeid med TNS Gallup.
<http://www.fnh.no/no/hoved/aktuelt/sporreundersokelser/forventningsbarometeret/>
- Haug, A.K. (2012): Nye jobber til innvandrere, *Dagens Næringsliv*, 9. oktober 2012, s. 24. <http://www.dn.no/forsiden/naringsliv/article2483946.ece>
- Haug, A.K. og Å. Haugli (2012): Sammenligner innvandring og pyramidespill. *Dagens Næringsliv*, 24. mai 2012, s. 6-7.
<http://www.dn.no/forsiden/politikkSamfunn/article2403420.ece>
- Hellevik, O. (2008): *Jakten på den norske lykken. Norsk Monitor 1985-2007*, Universitetsforlaget, Oslo.
- Hellevik, O. (2010): Hva sier opinionsmålinger om den norske situasjonen? Upublisert notat fra avslutningskonferanse for IMER-programmet 16. september 2010, Felix konferansesenter, Oslo
- Hernes, G. og K. Knudsen (1990): Svart på hvitt. Norske reaksjoner på flyktninger, asylsøkere og innvandrere, Fafo-rapport nr. 109, Oslo.
- Hernes, G. og K. Knudsen (1992): Norwegians' Attitudes Toward New Immigrants, *Acta Sociologica* Vol. 35, s. 123-139.
- Hernes, G. og K. Knudsen (1994): Klimaskifte? Norske reaksjoner på flyktninger, asylsøkere og innvandrere 1988-1993. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, nr. 3, 1994, Vol. 35, s. 319-343.
- Holmøy, E. og B. Strøm (2012): Makroøkonomi og offentlige finanser i ulike scenarier for innvandring, Rapporter 2012/15, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/emner/09/90/rapp_201215/

- Integrationsverket (2002): *Integrationsbarometer 2002*, Integrationsverkets skriftserie II. <http://www.mkc.botkyrka.se/biblioteket/Publikationer/IB2002.pdf>
- Integrationsverket (2007): *Integrationsbarometer 2007*, Integrationsverkets rapportserie 2007:4. <http://www.temaasyl.se/Documents/IV/Integrationsbarometer%202007.pdf>
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (2012): *Integreringsbarometeret 2012, Holdninger til innvandring, integrering og mangfold*, IMDi 2012. http://www.imdi.no/Documents/Rapporter/Integreringsbarometeret_2012.pdf
- Jenssen, A.T. og E. Pedersen (1991): "Jo mer vi er sammen, dess gladere blir vi"? Kontakt, vennskap og konflikt mellom nordmenn og innvandrere, *Tidsskrift for samfunnsforskning*, årg. 32, s. 23-52.
- Kolberg, M. og T. Kristiansen (2012): Stoltere av å være norsk etter 22.7. Norge - NRK Nyheter, <http://www.nrk.no/nyheter/norge/1.8235483>
- Statistisk sentralbyrå (2008): Ny innvandregruppering. Frigitt 15. oktober 2008. <http://www.ssb.no/vis/vis/omssb/1gangspubl/art-2008-10-14-01.html>
- Statistisk sentralbyrå (2012a): Befolkningsstatistikk. Befolkning og areal i tettsteder, 1. januar 2012. Fire millioner bosatt i tettsteder. <http://www.ssb.no/emner/02/01/10/befsett/>
- Statistisk sentralbyrå (2012b): Konjunkturutviklingen i Norge, kapittel 2 i *Økonomiske analyser* 4/2012, s. 12-27.
- Statistisk sentralbyrå (2012c): Registerbasert sysselsettingsstatistikk for innvandrere, 4. kvartal 2011. Over 30 000 flere innvandrere i arbeid. <http://www.ssb.no/emner/06/01/innvregsys/>
- Statistisk sentralbyrå (2012d): Sysselsatte på korttidsopphold i Norge, 4. kvartal 2011. Økning i sysselsatte på korttidsopphold. <http://www.ssb.no/emner/06/01/kortsys/>
- Statistisk sentralbyrå (2012e): Innvandrere, etter innvandringsgrunn, 1. januar 2012. Nesten halvparten innvandret for å arbeide. <http://www.ssb.no/emner/02/01/10/innvgrunn/>
- Statistisk sentralbyrå (2012f): Arbeidskraftsundersøkelsen, 3. kvartal 2012. Flere kvinner jobber heltid. <http://www.ssb.no/emner/06/01/aku/>
- Wollebæk, D., B. Enjolras, K. Steen-Johnsen og G. Ødegård (2011): *Hva gjør terroren med oss som sivilsamfunn?* Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, Oslo/Bergen. <http://sivilsamfunn.no/Ressurser/Publikasjoner/Notater/2011-002>
- Wollebæk, D., B. Enjolras, K. Steen-Johnsen og G. Ødegård (2012): After Utøya: How a high-trust society reacts to terror - trust and civic engagement in the aftermath of July 22, PS: Political Science & Politics, Vol. 45 (1): 32-37.
- Aardal, B. (red.) (2011): *Det politiske landskap. En studie av stortingsvalget 2009*, Cappelen Damm, Oslo.

Vedlegg A: Spørreskjema

Spørsmål i Reise- og ferieundersøkelsen tredje kvartal 2011 Holdning til innvandrere og innvandring

Innv1a

Nå følger noen spørsmål om innvandring og innvandrere. Først noen påstander. Vil du for hver av de følgende påstandene si om du er helt enig, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?

Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.

Helt enig
Nokså enig
BÅDE OG
Nokså uenig
Helt uenig

Innv1b

Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.

Helt enig
Nokså enig
BÅDE OG
Nokså uenig
Helt uenig

Innv1c

Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.

Helt enig
Nokså enig
BÅDE OG
Nokså uenig
Helt uenig

Innv1d

Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.

Helt enig
Nokså enig
BÅDE OG
Nokså uenig
Helt uenig

Innv1e

Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn.

Helt enig
Nokså enig
BÅDE OG
Nokså uenig
Helt uenig

Innv1f

Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig.

Helt enig
Nokså enig
BÅDE OG
Nokså uenig
Helt uenig

Innv2a1

I de følgende spørsmålene forutsetter vi at innvandreren behersker norsk. Ville du synes det var ubehagelig hvis du eller noen i din nærmeste familie fikk en hjemmehjelp som var innvandrer?

JA/NEI

Innv2b1

Ville du synes det var ubehagelig dersom du fikk en innvandrer som ny nabo? VI FORUTSETTER AT INNVANDREREN KAN NORSK
JA/NEI

Innv2c1

Ville du synes det var ubehagelig dersom du hadde en sønn eller datter som ville gifte seg med en innvandrer? VI FORUTSETTER AT INNVANDREREN KAN NORSK
JA/NEI

Innv3

Så et spørsmål om flyktningers adgang til Norge. Sammenliknet med i dag, bør det bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, bør det bli vanskeligere, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag?
Lettere
Som i dag
Vanskeligere

Innv4a

Har du selv kontakt med innvandrere som bor i Norge, f.eks. på jobben, i nabolaget, blant venner, familie e.l.?
JA/NEI

Hvis Innv4a=ja (stilles Innv4b-e):

Innv4b

I hvilke sammenhenger har du kontakt med innvandrere som bor i Norge?

Er det ...

FLERE SVAR TILLATT

På jobben

I nabolaget

Venner og kjente

I nær familie

På annen måte

Innv4c

Hvor mange innvandrere har du kontakt med? Er det ...

1

2-4

5-10

Flere enn 10

Innv4d

Hvor ofte har du vanligvis kontakt med innvandrere? Er det ...

Daglig

Ukentlig

Månedlig

Sjeldnere enn månedlig

Innv4e

Hvordan er din personlige erfaring med denne kontakten? Er den ...

Hovedsakelig positiv

Både positiv og negativ

Hovedsakelig negativ

Innv5

Til slutt en påstand om arbeidsinnvandring. Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til den norske økonomien. Er du helt enig i dette, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?

Helt enig

Nokså enig

BÅDE OG

Nokså uenig

Helt uenig

Vedlegg B: Toveis tabeller, veide for frafall etter utdanning

SSB REISE FERIE 3 2012		Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.					Tallet på personer som svarte
Kjønn	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	79.5	8.5	10.5	1.4	100.0		1186
....							
Mann	79.9	7.8	10.8	1.6	100.0		595
Kvinne	79.1	9.3	10.3	1.3	100.0		591
SSB REISE FERIE 3 2012		Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					Tallet på personer som svarte
Kjønn	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	32.7	13.6	50.2	3.4	100.0		1186
....							
Mann	30.2	13.6	52.7	3.5	100.0		595
Kvinne	35.2	13.6	47.8	3.4	100.0		591
SSB REISE FERIE 3 2012		Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					Tallet på personer som svarte
Kjønn	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	72.9	9.4	15.2	2.6	100.0		1189
....							
Mann	70.0	9.8	17.9	2.3	100.0		597
Kvinne	75.8	9.0	12.4	2.9	100.0		592
SSB REISE FERIE 3 2012		Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					Tallet på personer som svarte
Kjønn	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	33.1	11.7	53.5	1.6	100.0		1188
....							
Mann	30.0	12.5	55.4	2.1	100.0		597
Kvinne	36.3	11.0	51.7	1.0	100.0		591
SSB REISE FERIE 3 2012		Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.					Tallet på personer som svarte
Kjønn	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	85.7	4.0	9.2	1.1	100.0		1186
....							
Mann	86.0	3.4	9.2	1.4	100.0		594
Kvinne	85.3	4.6	9.3	0.8	100.0		592

SSB REISE FERIE 3 2012 Kjønn	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	52.6	10.6	35.8	1.0	100.0	1185
....						
Mann	54.3	10.2	34.1	1.3	100.0	595
Kvinne	50.8	11.1	37.5	0.7	100.0	590

SSB REISE FERIE 3 2012 Kjønn	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	9.1	89.8	1.1	100.0	1188
....					
Mann	9.0	89.6	1.4	100.0	596
Kvinne	9.1	90.1	0.8	100.0	592

SSB REISE FERIE 3 2012 Kjønn	Ubehagelig med innvandrere som nabo?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	6.4	91.9	1.7	100.0	1188
....					
Mann	7.0	91.2	1.9	100.0	596
Kvinne	5.9	92.6	1.5	100.0	592

SSB REISE FERIE 3 2012 Kjønn	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	25.5	68.7	5.8	100.0	1184
....					
Mann	23.6	69.6	6.7	100.0	596
Kvinne	27.4	67.8	4.9	100.0	588

SSB REISE FERIE 3 2012 Kjønn	Opphold i Norge				I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette- re	Som i dag	Vansk- elige- re	Vet ikke		
Alle	7.3	44.4	43.0	5.3	100.0	1185
....						
Mann	8.2	43.3	43.5	5.0	100.0	595
Kvinne	6.4	45.5	42.5	5.6	100.0	590

SSB REISE FERIE 3 2012 Kjønn	Antall arenaer med kontakt til innvandrere					I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere			
Alle	28.2	34.0	22.5	15.4	100.0	1181	
....							
Mann	27.9	34.0	22.8	15.3	100.0	591	
Kvinne	28.4	34.1	22.1	15.5	100.0	590	

SSB REISE FERIE 3 2012 Kjønn	Kontakt med hvor mange innvandrere?							I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke			
Alle	28.1	4.5	24.2	22.1	20.8	0.3	100.0	1181	
....									
Mann	27.8	5.4	25.4	20.2	21.1	0.1	100.0	591	
Kvinne	28.4	3.6	23.0	24.0	20.5	0.5	100.0	590	

SSB REISE FERIE 3 2012 Kjønn	Hvor ofte kontakt med innvandrere?							I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig				
Alle	28.1	3.1	9.7	30.5	28.7	100.0	1180		
....									
Mann	27.8	2.8	9.2	31.2	29.1	100.0	591		
Kvinne	28.4	3.4	10.1	29.8	28.3	100.0	589		

SSB REISE FERIE 3 2012 Kjønn	Personlig erfaring med innvandrerkontakt					I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	Hovedsak. negativ	Både pos. og neg.	Hovedsak. positiv			
Alle	28.1	0.3	16.7	54.8	100.0	1180	
....							
Mann	27.8	0.5	17.6	54.1	100.0	590	
Kvinne	28.4	0.2	15.9	55.6	100.0	590	

SSB REISE FERIE 3 2012 Kjønn	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	71.4	10.3	14.0	4.3	100.0	1182
....						
Mann	71.4	9.3	16.1	3.3	100.0	593
Kvinne	71.4	11.3	11.9	5.4	100.0	589

SSB REISE FERIE 3 2012		Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.					Tallet på personer som svarte
Alder	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	79.5	8.5	10.5	1.4	100.0	1186	
....							
16-24 år	81.1	6.7	8.4	3.8	100.0	197	
25-44 år	81.9	6.6	9.7	1.7	100.0	371	
45-66 år	80.3	9.1	10.4	0.2	100.0	460	
67-79 år	69.4	14.1	16.0	0.6	100.0	158	

SSB REISE FERIE 3 2012		Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					Tallet på personer som svarte
Alder	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	32.7	13.6	50.2	3.4	100.0	1186	
....							
16-24 år	27.2	11.1	58.0	3.7	100.0	197	
25-44 år	28.0	15.0	54.4	2.6	100.0	372	
45-66 år	36.3	12.6	47.0	4.0	100.0	458	
67-79 år	41.4	16.7	38.6	3.2	100.0	159	

SSB REISE FERIE 3 2012		Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					Tallet på personer som svarte
Alder	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	72.9	9.4	15.2	2.6	100.0	1189	
....							
16-24 år	70.3	9.8	14.8	5.1	100.0	197	
25-44 år	76.8	8.5	13.0	1.8	100.0	373	
45-66 år	75.5	9.2	13.4	1.9	100.0	460	
67-79 år	60.1	11.4	26.0	2.5	100.0	159	

SSB REISE FERIE 3 2012		Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					Tallet på personer som svarte
Alder	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	33.1	11.7	53.5	1.6	100.0	1188	
....							
16-24 år	31.5	13.8	53.2	1.4	100.0	197	
25-44 år	29.2	10.7	57.2	2.9	100.0	372	
45-66 år	34.4	11.2	53.8	0.7	100.0	460	
67-79 år	40.9	13.1	44.8	1.2	100.0	159	

SSB REISE FERIE 3 2012		Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.					Tallet på personer som svarte
Alder	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	85.7	4.0	9.2	1.1	100.0	1186	
....							
16-24 år	87.9	2.4	8.8	0.9	100.0	197	
25-44 år	84.8	3.2	10.8	1.2	100.0	372	
45-66 år	85.1	4.8	8.6	1.5	100.0	459	
67-79 år	86.1	5.6	8.3	.	100.0	158	

SSB REISE FERIE 3 2012		Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig					Tallet på personer som svarte
Alder	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	52.6	10.6	35.8	1.0	100.0	1185	
....							
16-24 år	45.5	10.0	43.6	0.9	100.0	197	
25-44 år	46.4	13.4	38.7	1.6	100.0	370	
45-66 år	56.7	10.0	32.6	0.7	100.0	459	
67-79 år	64.8	7.3	27.3	0.6	100.0	159	

SSB REISE FERIE 3 2012		Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?				Tallet på personer som svarte
Alder	Ja	Nei	Vet ikke	I alt		
Alle	9.1	89.8	1.1	100.0	1188	
....						
16-24 år	9.9	89.6	0.4	100.0	197	
25-44 år	6.4	91.8	1.8	100.0	371	
45-66 år	9.4	89.3	1.3	100.0	460	
67-79 år	12.9	87.1	.	100.0	160	

SSB REISE FERIE 3 2012		Ubehagelig med innvandrere som nabo?				Tallet på personer som svarte
Alder	Ja	Nei	Vet ikke	I alt		
Alle	6.4	91.9	1.7	100.0	1188	
....						
16-24 år	4.5	95.1	0.4	100.0	197	
25-44 år	5.3	92.6	2.1	100.0	371	
45-66 år	6.8	91.4	1.8	100.0	459	
67-79 år	10.5	87.1	2.4	100.0	161	

SSB REISE FERIE 3 2012		Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?				Tallet på personer som svarte
Alder	Ja	Nei	Vet ikke	I alt		
Alle	25.5	68.7	5.8	100.0	1184	
....						
16-24 år	11.2	85.1	3.6	100.0	196	
25-44 år	24.4	69.8	5.7	100.0	371	
45-66 år	27.9	64.9	7.2	100.0	459	
67-79 år	41.4	53.7	4.8	100.0	158	

SSB REISE FERIE 3 2012		Opphold i Norge					Tallet på personer som svarte
Alder	Lette-re	Som i dag	Vansk-elige-re	Vet ikke	I alt		
Alle	7.3	44.4	43.0	5.3	100.0	1185	
....							
16-24 år	9.9	43.4	40.7	6.0	100.0	197	
25-44 år	7.1	43.7	43.0	6.1	100.0	370	
45-66 år	7.4	47.0	41.6	3.9	100.0	459	
67-79 år	3.4	40.3	50.2	6.1	100.0	159	

SSB REISE FERIE 3 2012 Alder	Antall arenaer med kontakt til innvandrere					I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere			
Alle	28.2	34.0	22.5	15.4	100.0	1181	
....							
16-24 år	19.6	31.3	29.6	19.5	100.0	197	
25-44 år	21.2	32.5	24.3	21.9	100.0	367	
45-66 år	28.0	37.5	21.9	12.6	100.0	457	
67-79 år	56.3	31.5	9.8	2.5	100.0	160	

SSB REISE FERIE 3 2012 Alder	Kontakt med hvor mange innvandrere?						I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke		
Alle	28.1	4.5	24.2	22.1	20.8	0.3	100.0	1181
....								
16-24 år	19.6	3.2	29.3	26.1	21.9	.	100.0	197
25-44 år	21.0	4.5	22.8	25.2	26.6	.	100.0	367
45-66 år	28.0	4.7	25.2	20.0	21.5	0.6	100.0	457
67-79 år	56.3	5.7	17.5	15.7	4.1	0.7	100.0	160

SSB REISE FERIE 3 2012 Alder	Hvor ofte kontakt med innvandrere?						I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig			
Alle	28.1	3.1	9.7	30.5	28.7	100.0	1180	
....								
16-24 år	19.7	1.4	10.4	38.0	30.5	100.0	196	
25-44 år	21.0	2.2	10.9	34.0	31.9	100.0	367	
45-66 år	28.0	3.6	8.9	27.2	32.3	100.0	457	
67-79 år	56.3	6.3	7.8	21.1	8.6	100.0	160	

SSB REISE FERIE 3 2012 Alder	Personlig erfaring med innvandrerkontakt				I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	Hovedsak. negativ	Både pos. og neg.	Hovedsak. positiv		
Alle	28.1	0.3	16.7	54.8	100.0	1180
....						
16-24 år	19.6	0.5	18.4	61.5	100.0	197
25-44 år	21.0	0.2	20.9	57.9	100.0	366
45-66 år	28.0	0.2	14.8	57.0	100.0	457
67-79 år	56.3	0.6	10.5	32.7	100.0	160

SSB REISE FERIE 3 2012 Alder	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	71.4	10.3	14.0	4.3	100.0	1182
....						
16-24 år	65.3	12.2	13.9	8.5	100.0	197
25-44 år	76.9	10.2	10.0	2.9	100.0	371
45-66 år	71.8	10.1	15.4	2.7	100.0	456
67-79 år	66.0	8.3	19.2	6.5	100.0	158

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Utdanning	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	78.8	8.7	11.2	1.3	100.0	1153	
....							
Grunnskolenivå	73.1	11.3	12.4	3.3	100.0	275	
Videregående skolenivå	76.5	10.1	12.8	0.6	100.0	493	
Universitets- /høgskolenivå, kort	87.2	4.0	8.1	0.7	100.0	273	
Universitets- /høgskolenivå, lang	87.5	5.4	7.1	.	100.0	112	
SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Utdanning	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	33.2	13.9	50.0	2.9	100.0	1153	
....							
Grunnskolenivå	42.0	15.0	39.4	3.6	100.0	274	
Videregående skolenivå	38.2	16.5	41.9	3.5	100.0	492	
Universitets- /høgskolenivå, kort	21.5	9.5	67.6	1.5	100.0	275	
Universitets- /høgskolenivå, lang	10.7	8.9	78.6	1.8	100.0	112	
SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Utdanning	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	72.9	9.2	15.9	2.0	100.0	1156	
....							
Grunnskolenivå	65.1	10.5	21.5	2.9	100.0	275	
Videregående skolenivå	71.5	10.9	16.2	1.4	100.0	494	
Universitets- /høgskolenivå, kort	81.5	5.8	11.3	1.5	100.0	275	
Universitets- /høgskolenivå, lang	83.0	5.4	8.0	3.6	100.0	112	
SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Utdanning	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	33.1	11.4	54.2	1.3	100.0	1155	
....							
Grunnskolenivå	41.8	15.3	41.1	1.8	100.0	275	
Videregående skolenivå	38.5	12.0	48.5	1.0	100.0	493	
Universitets- /høgskolenivå, kort	18.9	8.0	72.4	0.7	100.0	275	
Universitets- /høgskolenivå, lang	15.2	4.5	77.7	2.7	100.0	112	

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Utdanning	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	85.5	4.2	9.4	0.8	100.0	1153
....						
Grunnskolenivå	83.9	4.7	10.6	0.7	100.0	274
Videregående skolenivå	83.2	4.9	11.6	0.4	100.0	493
Universitets- /høgskolenivå, kort	90.9	2.2	5.5	1.5	100.0	274
Universitets- /høgskolenivå, lang	88.4	4.5	5.4	1.8	100.0	112

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Utdanning	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	52.8	10.6	36.0	0.7	100.0	1152
....						
Grunnskolenivå	56.9	10.9	31.0	1.1	100.0	274
Videregående skolenivå	60.9	9.7	29.1	0.2	100.0	494
Universitets- /høgskolenivå, kort	40.1	10.7	48.5	0.7	100.0	272
Universitets- /høgskolenivå, lang	31.2	13.4	53.6	1.8	100.0	112

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Utdanning	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	9.2	90.0	0.8	100.0	1155
....					
Grunnskolenivå	15.2	84.1	0.7	100.0	276
Videregående skolenivå	9.5	89.9	0.6	100.0	494
Universitets- /høgskolenivå, kort	4.0	95.6	0.4	100.0	273
Universitets- /høgskolenivå, lang	1.8	94.6	3.6	100.0	112

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Utdanning	Ubehagelig med innvandrere som nabo?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	6.1	92.6	1.3	100.0	1155
....					
Grunnskolenivå	6.9	91.7	1.4	100.0	276
Videregående skolenivå	7.9	91.3	0.8	100.0	495
Universitets- /høgskolenivå, kort	2.9	96.0	1.1	100.0	273
Universitets- /høgskolenivå, lang	2.7	93.7	3.6	100.0	111

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Utdanning	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
	Alle	25.9	68.5	5.6		
....						
Grunnskolenivå	27.0	67.2	5.8	100.0	274	
Videregående skolenivå	31.6	62.9	5.5	100.0	493	
Universitets- /høgskolenivå, kort	17.6	78.4	4.0	100.0	273	
Universitets- /høgskolenivå, lang	15.3	74.8	9.9	100.0	111	

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Utdanning	Opphold i Norge					I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette- re	Som i dag	Vansk- elige- re	Vet ikke			
	Alle	6.6	45.3	43.6	4.5		
....							
Grunnskolenivå	3.6	38.5	52.4	5.5	100.0	275	
Videregående skolenivå	4.1	41.6	50.7	3.7	100.0	493	
Universitets- /høgskolenivå, kort	12.1	55.7	27.8	4.4	100.0	273	
Universitets- /høgskolenivå, lang	15.3	58.6	19.8	6.3	100.0	111	

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Utdanning	Antall arenaer med kontakt til innvandrere				I alt	Tallet på personer som svarte	
	Ingen	En	To	Tre eller flere			
	Alle	27.9	33.6	22.8			15.7
....							
Grunnskolenivå	33.9	30.7	19.3	16.1	100.0	274	
Videregående skolenivå	30.6	35.9	21.1	12.4	100.0	493	
Universitets- /høgskolenivå, kort	20.9	31.1	29.3	18.7	100.0	273	
Universitets- /høgskolenivå, lang	12.7	38.2	25.5	23.6	100.0	110	

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Utdanning	Kontakt med hvor mange innvandrere?							I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke konta- kt	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke			
	Alle	27.8	4.2	24.5	22.6	20.5	0.4		
....									
Grunnskolenivå	33.9	4.4	21.5	22.6	16.8	0.7	100.0	274	
Videregående skolenivå	30.6	4.7	26.2	17.8	20.5	0.2	100.0	493	
Universitets- /høgskolenivå, kort	20.5	2.9	24.2	27.8	24.5	.	100.0	273	
Universitets- /høgskolenivå, lang	12.7	4.5	26.4	33.6	21.8	0.9	100.0	110	

SSB REISE FERIE 3 2012		Hvor ofte kontakt med innvandrere?						Tallet på personer som svarte
Utdanning	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	I alt		
Alle	27.9	3.3	9.3	30.7	28.8	100.0	1149	
....								
Grunnskolenivå	34.1	4.4	7.3	26.7	27.5	100.0	273	
Videregående skolenivå	30.6	3.7	9.3	30.0	26.4	100.0	493	
Universitets-/høgskolenivå, kort	20.5	1.1	11.4	35.5	31.5	100.0	273	
Universitets-/høgskolenivå, lang	12.7	3.6	10.0	34.5	39.1	100.0	110	

SSB REISE FERIE 3 2012		Personlig erfaring med innvandrerkontakt				Tallet på personer som svarte
Utdanning	Har ikke kontakt	Hovedsak. negativ	Både pos. og neg.	Hovedsak. positiv	I alt	
Alle	27.9	0.3	16.6	55.2	100.0	1149
....						
Grunnskolenivå	33.9	0.4	17.5	48.2	100.0	274
Videregående skolenivå	30.6	0.4	17.2	51.7	100.0	493
Universitets-/høgskolenivå, kort	20.6	.	16.5	62.9	100.0	272
Universitets-/høgskolenivå, lang	12.7	0.9	10.0	76.4	100.0	110

SSB REISE FERIE 3 2012		Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				Tallet på personer som svarte
Utdanning	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	71.3	10.2	14.6	3.9	100.0	1149
....						
Grunnskolenivå	64.1	12.1	16.8	7.0	100.0	273
Videregående skolenivå	66.7	12.8	17.3	3.3	100.0	492
Universitets-/høgskolenivå, kort	85.0	4.0	9.5	1.5	100.0	273
Universitets-/høgskolenivå, lang	82.0	7.2	7.2	3.6	100.0	111

SSB REISE FERIE 3 2012		Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.				Tallet på personer som svarte
Bostedsstrøk	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	79.6	8.6	10.7	1.1	100.0	1154
....						
Spredtbygde strøk	75.3	12.9	10.0	1.8	100.0	225
Tettb.strøk under 2000 bosatte	76.1	8.2	14.4	1.3	100.0	88
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	80.8	7.3	10.9	1.0	100.0	310
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	79.5	6.9	12.1	1.5	100.0	275
Tettb.strøk 100 000-bosatte	83.4	8.4	8.2	.	100.0	256

SSB REISE FERIE 3 2012 Bostedsstrøk	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	32.8	13.5	50.6	3.1	100.0	1154
....						
Spredtbygde strøk	39.0	13.2	43.0	4.8	100.0	224
Tettb.strøk under 2000 bosatte	32.2	16.0	48.1	3.6	100.0	88
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	36.3	10.4	50.5	2.8	100.0	311
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	32.6	12.8	52.1	2.5	100.0	275
Tettb.strøk 100 000-bosatte	23.1	17.5	57.1	2.3	100.0	256
SSB REISE FERIE 3 2012 Bostedsstrøk	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	73.3	9.0	15.5	2.3	100.0	1157
....						
Spredtbygde strøk	71.1	8.9	16.9	3.1	100.0	225
Tettb.strøk under 2000 bosatte	79.9	4.7	12.1	3.3	100.0	88
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	73.2	10.6	14.4	1.8	100.0	311
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	69.7	9.6	18.4	2.2	100.0	277
Tettb.strøk 100 000-bosatte	77.1	7.8	13.3	1.8	100.0	256
SSB REISE FERIE 3 2012 Bostedsstrøk	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	32.8	11.3	54.5	1.4	100.0	1156
....						
Spredtbygde strøk	35.2	16.0	46.6	2.2	100.0	225
Tettb.strøk under 2000 bosatte	41.5	3.6	53.5	1.3	100.0	88
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	36.1	11.3	51.6	1.0	100.0	311
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	32.2	10.5	55.8	1.4	100.0	276
Tettb.strøk 100 000-bosatte	23.9	10.6	64.4	1.1	100.0	256
SSB REISE FERIE 3 2012 Bostedsstrøk	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	85.8	3.8	9.3	1.0	100.0	1154
....						
Spredtbygde strøk	81.6	6.0	10.7	1.7	100.0	225
Tettb.strøk under 2000 bosatte	87.1	5.8	5.8	1.3	100.0	88
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	89.2	2.5	8.2	.	100.0	310
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	85.6	2.1	10.9	1.4	100.0	276
Tettb.strøk 100 000-bosatte	85.3	4.6	9.1	1.0	100.0	255

SSB REISE FERIE 3 2012 Bostedsstrøk	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	52.9	10.1	36.1	0.8	100.0	1153
....						
Spredtbygde strøk	60.4	9.2	29.1	1.4	100.0	225
Tettb.strøk under 2000 bosatte	56.9	6.0	37.1	.	100.0	88
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	54.0	10.9	34.8	0.3	100.0	311
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	51.5	9.1	38.8	0.7	100.0	275
Tettb.strøk 100 000-bosatte	44.8	12.7	41.0	1.5	100.0	254

SSB REISE FERIE 3 2012 Bostedsstrøk	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	8.9	90.2	0.9	100.0	1156
....					
Spredtbygde strøk	13.1	86.0	0.9	100.0	225
Tettb.strøk under 2000 bosatte	9.5	90.5	.	100.0	88
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	9.8	89.3	0.9	100.0	311
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	6.7	92.3	1.0	100.0	276
Tettb.strøk 100 000-bosatte	6.0	92.9	1.1	100.0	256

SSB REISE FERIE 3 2012 Bostedsstrøk	Ubehagelig med innvandrere som nabo?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	6.4	92.1	1.6	100.0	1155
....					
Spredtbygde strøk	7.7	91.0	1.3	100.0	224
Tettb.strøk under 2000 bosatte	6.8	93.2	.	100.0	88
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	6.7	91.5	1.8	100.0	311
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	5.8	92.1	2.1	100.0	276
Tettb.strøk 100 000-bosatte	5.2	93.3	1.5	100.0	256

SSB REISE FERIE 3 2012 Bostedsstrøk	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	25.8	68.5	5.7	100.0	1152
....					
Spredtbygde strøk	30.2	64.2	5.7	100.0	224
Tettb.strøk under 2000 bosatte	26.0	71.9	2.0	100.0	88
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	29.9	64.5	5.5	100.0	309
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	25.9	68.8	5.3	100.0	276
Tettb.strøk 100 000-bosatte	16.2	76.1	7.8	100.0	255

SSB REISE FERIE 3 2012 Bostedsstrøk	Opphold i Norge					I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette-re	Som i dag	Vansk-elige-re	Vet ikke			
Alle	7.4	44.8	43.1	4.7	100.0		1153
....							
Spredtbygde strøk	6.8	44.0	44.5	4.6	100.0		224
Tettb.strøk under 2000 bosatte	9.5	45.0	43.3	2.2	100.0		88
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	8.2	45.3	42.6	3.9	100.0		309
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	5.1	44.6	45.5	4.8	100.0		277
Tettb.strøk 100 000-bosatte	8.9	44.8	39.7	6.7	100.0		255

SSB REISE FERIE 3 2012 Bostedsstrøk	Antall arenaer med kontakt til innvandrere				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere		
Alle	27.8	34.3	22.6	15.3	100.0	1150
....						
Spredtbygde strøk	41.5	32.1	18.3	8.1	100.0	224
Tettb.strøk under 2000 bosatte	34.8	36.4	20.8	8.1	100.0	87
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	25.7	37.8	23.3	13.2	100.0	310
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	27.2	33.8	23.5	15.5	100.0	275
Tettb.strøk 100 000-bosatte	16.2	31.7	25.1	27.0	100.0	254

SSB REISE FERIE 3 2012 Bostedsstrøk	Kontakt med hvor mange innvandrere?						I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke		
Alle	27.8	4.4	24.4	22.2	20.9	0.3	100.0	1150
....								
Spredtbygde strøk	41.5	7.3	18.6	15.3	17.3	.	100.0	224
Tettb.strøk under 2000 bosatte	34.8	5.0	25.6	24.9	9.7	.	100.0	87
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	25.7	4.1	28.9	20.8	19.9	0.7	100.0	310
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	26.9	3.9	25.3	22.5	21.0	0.4	100.0	275
Tettb.strøk 100 000-bosatte	16.2	2.6	22.5	28.9	29.5	0.3	100.0	254

SSB REISE FERIE 3 2012 Bostedsstrøk	Hvor ofte kontakt med innvandrere?					I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig		
Alle	27.8	3.0	9.7	30.6	29.0	100.0	1149
....							
Spredtbygde strøk	41.7	6.2	8.4	22.9	20.8	100.0	223
Tettb.strøk under 2000 bosatte	34.8	2.4	7.5	37.3	18.0	100.0	87
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	25.7	2.8	11.6	29.1	30.9	100.0	310
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	26.9	1.5	11.4	32.6	27.6	100.0	275
Tettb.strøk 100 000-bosatte	16.2	2.3	7.3	34.9	39.3	100.0	254

SSB REISE FERIE 3 2012		Personlig erfaring med innvandrerkontakt					Tallet på personer som svarte
Bostedsstrøk		Har ikke kontak- kt	Hoved- sak. negat- iv	Både pos. og neg.	Hoved- sak. posit- iv	I alt	
Alle	27.8	0.3	16.3	55.6	100.0	1149
Spredtbygde strøk		41.5	0.4	13.0	45.1	100.0	224
Tettb.strøk under 2000 bosatte		34.8	.	19.4	45.8	100.0	87
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte		25.7	.	16.1	58.2	100.0	310
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte		26.9	0.4	17.0	55.6	100.0	274
Tettb.strøk 100 000-bosatte		16.2	0.7	17.7	65.4	100.0	254

SSB REISE FERIE 3 2012		Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi					Tallet på personer som svarte
Bostedsstrøk		Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	72.0	10.0	14.1	3.9	100.0	1150
Spredtbygde strøk		66.4	12.7	14.4	6.5	100.0	224
Tettb.strøk under 2000 bosatte		70.8	8.4	15.6	5.2	100.0	86
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte		72.1	8.9	16.3	2.7	100.0	309
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte		72.6	8.1	15.7	3.6	100.0	275
Tettb.strøk 100 000-bosatte		76.7	11.6	8.6	3.1	100.0	256

SSB REISE FERIE 3 2012		Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.					Tallet på personer som svarte
Landsdel		Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	79.5	8.5	10.5	1.4	100.0	1186
Akershus og Oslo		83.3	7.8	8.1	0.8	100.0	265
Hedmark og Oppland		73.2	14.5	12.3	.	100.0	95
Østlandet ellers		76.2	9.7	12.2	1.8	100.0	228
Agder og Rogaland		80.1	8.2	10.4	1.3	100.0	177
Vestlandet		77.3	10.0	11.3	1.4	100.0	212
Trøndelag		83.1	4.4	10.8	1.8	100.0	110
Nord-Norge		83.2	4.1	9.5	3.1	100.0	99

SSB REISE FERIE 3 2012		Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					Tallet på personer som svarte
Landsdel		Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	32.7	13.6	50.2	3.4	100.0	1186
Akershus og Oslo		27.3	14.0	55.5	3.3	100.0	265
Hedmark og Oppland		31.8	16.4	47.7	4.1	100.0	96
Østlandet ellers		38.5	12.0	46.9	2.6	100.0	227
Agder og Rogaland		33.2	10.1	53.2	3.5	100.0	177
Vestlandet		32.9	18.8	44.4	3.8	100.0	213
Trøndelag		34.4	9.4	52.5	3.6	100.0	110
Nord-Norge		31.4	13.1	51.5	4.0	100.0	98

SSB REISE FERIE 3 2012 Landsdel	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	72.9	9.4	15.2	2.6	100.0	1189
....						
Akershus og Oslo	73.8	8.5	15.6	2.1	100.0	265
Hedmark og Oppland	70.6	10.2	17.2	2.0	100.0	96
Østlandet ellers	70.9	10.6	15.9	2.6	100.0	228
Agder og Rogaland	69.4	12.2	16.0	2.3	100.0	178
Vestlandet	73.9	10.5	13.7	1.9	100.0	213
Trøndelag	75.7	4.5	14.4	5.4	100.0	110
Nord-Norge	78.0	5.9	13.0	3.0	100.0	99

SSB REISE FERIE 3 2012 Landsdel	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	33.1	11.7	53.5	1.6	100.0	1188
....						
Akershus og Oslo	23.3	13.4	61.9	1.4	100.0	265
Hedmark og Oppland	36.3	12.2	48.5	3.0	100.0	96
Østlandet ellers	39.7	14.3	43.9	2.2	100.0	228
Agder og Rogaland	40.3	10.7	48.4	0.6	100.0	177
Vestlandet	34.4	11.3	53.5	0.9	100.0	213
Trøndelag	31.5	10.0	56.8	1.8	100.0	110
Nord-Norge	27.2	5.9	64.8	2.0	100.0	99

SSB REISE FERIE 3 2012 Landsdel	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	85.7	4.0	9.2	1.1	100.0	1186
....						
Akershus og Oslo	87.7	3.2	7.7	1.3	100.0	265
Hedmark og Oppland	88.9	2.0	8.1	1.0	100.0	95
Østlandet ellers	84.8	4.7	9.2	1.3	100.0	228
Agder og Rogaland	88.0	2.2	9.3	0.5	100.0	178
Vestlandet	83.0	5.1	11.5	0.5	100.0	213
Trøndelag	85.4	3.7	9.2	1.8	100.0	109
Nord-Norge	81.0	7.2	9.7	2.1	100.0	98

SSB REISE FERIE 3 2012 Landsdel	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	52.6	10.6	35.8	1.0	100.0	1185
....						
Akershus og Oslo	46.7	14.0	38.2	1.1	100.0	263
Hedmark og Oppland	58.4	9.2	32.4	.	100.0	96
Østlandet ellers	58.8	9.1	30.9	1.3	100.0	228
Agder og Rogaland	49.8	13.6	36.6	.	100.0	178
Vestlandet	51.9	10.2	38.0	.	100.0	212
Trøndelag	51.1	7.2	38.1	3.6	100.0	110
Nord-Norge	55.2	6.7	36.1	2.1	100.0	98

SSB REISE FERIE 3 2012 Landsdel	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	9.1	89.8	1.1	100.0	1188
....					
Akershus og Oslo	5.5	94.2	0.3	100.0	263
Hedmark og Oppland	10.5	88.5	1.0	100.0	96
Østlandet ellers	10.8	88.4	0.9	100.0	228
Agder og Rogaland	5.8	93.2	1.0	100.0	178
Vestlandet	12.3	86.3	1.3	100.0	213
Trøndelag	8.6	89.0	2.5	100.0	111
Nord-Norge	12.1	85.9	2.0	100.0	99

SSB REISE FERIE 3 2012 Landsdel	Ubehagelig med innvandrere som nabo?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	6.4	91.9	1.7	100.0	1188
....					
Akershus og Oslo	5.4	92.8	1.8	100.0	263
Hedmark og Oppland	11.0	88.0	1.0	100.0	96
Østlandet ellers	9.8	89.0	1.2	100.0	228
Agder og Rogaland	3.4	95.5	1.0	100.0	178
Vestlandet	3.6	95.5	0.9	100.0	212
Trøndelag	6.6	89.7	3.7	100.0	111
Nord-Norge	7.8	88.2	4.0	100.0	100

SSB REISE FERIE 3 2012 Landsdel	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	25.5	68.7	5.8	100.0	1184
....					
Akershus og Oslo	17.0	76.7	6.3	100.0	261
Hedmark og Oppland	25.6	70.7	3.8	100.0	96
Østlandet ellers	30.0	64.1	5.9	100.0	228
Agder og Rogaland	33.2	61.4	5.4	100.0	178
Vestlandet	26.3	70.4	3.3	100.0	212
Trøndelag	25.0	65.6	9.4	100.0	110
Nord-Norge	21.8	70.1	8.1	100.0	99

SSB REISE FERIE 3 2012 Landsdel	Opphold i Norge				I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette- re	Som i dag	Vansk- elige- re	Vet ikke		
Alle	7.3	44.4	43.0	5.3	100.0	1185
....						
Akershus og Oslo	7.6	44.9	40.5	7.0	100.0	263
Hedmark og Oppland	7.7	41.4	46.7	4.2	100.0	96
Østlandet ellers	8.9	40.6	47.5	3.0	100.0	228
Agder og Rogaland	6.7	40.7	46.4	6.3	100.0	178
Vestlandet	6.3	48.4	41.1	4.1	100.0	211
Trøndelag	4.2	48.2	40.6	7.0	100.0	110
Nord-Norge	8.9	49.1	36.1	5.9	100.0	99

SSB REISE FERIE 3 2012 Landsdel	Antall arenaer med kontakt til innvandrere					Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere	I alt	
Alle	28.2	34.0	22.5	15.4	100.0	1181
....						
Akershus og Oslo	16.5	32.8	24.5	26.2	100.0	262
Hedmark og Oppland	32.5	40.4	14.9	12.2	100.0	96
Østlandet ellers	33.6	30.4	22.7	13.4	100.0	227
Agder og Rogaland	22.8	35.9	24.9	16.5	100.0	177
Vestlandet	32.6	34.2	23.0	10.2	100.0	211
Trøndelag	33.9	31.6	24.4	10.0	100.0	110
Nord-Norge	34.8	38.4	16.6	10.2	100.0	98

SSB REISE FERIE 3 2012 Landsdel	Kontakt med hvor mange innvandrere?						Tallet på personer som svarte	
	Har ikke kontakt	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke		
Alle	28.1	4.5	24.2	22.1	20.8	0.3	100.0	1181
....								
Akershus og Oslo	16.2	3.6	22.5	26.4	30.9	0.4	100.0	262
Hedmark og Oppland	32.5	8.2	25.4	16.3	16.6	1.0	100.0	96
Østlandet ellers	33.6	3.4	25.2	16.9	20.8	.	100.0	227
Agder og Rogaland	22.8	8.6	22.7	26.5	19.5	.	100.0	177
Vestlandet	32.6	3.8	22.2	22.8	18.2	0.4	100.0	211
Trøndelag	33.9	0.9	31.3	19.0	13.9	1.0	100.0	110
Nord-Norge	34.8	3.8	24.1	23.3	13.9	.	100.0	98

SSB REISE FERIE 3 2012 Landsdel	Hvor ofte kontakt med innvandrere?					Tallet på personer som svarte	
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig		
Alle	28.1	3.1	9.7	30.5	28.7	100.0	1180
....							
Akershus og Oslo	16.2	1.5	11.2	32.3	38.8	100.0	262
Hedmark og Oppland	32.5	6.6	12.9	30.1	17.9	100.0	96
Østlandet ellers	33.6	4.3	7.0	28.3	26.8	100.0	227
Agder og Rogaland	22.8	3.7	9.0	34.4	30.2	100.0	177
Vestlandet	32.6	2.3	10.0	27.6	27.5	100.0	211
Trøndelag	34.3	1.6	10.9	32.8	20.4	100.0	109
Nord-Norge	34.8	3.2	7.7	27.7	26.6	100.0	98

SSB REISE FERIE 3 2012 Landsdel	Personlig erfaring med innvandrerkontakt				Tallet på personer som svarte	
	Har ikke kontakt	Hovedsak. negativ	Både pos. og neg.	Hovedsak. positiv		
Alle	28.1	0.3	16.7	54.8	100.0	1180
....						
Akershus og Oslo	16.2	0.7	16.2	66.8	100.0	261
Hedmark og Oppland	32.5	.	15.5	52.0	100.0	96
Østlandet ellers	33.6	0.4	16.2	49.8	100.0	227
Agder og Rogaland	22.8	.	15.2	62.1	100.0	177
Vestlandet	32.6	.	17.9	49.5	100.0	211
Trøndelag	33.9	1.0	19.5	45.6	100.0	110
Nord-Norge	34.8	.	17.7	47.5	100.0	98

SSB REISE FERIE 3 2012 Landsdel	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	71.4	10.3	14.0	4.3	100.0	1182	
....							
Akershus og Oslo	72.5	10.9	13.6	3.0	100.0	264	
Hedmark og Oppland	71.4	12.2	14.3	2.1	100.0	96	
Østlandet ellers	66.4	13.4	16.3	3.9	100.0	227	
Agder og Rogaland	70.5	8.3	15.3	6.0	100.0	178	
Vestlandet	73.4	9.7	13.5	3.4	100.0	209	
Trøndelag	73.6	7.0	13.1	6.3	100.0	110	
Nord-Norge	74.8	8.2	8.9	8.1	100.0	98	

SSB REISE FERIE 3 2012 Økonomisk hovedaktivitet	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	80.2	8.2	10.5	1.1	100.0	1149	
....							
Inntektsgivende arbeid	81.7	7.4	9.9	0.9	100.0	727	
Skolegang/studier	89.2	5.1	2.8	2.9	100.0	126	
Trygde-/pensjonsmottak	72.0	11.7	15.6	0.7	100.0	296	

SSB REISE FERIE 3 2012 Økonomisk hovedaktivitet	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	32.6	13.7	50.5	3.2	100.0	1149	
....							
Inntektsgivende arbeid	31.5	14.3	51.8	2.5	100.0	727	
Skolegang/studier	16.3	8.6	69.6	5.5	100.0	126	
Trygde-/pensjonsmottak	43.3	15.0	37.9	3.8	100.0	296	

SSB REISE FERIE 3 2012 Økonomisk hovedaktivitet	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	73.2	9.1	15.2	2.4	100.0	1152	
....							
Inntektsgivende arbeid	76.6	8.5	13.3	1.6	100.0	729	
Skolegang/studier	75.1	7.1	12.2	5.6	100.0	126	
Trygde-/pensjonsmottak	64.4	11.6	21.4	2.7	100.0	297	

SSB REISE FERIE 3 2012 Økonomisk hovedaktivitet	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	33.0	11.5	54.0	1.4	100.0	1151	
....							
Inntektsgivende arbeid	31.8	11.2	55.7	1.3	100.0	728	
Skolegang/studier	23.5	12.1	62.3	2.1	100.0	126	
Trygde-/pensjonsmottak	40.7	12.1	45.8	1.4	100.0	297	

SSB REISE FERIE 3 2012 Økonomisk hovedaktivitet	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	85.6	3.8	9.6	1.0	100.0	1149
....						
Inntektsgivende arbeid	86.3	3.4	9.5	0.8	100.0	728
Skolegang/studier	89.4	1.5	7.1	2.0	100.0	126
Trygde-/pensjonsmottak	81.9	6.1	11.0	1.0	100.0	295

SSB REISE FERIE 3 2012 Økonomisk hovedaktivitet	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	53.1	10.5	35.7	0.8	100.0	1148
....						
Inntektsgivende arbeid	51.1	11.0	37.3	0.6	100.0	727
Skolegang/studier	41.0	9.1	49.3	0.6	100.0	125
Trygde-/pensjonsmottak	63.7	10.0	25.2	1.1	100.0	296

SSB REISE FERIE 3 2012 Økonomisk hovedaktivitet	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	9.0	90.0	1.0	100.0	1151	
....						
Inntektsgivende arbeid	7.4	91.6	1.0	100.0	727	
Skolegang/studier	8.1	90.5	1.4	100.0	126	
Trygde-/pensjonsmottak	13.3	86.0	0.7	100.0	298	

SSB REISE FERIE 3 2012 Økonomisk hovedaktivitet	Ubehagelig med innvandrere som nabo?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	6.4	92.2	1.4	100.0	1150	
....						
Inntektsgivende arbeid	6.0	92.8	1.3	100.0	726	
Skolegang/studier	3.5	95.9	0.6	100.0	126	
Trygde-/pensjonsmottak	8.8	89.0	2.1	100.0	298	

SSB REISE FERIE 3 2012 Økonomisk hovedaktivitet	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	25.5	69.1	5.5	100.0	1147	
....						
Inntektsgivende arbeid	25.4	69.0	5.6	100.0	726	
Skolegang/studier	4.9	92.4	2.7	100.0	125	
Trygde-/pensjonsmottak	35.6	57.8	6.6	100.0	296	

SSB REISE FERIE 3 2012 Økonomisk hovedaktivitet	Opphold i Norge					I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette-re	Som i dag	Vansk-elige-re	Vet ikke			
Alle	7.5	44.6	42.8	5.0	100.0	1149	
....							
Inntektsgivende arbeid	7.6	46.1	42.4	3.9	100.0	727	
Skolegang/studier	13.0	46.4	32.0	8.6	100.0	125	
Trygde-/pensjonsmottak	4.8	40.4	49.0	5.8	100.0	297	

SSB REISE FERIE 3 2012 Økonomisk hovedaktivitet	Antall arenaer med kontakt til innvandrere				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere		
Alle	27.7	34.1	22.8	15.3	100.0	1147
....						
Inntektsgivende arbeid	21.0	35.0	26.2	17.9	100.0	725
Skolegang/studier	19.7	34.5	25.8	19.9	100.0	126
Trygde-/pensjonsmottak	47.8	31.8	13.4	7.1	100.0	296

SSB REISE FERIE 3 2012 Økonomisk hovedaktivitet	Kontakt med hvor mange innvandrere?							I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke			
Alle	27.7	4.5	24.3	22.2	20.9	0.3	100.0	1147	
....									
Inntektsgivende arbeid	20.8	4.6	25.0	23.3	26.1	0.1	100.0	725	
Skolegang/studier	19.7	3.4	26.1	27.6	23.3	.	100.0	126	
Trygde-/pensjonsmottak	47.8	4.9	21.7	17.2	7.4	1.1	100.0	296	

SSB REISE FERIE 3 2012 Økonomisk hovedaktivitet	Hvor ofte kontakt med innvandrere?						I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	Sjeld-enn måned-lig	Måned-lig	Ukent-lig	Daglig			
Alle	27.7	3.2	9.1	30.8	29.2	100.0	1146	
....								
Inntektsgivende arbeid	20.8	2.0	9.6	32.4	35.1	100.0	725	
Skolegang/studier	19.9	.	9.2	38.9	32.0	100.0	125	
Trygde-/pensjonsmottak	47.8	7.6	7.8	23.0	13.9	100.0	296	

SSB REISE FERIE 3 2012 Økonomisk hovedaktivitet	Personlig erfaring med innvandrerkontakt					I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	Hoved-sak. negat-iv	Både pos. og neg.	Hoved-sak. posit-iv			
Alle	27.7	0.3	16.7	55.3	100.0	1146	
....							
Inntektsgivende arbeid	20.9	0.4	18.5	60.3	100.0	724	
Skolegang/studier	19.7	.	19.1	61.2	100.0	126	
Trygde-/pensjonsmottak	47.8	0.3	11.2	40.8	100.0	296	

SSB REISE FERIE 3 2012 Økonomisk hovedaktivitet	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	72.1	10.2	13.7	4.0	100.0	1147	
....							
Inntektsnivå	74.2	10.5	12.3	2.9	100.0	726	
Skolegang/studier	69.8	9.9	13.2	7.1	100.0	126	
Trygde-/pensjonsmottak	68.3	9.6	17.3	4.9	100.0	295	
SSB REISE FERIE 3 2012 Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	79.8	8.6	10.5	1.1	100.0	1177	
....							
Ingen	69.9	14.6	13.8	1.6	100.0	323	
En	78.7	9.2	11.3	0.8	100.0	401	
To	89.3	3.0	7.4	0.4	100.0	268	
Tre eller flere	86.1	4.6	7.5	1.8	100.0	185	
SSB REISE FERIE 3 2012 Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	32.8	13.7	50.5	3.0	100.0	1177	
....							
Ingen	41.1	19.6	32.3	7.0	100.0	323	
En	37.4	10.0	50.9	1.7	100.0	401	
To	23.8	12.9	62.5	0.8	100.0	268	
Tre eller flere	20.4	12.5	65.6	1.5	100.0	185	
SSB REISE FERIE 3 2012 Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	73.2	9.4	15.3	2.1	100.0	1180	
....							
Ingen	63.7	12.5	19.5	4.3	100.0	324	
En	72.8	8.5	17.0	1.7	100.0	401	
To	81.1	8.5	9.7	0.7	100.0	270	
Tre eller flere	80.1	6.9	12.0	1.0	100.0	185	
SSB REISE FERIE 3 2012 Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	33.3	11.9	53.8	1.1	100.0	1179	
....							
Ingen	41.0	12.5	45.3	1.2	100.0	324	
En	36.5	11.7	51.0	0.7	100.0	401	
To	25.4	13.2	61.5	.	100.0	269	
Tre eller flere	23.6	9.0	64.3	3.2	100.0	185	

SSB REISE FERIE 3 2012	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.					Tallet på personer som svarte
Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	86.0	4.0	9.3	0.6	100.0	1177
....						
Ingen	83.7	6.3	9.4	0.6	100.0	322
En	84.5	3.4	11.2	1.0	100.0	401
To	90.3	3.4	6.3	.	100.0	269
Tre eller flere	87.7	2.0	9.4	1.0	100.0	185

SSB REISE FERIE 3 2012	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig					Tallet på personer som svarte
Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	52.6	10.7	36.1	0.5	100.0	1176
....						
Ingen	63.9	8.4	27.0	0.6	100.0	322
En	57.2	11.8	30.8	0.2	100.0	400
To	42.4	11.8	45.4	0.3	100.0	270
Tre eller flere	36.8	11.1	51.0	1.1	100.0	184

SSB REISE FERIE 3 2012	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?				Tallet på personer som svarte
Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	
Alle	9.0	90.4	0.6	100.0	1180
....					
Ingen	16.9	82.3	0.8	100.0	324
En	7.6	92.1	0.2	100.0	401
To	5.2	94.1	0.8	100.0	270
Tre eller flere	3.5	96.0	0.4	100.0	185

SSB REISE FERIE 3 2012	Ubehagelig med innvandrere som nabo?				Tallet på personer som svarte
Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	
Alle	6.4	92.5	1.1	100.0	1179
....					
Ingen	10.6	88.5	1.0	100.0	324
En	7.4	90.9	1.7	100.0	401
To	3.3	95.3	1.4	100.0	269
Tre eller flere	1.1	98.9	.	100.0	185

SSB REISE FERIE 3 2012	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?				Tallet på personer som svarte
Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Ja	Nei	Vet ikke	I alt	
Alle	25.6	69.1	5.3	100.0	1176
....					
Ingen	37.2	57.6	5.2	100.0	323
En	28.0	66.6	5.4	100.0	401
To	17.1	76.4	6.5	100.0	267
Tre eller flere	11.5	85.1	3.3	100.0	185

SSB REISE FERIE 3 2012	Opphold i Norge					Tallet på personer som svarte
Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Lette-re	Som i dag	Vansk-elige-re	Vet ikke	I alt	
Alle	7.3	44.8	43.2	4.7	100.0	1178
....						
Ingen	2.6	41.9	51.4	4.1	100.0	324
En	7.3	41.6	47.9	3.2	100.0	401
To	8.4	54.2	30.3	7.1	100.0	269
Tre eller flere	14.5	43.3	36.8	5.3	100.0	184

SSB REISE FERIE 3 2012	Kontakt med hvor mange innvandrere?						Tallet på personer som svarte
Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Har ikke kontak-t	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke	I alt
Alle	28.1	4.5	24.2	22.1	20.8	0.3	100.0
....							
Ingen	99.7	.	.	.	0.3	.	100.0
En	.	11.9	44.4	25.2	18.1	0.3	100.0
To	.	1.8	31.9	36.8	28.7	0.8	100.0
Tre eller flere	.	.	12.7	34.4	52.5	0.4	100.0

SSB REISE FERIE 3 2012	Hvor ofte kontakt med innvandrere?					Tallet på personer som svarte
Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Har ikke kontak-t	Sjeld-enn måned-lig	Måned-lig	Ukent-lig	Daglig	I alt
Alle	28.1	3.1	9.7	30.5	28.7	100.0
....						
Ingen	99.7	.	.	.	0.3	100.0
En	.	7.0	19.9	40.0	33.2	100.0
To	.	2.5	8.9	50.4	38.2	100.0
Tre eller flere	.	1.1	5.7	36.3	56.9	100.0

SSB REISE FERIE 3 2012	Personlig erfaring med innvandrerkontakt				Tallet på personer som svarte
Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Har ikke kontak-t	Hoved-sak. negat-iv	Både pos. og neg.	Hoved-sak. posit-iv	I alt
Alle	28.1	0.3	16.7	54.8	100.0
....					
Ingen	100.0	.	.	.	100.0
En	.	0.8	27.0	72.3	100.0
To	.	.	22.1	77.9	100.0
Tre eller flere	.	0.4	16.8	82.7	100.0

SSB REISE FERIE 3 2012	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				Tallet på personer som svarte
Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt
Alle	71.9	10.3	14.1	3.8	100.0
....					
Ingen	62.2	13.6	18.6	5.6	100.0
En	70.3	11.7	14.9	3.1	100.0
To	78.7	7.4	10.6	3.3	100.0
Tre eller flere	83.0	5.3	8.9	2.8	100.0

SSB REISE FERIE 3 2012 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	79.8	8.6	10.5	1.1	100.0	1173
....						
Har ikke kontakt	69.9	14.7	13.8	1.6	100.0	322
En	71.6	7.3	21.1	.	100.0	51
To til fire	81.4	8.3	9.2	1.1	100.0	288
Fem til ti	84.6	5.2	10.2	.	100.0	267
Flere enn 10	88.0	4.4	5.9	1.7	100.0	245

SSB REISE FERIE 3 2012 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	32.8	13.7	50.5	3.0	100.0	1173
....						
Har ikke kontakt	41.2	19.7	32.1	7.0	100.0	322
En	52.0	7.2	35.1	5.7	100.0	51
To til fire	29.3	10.2	59.0	1.4	100.0	288
Fem til ti	29.5	11.6	58.5	0.3	100.0	267
Flere enn 10	24.4	13.3	60.7	1.6	100.0	245

SSB REISE FERIE 3 2012 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	73.2	9.4	15.3	2.1	100.0	1176
....						
Har ikke kontakt	63.6	12.6	19.5	4.3	100.0	323
En	67.6	13.1	19.3	.	100.0	51
To til fire	74.1	7.8	16.7	1.4	100.0	289
Fem til ti	77.9	7.0	13.7	1.4	100.0	267
Flere enn 10	81.4	8.3	9.1	1.1	100.0	246

SSB REISE FERIE 3 2012 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	33.3	11.9	53.8	1.1	100.0	1175
....						
Har ikke kontakt	41.1	12.5	45.4	0.9	100.0	323
En	55.2	12.5	32.3	.	100.0	51
To til fire	33.8	11.3	54.6	0.4	100.0	289
Fem til ti	30.2	11.4	57.8	0.7	100.0	267
Flere enn 10	20.4	12.2	64.6	2.8	100.0	245

SSB REISE FERIE 3 2012 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	86.0	4.0	9.3	0.6	100.0	1173
....						
Har ikke kontakt	83.9	6.3	9.5	0.3	100.0	321
En	82.8	3.6	13.6	.	100.0	51
To til fire	85.9	3.1	10.3	0.7	100.0	289
Fem til ti	88.1	3.1	8.2	0.7	100.0	266
Flere enn 10	87.8	3.1	7.9	1.1	100.0	246

SSB REISE FERIE 3 2012 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	52.6	10.7	36.1	0.5	100.0	1172
Har ikke kontakt	63.9	8.4	27.0	0.6	100.0	322
En	58.2	13.3	28.5	.	100.0	51
To til fire	54.0	11.8	34.2	.	100.0	288
Fem til ti	48.8	8.5	42.1	0.7	100.0	266
Flere enn 10	39.1	13.8	46.3	0.8	100.0	245

SSB REISE FERIE 3 2012 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Ubehagelig med innvandrersom hjemmehjelp?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	9.0	90.4	0.6	100.0	1176
Har ikke kontakt	16.9	82.3	0.8	100.0	324
En	7.6	92.4	.	100.0	51
To til fire	7.4	92.6	.	100.0	289
Fem til ti	5.1	94.9	.	100.0	267
Flere enn 10	4.5	94.3	1.2	100.0	245

SSB REISE FERIE 3 2012 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Ubehagelig med innvandrersom nabo?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	6.4	92.5	1.1	100.0	1175
Har ikke kontakt	10.6	88.5	1.0	100.0	324
En	11.2	88.8	.	100.0	51
To til fire	5.8	93.6	0.7	100.0	289
Fem til ti	3.8	94.8	1.4	100.0	267
Flere enn 10	3.4	95.1	1.6	100.0	244

SSB REISE FERIE 3 2012 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Ubehagelig med innvandrersom svigersønn/-datter?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	25.6	69.1	5.3	100.0	1172
Har ikke kontakt	37.2	57.6	5.2	100.0	323
En	30.4	62.7	6.9	100.0	51
To til fire	27.7	68.0	4.4	100.0	289
Fem til ti	18.1	75.8	6.1	100.0	265
Flere enn 10	13.5	81.2	5.3	100.0	244

SSB REISE FERIE 3 2012 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Opphold i Norge				I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette- re	Som i dag	Vansk- elige- re	Vet ikke		
Alle	7.3	44.8	43.2	4.7	100.0	1174
Har ikke kontakt	2.6	42.0	51.5	3.9	100.0	323
En	6.9	39.4	47.8	5.9	100.0	51
To til fire	5.3	47.0	44.0	3.7	100.0	289
Fem til ti	7.3	47.8	40.1	4.8	100.0	266
Flere enn 10	16.0	44.6	33.4	6.0	100.0	245

SSB REISE FERIE 3 2012 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Antall arenaer med kontakt til innvandrere					I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere			
Alle	28.2	34.0	22.5	15.4	100.0	1177	
....							
Har ikke kontakt	100.0	.	.	.	100.0	324	
En	.	90.8	9.2	.	100.0	51	
To til fire	.	62.4	29.6	8.0	100.0	289	
Fem til ti	.	38.8	37.3	23.9	100.0	267	
Flere enn 10	0.4	29.7	31.0	38.9	100.0	246	

SSB REISE FERIE 3 2012 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Hvor ofte kontakt med innvandrere?						I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig			
Alle	28.1	3.1	9.7	30.5	28.7	100.0	1176	
....								
Har ikke kontakt	100.0	100.0	324	
En	.	17.7	34.6	20.8	26.9	100.0	51	
To til fire	.	6.8	20.6	49.3	23.3	100.0	289	
Fem til ti	.	2.2	9.6	51.1	37.1	100.0	266	
Flere enn 10	.	0.8	4.8	29.7	64.7	100.0	246	

SSB REISE FERIE 3 2012 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Personlig erfaring med innvandrerkontakt				I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	Hovedsak. negativ	Både pos. og neg.	Hovedsak. positiv		
Alle	28.1	0.3	16.7	54.8	100.0	1176
....						
Har ikke kontakt	100.0	.	.	.	100.0	324
En	.	1.8	18.8	79.4	100.0	51
To til fire	.	0.7	25.0	74.3	100.0	289
Fem til ti	.	0.3	22.9	76.8	100.0	267
Flere enn 10	.	.	22.5	77.5	100.0	245

SSB REISE FERIE 3 2012 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	71.9	10.3	14.1	3.8	100.0	1172
....						
Har ikke kontakt	62.4	13.6	18.7	5.3	100.0	321
En	63.7	12.5	17.5	6.3	100.0	51
To til fire	75.1	8.9	13.9	2.1	100.0	288
Fem til ti	74.2	8.6	14.1	3.1	100.0	266
Flere enn 10	80.9	8.5	6.6	4.1	100.0	246

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	79.7	8.6	10.5	1.1	100.0	1176	
....							
Har ikke kontakt	69.9	14.7	13.8	1.6	100.0	322	
Sjeldnere enn månedlig	72.1	13.5	14.4	.	100.0	37	
Månedlig	81.6	6.9	10.6	0.8	100.0	113	
Ukentlig	83.2	7.0	8.3	1.5	100.0	362	
Daglig	85.9	4.6	9.3	0.3	100.0	342	
SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	32.8	13.7	50.5	3.0	100.0	1176	
....							
Har ikke kontakt	41.2	19.7	32.1	7.0	100.0	322	
Sjeldnere enn månedlig	41.8	10.9	44.6	2.6	100.0	37	
Månedlig	30.8	12.7	56.5	.	100.0	112	
Ukentlig	27.5	11.9	59.2	1.4	100.0	363	
Daglig	30.0	10.6	57.7	1.7	100.0	342	
SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	73.2	9.4	15.3	2.1	100.0	1179	
....							
Har ikke kontakt	63.6	12.6	19.5	4.3	100.0	323	
Sjeldnere enn månedlig	69.9	13.1	13.9	3.0	100.0	37	
Månedlig	77.1	5.2	17.7	.	100.0	113	
Ukentlig	76.4	8.8	13.8	1.1	100.0	364	
Daglig	78.3	8.0	12.2	1.6	100.0	342	
SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	33.3	11.9	53.7	1.1	100.0	1178	
....							
Har ikke kontakt	41.1	12.5	45.4	0.9	100.0	323	
Sjeldnere enn månedlig	55.3	2.6	39.1	3.0	100.0	37	
Månedlig	40.7	9.4	49.9	.	100.0	113	
Ukentlig	27.6	11.4	59.9	1.1	100.0	363	
Daglig	27.0	13.5	58.2	1.3	100.0	342	
SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	86.0	4.0	9.3	0.6	100.0	1176	
....							
Har ikke kontakt	83.9	6.3	9.5	0.3	100.0	321	
Sjeldnere enn månedlig	78.6	7.9	13.5	.	100.0	37	
Månedlig	86.3	1.6	12.1	.	100.0	113	
Ukentlig	87.5	3.6	7.7	1.1	100.0	363	
Daglig	87.2	2.5	9.5	0.8	100.0	342	

SSB REISE FERIE 3 2012 Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	52.6	10.8	36.2	0.5	100.0	1175
....						
Har ikke kontakt	63.9	8.4	27.0	0.6	100.0	322
Sjeldnere enn månedlig	60.2	10.9	25.9	3.0	100.0	37
Månedlig	54.9	10.1	35.0	.	100.0	113
Ukentlig	50.6	12.5	36.4	0.5	100.0	363
Daglig	42.0	11.4	46.4	0.2	100.0	340

SSB REISE FERIE 3 2012 Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	9.1	90.4	0.6	100.0	1179
....					
Har ikke kontakt	16.9	82.3	0.8	100.0	324
Sjeldnere enn månedlig	8.7	91.3	.	100.0	37
Månedlig	6.1	93.9	.	100.0	113
Ukentlig	4.6	94.8	0.5	100.0	364
Daglig	7.1	92.4	0.6	100.0	341

SSB REISE FERIE 3 2012 Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Ubehagelig med innvandrere som nabo?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	6.4	92.4	1.2	100.0	1178
....					
Har ikke kontakt	10.6	88.5	1.0	100.0	324
Sjeldnere enn månedlig	7.9	92.1	.	100.0	37
Månedlig	8.1	88.3	3.6	100.0	113
Ukentlig	4.3	94.7	1.0	100.0	364
Daglig	3.8	95.4	0.8	100.0	340

SSB REISE FERIE 3 2012 Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	25.6	69.1	5.3	100.0	1175
....					
Har ikke kontakt	37.2	57.6	5.2	100.0	323
Sjeldnere enn månedlig	31.9	62.5	5.7	100.0	37
Månedlig	27.0	66.2	6.8	100.0	113
Ukentlig	21.1	73.0	5.8	100.0	362
Daglig	17.8	77.9	4.2	100.0	340

SSB REISE FERIE 3 2012 Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Opphold i Norge				I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette- re	Som i dag	Vansk- elige- re	Vet ikke		
Alle	7.3	44.7	43.3	4.7	100.0	1177
....						
Har ikke kontakt	2.6	42.0	51.5	3.9	100.0	323
Sjeldnere enn månedlig	5.7	35.1	51.5	7.7	100.0	37
Månedlig	6.2	45.1	41.6	7.1	100.0	113
Ukentlig	8.4	49.0	38.5	4.1	100.0	363
Daglig	11.3	43.8	39.9	5.0	100.0	341

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Antall arenaer med kontakt til innvandrere					I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere			
Alle	28.2	34.0	22.4	15.4	100.0	1180	
....							
Har ikke kontakt	100.0	.	.	.	100.0	324	
Sjeldnere enn månedlig	.	76.2	18.2	5.6	100.0	37	
Månedlig	.	70.3	20.6	9.1	100.0	113	
Ukentlig	.	44.7	37.0	18.3	100.0	364	
Daglig	0.3	39.4	29.8	30.5	100.0	342	

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Kontakt med hvor mange innvandrere?						I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke		
Alle	28.1	4.5	24.2	22.1	20.8	0.3	100.0	1180
....								
Har ikke kontakt	100.0	100.0	324
Sjeldnere enn månedlig	.	25.6	53.1	15.6	5.7	.	100.0	37
Månedlig	.	16.1	51.7	22.0	10.3	.	100.0	113
Ukentlig	.	3.1	39.2	37.0	20.2	0.5	100.0	364
Daglig	.	4.2	19.7	28.6	46.9	0.7	100.0	342

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Personlig erfaring med innvandrerkontakt				I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	Hovedsak. negativ	Både pos. og neg.	Hovedsak. positiv		
Alle	28.1	0.3	16.7	54.9	100.0	1179
....						
Har ikke kontakt	100.0	.	.	.	100.0	324
Sjeldnere enn månedlig	.	5.2	29.7	65.1	100.0	37
Månedlig	.	1.0	29.2	69.8	100.0	113
Ukentlig	.	.	20.4	79.6	100.0	364
Daglig	.	0.2	23.4	76.4	100.0	341

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	71.8	10.3	14.1	3.8	100.0	1175
....						
Har ikke kontakt	62.4	13.6	18.7	5.3	100.0	321
Sjeldnere enn månedlig	72.1	7.9	8.7	11.3	100.0	37
Månedlig	75.4	7.9	14.0	2.6	100.0	111
Ukentlig	75.7	8.6	11.9	3.8	100.0	364
Daglig	75.7	9.9	12.5	2.0	100.0	342

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	79.7	8.6	10.5	1.1	100.0	1176
....						
Har ikke kontakt	69.9	14.7	13.8	1.6	100.0	322
Hovedsak. negativ	25.0	25.0	49.9	.	100.0	4
Både pos. og neg.	73.6	10.6	15.4	0.5	100.0	194
Hovedsak. positiv	87.0	4.9	7.2	1.0	100.0	656

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	32.8	13.7	50.5	3.0	100.0	1176
....						
Har ikke kontakt	41.2	19.7	32.1	7.0	100.0	322
Hovedsak. negativ	29.0	25.0	.	46.0	100.0	4
Både pos. og neg.	38.6	11.3	48.1	2.0	100.0	194
Hovedsak. positiv	26.8	11.4	60.9	0.9	100.0	656

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	73.2	9.4	15.3	2.1	100.0	1179
....						
Har ikke kontakt	63.6	12.6	19.5	4.3	100.0	323
Hovedsak. negativ	25.0	25.0	29.0	20.9	100.0	4
Både pos. og neg.	70.8	8.9	18.3	2.0	100.0	195
Hovedsak. positiv	79.1	7.8	12.1	0.9	100.0	657

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	33.3	11.9	53.8	1.0	100.0	1178
....						
Har ikke kontakt	41.1	12.5	45.4	0.9	100.0	323
Hovedsak. negativ	54.0	25.0	.	20.9	100.0	4
Både pos. og neg.	41.0	13.8	44.7	0.5	100.0	195
Hovedsak. positiv	26.9	10.8	61.2	1.1	100.0	656

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	86.1	4.0	9.3	0.6	100.0	1176
....						
Har ikke kontakt	83.9	6.3	9.5	0.3	100.0	321
Hovedsak. negativ	.	50.1	29.0	20.9	100.0	4
Både pos. og neg.	79.6	4.4	15.5	0.5	100.0	195
Hovedsak. positiv	89.7	2.4	7.3	0.6	100.0	656

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	52.6	10.7	36.1	0.5	100.0	1176
....						
Har ikke kontakt	63.9	8.4	27.0	0.6	100.0	322
Hovedsak. negativ	29.0	25.0	25.0	20.9	100.0	4
Både pos. og neg.	55.9	9.4	34.2	0.5	100.0	195
Hovedsak. positiv	46.0	12.2	41.4	0.3	100.0	655

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	9.0	90.4	0.6	100.0		1180
....						
Har ikke kontakt	16.9	82.3	0.8	100.0		324
Hovedsak. negativ	.	100.0	.	100.0		4
Både pos. og neg.	9.9	89.6	0.5	100.0		195
Hovedsak. positiv	4.8	94.7	0.4	100.0		657

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Ubehagelig med innvandrere som nabo?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	6.4	92.5	1.1	100.0		1179
....						
Har ikke kontakt	10.6	88.5	1.0	100.0		324
Hovedsak. negativ	29.0	71.0	.	100.0		4
Både pos. og neg.	6.2	90.4	3.4	100.0		194
Hovedsak. positiv	4.2	95.3	0.6	100.0		657

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	25.6	69.1	5.3	100.0		1176
....						
Har ikke kontakt	37.2	57.6	5.2	100.0		323
Hovedsak. negativ	49.9	25.0	25.0	100.0		4
Både pos. og neg.	27.6	67.5	4.8	100.0		194
Hovedsak. positiv	18.9	75.8	5.3	100.0		655

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Opphold i Norge				I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette- re	Som i dag	Vansk- elige- re	Vet ikke		
Alle	7.3	44.8	43.3	4.6	100.0	1177
....						
Har ikke kontakt	2.6	42.0	51.5	3.9	100.0	323
Hovedsak. negativ	25.0	25.0	49.9	.	100.0	4
Både pos. og neg.	4.2	36.6	50.9	8.3	100.0	194
Hovedsak. positiv	10.6	48.8	36.7	3.9	100.0	656

SSB REISE FERIE 3 2012 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Antall arenaer med kontakt til innvandrere				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere		
Alle	28.1	34.0	22.5	15.4	100.0	1180
....						
Har ikke kontakt	100.0	.	.	.	100.0	324
Hovedsak. negativ	.	79.1	.	20.9	100.0	4
Både pos. og neg.	.	54.8	29.7	15.5	100.0	195
Hovedsak. positiv	.	44.9	31.9	23.2	100.0	657

SSB REISE FERIE 3 2012		Kontakt med hvor mange innvandrere?						Tallet på personer som svarte
Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Har ikke kontakt	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke	I alt	
Alle	28.1	4.5	24.2	22.2	20.7	0.3	100.0	1180
....								
Har ikke kontakt	100.0	100.0	324
Hovedsak. negativ	.	25.0	54.0	20.9	.	.	100.0	4
Både pos. og neg.	.	5.0	36.2	30.3	27.9	0.6	100.0	195
Hovedsak. positiv	.	6.5	32.8	31.0	29.3	0.4	100.0	657

SSB REISE FERIE 3 2012		Hvor ofte kontakt med innvandrere?						Tallet på personer som svarte
Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	I alt		
Alle	28.1	3.1	9.7	30.5	28.6	100.0	1179	
....								
Har ikke kontakt	100.0	100.0	324	
Hovedsak. negativ	.	50.1	29.0	.	20.9	100.0	4	
Både pos. og neg.	.	5.5	16.9	37.4	40.1	100.0	194	
Hovedsak. positiv	.	3.7	12.3	44.2	39.8	100.0	657	

SSB REISE FERIE 3 2012		Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi					Tallet på personer som svarte
Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	71.9	10.3	14.1	3.7	100.0	1175	
....							
Har ikke kontakt	62.4	13.6	18.7	5.3	100.0	321	
Hovedsak. negativ	25.0	54.0	20.9	.	100.0	4	
Både pos. og neg.	69.4	8.4	19.2	3.0	100.0	195	
Hovedsak. positiv	77.8	8.9	10.1	3.2	100.0	655	

SSB REISE FERIE 3 2012		Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.					Tallet på personer som svarte
Innvandrere og deres norskfødte barn	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	79.5	8.5	10.5	1.4	100.0	1186	
....							
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	89.5	2.3	5.9	2.3	100.0	43	
Med landbakgrunn den øvrige verden	85.3	8.4	4.0	2.3	100.0	46	
Den øvrige befolkningen	78.8	8.8	11.0	1.3	100.0	1097	

SSB REISE FERIE 3 2012		Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					Tallet på personer som svarte
Innvandrere og deres norskfødte barn	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	32.7	13.6	50.2	3.4	100.0	1186	
....							
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	53.6	11.6	29.1	5.7	100.0	44	
Med landbakgrunn den øvrige verden	27.2	20.5	45.6	6.6	100.0	46	
Den øvrige befolkningen	32.0	13.4	51.4	3.2	100.0	1096	

SSB REISE FERIE 3 2012 Innvandrere og deres norskfødte barn	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	72.9	9.4	15.2	2.6	100.0	1189
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	74.2	2.3	17.8	5.7	100.0	44
Med landbakgrunn den øvrige verden	81.7	8.2	10.1	.	100.0	46
Den øvrige befolkningen	72.4	9.8	15.3	2.5	100.0	1099
SSB REISE FERIE 3 2012 Innvandrere og deres norskfødte barn	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	33.1	11.7	53.5	1.6	100.0	1188
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	32.4	7.7	44.5	15.4	100.0	44
Med landbakgrunn den øvrige verden	20.6	23.5	53.5	2.3	100.0	46
Den øvrige befolkningen	33.7	11.4	53.9	0.9	100.0	1098
SSB REISE FERIE 3 2012 Innvandrere og deres norskfødte barn	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	85.7	4.0	9.2	1.1	100.0	1186
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	80.5	3.3	8.6	7.6	100.0	44
Med landbakgrunn den øvrige verden	87.0	6.6	6.4	.	100.0	46
Den øvrige befolkningen	85.8	3.9	9.4	0.9	100.0	1096
SSB REISE FERIE 3 2012 Innvandrere og deres norskfødte barn	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	52.6	10.6	35.8	1.0	100.0	1185
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	60.5	5.3	28.4	5.8	100.0	43
Med landbakgrunn den øvrige verden	53.2	16.5	28.0	2.3	100.0	46
Den øvrige befolkningen	52.2	10.6	36.5	0.7	100.0	1096
SSB REISE FERIE 3 2012 Innvandrere og deres norskfødte barn	Ubehagelig med innvandrersom hjemmehjelp?			I alt	Tallet på personer som svarte	
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	9.1	89.8	1.1	100.0	1188	
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	18.6	73.9	7.5	100.0	43	
Med landbakgrunn den øvrige verden	12.7	83.3	4.0	100.0	46	
Den øvrige befolkningen	8.5	90.8	0.7	100.0	1099	

SSB REISE FERIE 3 2012 Innvandrere og deres norskfødte barn	Ubehagelig med innvandrere som nabo?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	6.4	91.9	1.7	100.0		1188
....						
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	8.9	85.2	5.9	100.0		42
Med landbakgrunn den øvrige verden	6.6	91.7	1.7	100.0		46
Den øvrige befolkningen	6.3	92.2	1.5	100.0		1100

SSB REISE FERIE 3 2012 Innvandrere og deres norskfødte barn	Ubehagelig med svigersønn/-datter?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	25.5	68.7	5.8	100.0		1184
....						
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	27.4	66.7	5.9	100.0		42
Med landbakgrunn den øvrige verden	8.0	88.1	4.0	100.0		46
Den øvrige befolkningen	26.2	67.9	5.9	100.0		1096

SSB REISE FERIE 3 2012 Innvandrere og deres norskfødte barn	Opphold i Norge				I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette- re	Som i dag	Vansk- elige- re	Vet ikke		
Alle	7.3	44.4	43.0	5.3	100.0	1185
....						
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	13.8	28.9	41.3	15.9	100.0	43
Med landbakgrunn den øvrige verden	12.0	36.7	39.1	12.2	100.0	46
Den øvrige befolkningen	6.8	45.5	43.2	4.5	100.0	1096

SSB REISE FERIE 3 2012 Innvandrere og deres norskfødte barn	Antall arenaer med kontakt til innvandrere				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere		
Alle	28.2	34.0	22.5	15.4	100.0	1181
....						
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	27.9	27.3	18.1	26.7	100.0	42
Med landbakgrunn den øvrige verden	15.0	27.1	25.5	32.5	100.0	45
Den øvrige befolkningen	28.7	34.6	22.5	14.1	100.0	1094

SSB REISE FERIE 3 2012 Innvandrere og deres norskfødte barn	Kontakt med hvor mange innvandrere?							I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke konta- kt	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke			
Alle	28.1	4.5	24.2	22.1	20.8	0.3	100.0	1181	
....									
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	25.9	2.4	10.5	24.0	37.2	.	100.0	42	
Med landbakgrunn den øvrige verden	15.0	.	16.7	11.3	57.0	.	100.0	45	
Den øvrige befolkningen	28.7	4.8	25.1	22.5	18.5	0.4	100.0	1094	

SSB REISE FERIE 3 2012		Hvor ofte kontakt med innvandrere?						Tallet på personer som svarte
Innvandrere og deres norskfødte barn	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	I alt		
Alle	28.1	3.1	9.7	30.5	28.7	100.0	1180	
....								
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	25.9	.	4.4	29.8	39.9	100.0	42	
Med landbakgrunn den øvrige verden	15.0	2.3	6.1	27.8	48.7	100.0	45	
Den øvrige befolkningen	28.8	3.3	10.0	30.6	27.3	100.0	1093	

SSB REISE FERIE 3 2012		Personlig erfaring med innvandrerkontakt				Tallet på personer som svarte
Innvandrere og deres norskfødte barn	Har ikke kontakt	Hovedsak. negativ	Både pos. og neg.	Hovedsak. positiv	I alt	
Alle	28.1	0.3	16.7	54.8	100.0	1180
....						
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	26.4	.	17.0	56.5	100.0	41
Med landbakgrunn den øvrige verden	15.0	.	25.6	59.4	100.0	45
Den øvrige befolkningen	28.7	0.4	16.3	54.6	100.0	1094

SSB REISE FERIE 3 2012		Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				Tallet på personer som svarte
Innvandrere og deres norskfødte barn	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	71.4	10.3	14.0	4.3	100.0	1182
....						
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	73.5	5.2	12.1	9.2	100.0	44
Med landbakgrunn den øvrige verden	70.2	10.4	13.1	6.3	100.0	46
Den øvrige befolkningen	71.4	10.5	14.1	4.0	100.0	1092

Tabellregister

2.1. Frafallprosent etter år, 2002-2012	8
2.2. Fordeling av kjønn, alder, landsdel og utdanningsnivå (per oktober 2011) i undersøkelsens bruttoutvalg, nettoutvalg og frafall, samt tilsvarende veide fordelinger i nettoutvalget. 2012. Prosent	8
3.1. Holdning til seks påstander om innvandrere, 2002-2012. Prosent	11
3.2. Svar på tre spørsmål om eget forhold til innvandrere, 2002-2012. Prosent.....	13
3.3. Holdning til flyktningers adgang til Norge, 2002-2012. Prosent	14
3.4a. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, andel med kontakt. 2002-2012. Prosent..	14
3.4b. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, ulike arenaer, 2002-2012. Prosent	15
3.4c. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, antall arenaer, 2002-2012. Prosent	16
3.4d. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, antall personer, 2003-2012. Prosent	16
3.4e. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, hyppighet, 2003-2012. Prosent	17
3.4f. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, personlig erfaring, 2003-2012. Prosent ...	17
3.5. Holdning til arbeidsinnvandring fra land utenom Norden, 2009-2012. Prosent.....	18
3.6. Holdning til seks påstander om innvandrere og en påstand om arbeidsinnvandring, 2011-2012. Prosent	19
3.7. Svar på tre spørsmål om eget forhold til innvandrere, 2011-2012. Prosent.....	20
3.8. Holdning til flyktningers adgang til Norge, 2011-2012. Prosent	20
4.1. Holdning til sju utsagn om innvandrere og innvandringspolitikk, 2011-2012. For 2011: Alle intervjuede og bare intervjuede etter 22. juli. Gjennomsnitt på skala (\bar{x}) og t-test for om forskjellen mellom holdningene etter intervjuår og -dato er statistisk signifikant. Veide verdier. Standardfeil i parentes	22
4.2. Svar på tre spørsmål om eget forhold til innvandrere, 2011-2012. Kji-kvadrattest for om forskjellen mellom holdningene etter intervjuår og -dato er statistisk signifikant (DF=1). Veide verdier	23

B Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
NO-2225 Kongsvinger

Avsender:
Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Kongens gate 6, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-8553-0 (trykt)
ISBN 978-82-537-8554-7 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

Pris kr 180,00 inkl. mva

ISBN 978-82-537-8553-0

9 788253 785530

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway